

ISSN: 1601-8737

reflex

CFU'S MAGASIN OG KURSUSPLAN FOR UNDERVISERE I GRUNDSKOLEN

Nr. 1 · MAJ 2009

Tema:
**Det gode
læremiddel**

CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER

VIA 

VIA

Center for Undervisningsmidler

Vesterskovvej 4

8660 Skanderborg

Tlf.: 87 55 28 00

Fax: 87 55 28 01

A.I. Holmsvej 97

7400 Herning

Tlf.: 87 55 27 00

Fax: 87 55 27 01

Kastanievænget 5

7800 Skive

Tlf.: 87 55 27 55

Fax: 87 55 27 56

www.viacfu.dk

Redaktion:

Lotte Svane Strange Petersen (red.)

Kaare Øster

Peter Bak Jensen

Marianne Skovsted Pedersen

Lennart Svensson (ansv.)

Lay-out:

Lars Andersen

Jonna Rasmussen

Oplag: 21.000

Tryk: Scanprint

ISSN: 1601-8737

indhold 1-2009

Helt ny - og ganske erfaren 3
Lennart Svensson

En dag på CFU 4
Lotte Svane

I mål 6
med de Nye Fælles Mål 2009
Lotte Svane og Kaare Øster

Tema: Det gode læremiddel

Læremiddelfronten 2009 8
Thomas Illum Hansen

Læremidler med mål og mening 10
Bodil Nielsen

Digitale læremidler:
Nye muligheder - nye udfordringer 12
Jens Jørgen Hansen

En mediepakke med det hele, tak! 14
Bitten og Poul Otto Mortensen

Billedbogen - et godt læremiddel 15
Jette Løntoft

Skolefrøkenen og medieforskeren 16
Mailinterview med
Trine May
og *Bo Kampmann Walther*

Det gode læremiddel - i praksis 18
Bidrag fra VIACFU's konsulenter:

SPOT på læremidler fra CFU 26

Skolebogmessen i Århus 2009 30

Den 9. intelligens 32

CFU's kursusplan 33

Skolefrøkenen og medieforskeren
Mailinterview med *Trine May*
og *Bo Kampmann Walther*
Side 16 - 17



Du tror, det er løgn
198
nye kursustilbud
fra s. 33

Helt ny – og ganske erfaren

Dette nummer af *reflex* er på samme tid et velkendt og et nyt blad. Velkendt på skolerne i det tidligere Århus Amt, som har fået bladet siden 1995, og nyt på skolerne i de tidligere Ringkøbing og Viborg amter, hvor *reflex* nu afløser kursusbladet BLIK.

Vi har i VIA Center for Undervisningsmidler valgt at videreføre *reflex* som det fælles blad til grundskolerne i alle 19 kommuner i vores dækningsområde. Udvidelsen af målgruppen vil kunne ses på bladets opbygning, men indholdsmæssigt er *reflex'* mål fortsat at reflektere væsentlige emner fra skolens hverdag og give anledning til refleksion og inspiration.

Det gode læremiddel

Hele essensen af vores kerneydelse er i fokus, når vi i dette nummer af *reflex* lader temaet handle om det gode læremiddel. I VIA CFU er vi især optaget af det gode læremiddel som en del af den gode undervisning. Vi ved, at læreren er den væsentligste enkeltfaktor i den gode undervisning, men ligesom det rette værktøj er vigtigt for, at den gode håndværker kan levere et godt stykke arbejde, er også det gode læremiddel vigtigt i forhold til elevens udbytte af undervisningen.

I vores informationsafdelinger i Herning, Skanderborg og Skive præsenterer vi bredden i udbuddet af undervisningsmidler, mens vi i vores udlånssamlinger i Herning, Skanderborg og Viborg bestræber os på at udvælge gode læremidler i tæt samarbejde med kommunerne.

Vi er opmærksomme på, at skolerne i vores dækningsområde i øjeblikket ikke frit kan låne fra alle vores samlinger, men vi arbejder på sagen. - Møder du derfor et læremiddel i *reflex* fra en samling, du ikke umiddelbart har adgang til, så kontakt din egen afdeling, og vi vil se på, hvad der kan lade sig gøre...

De korte kurser

Dette nummer af *reflex* rummer et stort kursusafsnit med korte kurser. En del af kurserne er allerede udbudt i VIAs kursuskatalog for Skoleområdet 2009/10, men vi har valgt at slå dem op igen her i *reflex*, da ansøgningsfristen endnu ikke er udløbet for de korte kursers vedkommende. Se opslagene fra side 33.

Jeg håber, du vil modtage det nye *reflex* godt. Og tøv ikke med at videresende ros eller ris, så vi kan gøre bladet endnu mere vedkommende, ligesom vi naturligvis også er interesserede i at høre gode ideer til de kommende blade...



Lennart Svensson
Centerchef



Siden 1. januar 2008 har dit CFU ligget i Skive, i Skanderborg og i Herning. *reflex* har været på 'tour de center' og serverer her en stemningsrapport fra:



En dag på CFU

Af Lotte Svane Strange Petersen, VIA CFU
Fotos af forfatteren og Lars Andersen

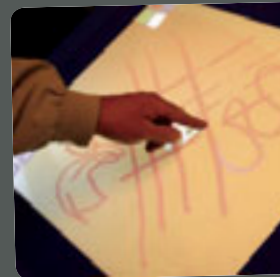
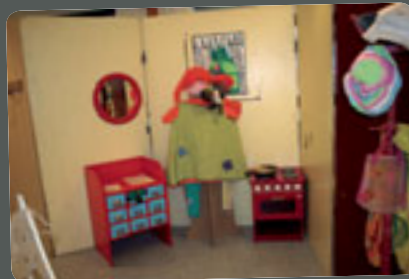
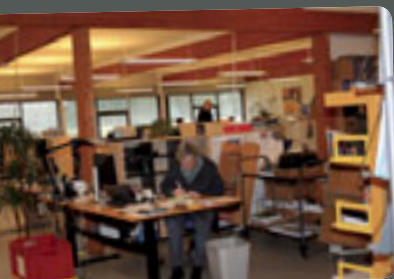
Skive, Skanderborg og Herning? - *Jamen det er jo hele tre steder til ét center. Det går da virkelig ikke?*
- Jo, det går faktisk helt udmærket...

Kl. 8.22: I afdelingen i Skanderborg venter den store Renault Master af en bogbil foran indgangen på 275 CFU-kasser med læremidler til dagens 65 skoler. På anden sal i Informationssamlingen går en opslugt Lisbeth Jørgensen stille rundt blandt de mange hyl-

demeter af læremidler. I dag er det begyndermaterialer til sprogfagene, som hendes hjemmевante øjne fokuserer på. Siden hun blev færdig som lærer i 1984, er Lisbeth Jørgensen typisk kommet på CFU to gange om måneden, men ved ikke altid præcist, hvad hun mangler, inden hun tager af sted.
- Nogen gange søger jeg et bestemt materiale, men ofte ved jeg ikke helt, hvad jeg kommer efter. Jeg kommer især for at blive

inspireret, fortæller Lisbeth Jørgensen, der er lærer på VUC i Horsens, og som er meget glad for CFU.
- Jeg synes, det er fedt at komme her. Det har reddet min undervisning mange gange gennem årene.

Kl. 10.34: I afdelingen i Herning byder en udstilling af engelske spil til undervisningen



farverigt velkommen. Ikke langt derfra regerer en elektrisk guitar over en opstilling af musikmaterialer, og længere inde i samlingen kan man på et udstillet Speisekarte blandt forskellige Fleischspezialitäten bestille Hähnchenbrustfiletstreifen mit Pflaumensoße und Brot for 9,10 Euro.

Mellem de sirligt, men luftigt ordnede boghylder dukker masser af små inspirationsøer op. Fra standere med informationspjecer til selvbetjeningscomputere, teammødebord og diverse konkrete materialer.

Ved en computer står Ulla Frederiksen. Hun er på jagt efter et stavetræningsmateriale og et samtale spil til forældremøder. Egentlig er hun gået på barsel, men skal lige finde noget til sin vikar.

- Jeg er glad for stedet og kommer her cirka en gang om måneden, fortæller den barslende lærer.

- Jeg kigger både efter materialer til genemsyn og efter classesæt. Og nogen gange bruger jeg også fagkonsulenterne, siger Ulla Frederiksen, som er lærer på Herningsholmskolen.

Kl. 12.35: I afdelingen i Skive tager Emils snedkerværksted og Pippis køkken imod de besøgende. Som eksempel på et alternativt læringsmiljø ligger Lindgren-kulissen kun få meter fra en stor, ny interaktiv bordskærm, og lidt til venstre derfor sidder de faglige konsulenter og det administrative personale i et åbent kontormiljø tæt flettet sammen med samlingen af læremidler, hvor brugerne af centret går på hugst.

Nanna Skov er i gang med at sondere terænet inden for prøvematerialer til engelsk. Som lærer på Roslev skole har hun brugt centret stabilt gennem 27 år og fortæller, at hun føler sig helt afhængig af et sted som CFU.

- Nu bestiller jeg mest materialer på nettet,

men jeg kommer også selv på centret cirka tre gange årligt, siger Nanna Skov, der i dag har et dobbelt formål med besøget på CFU: - Jeg skulle lige ind og snuse, inden jeg skal på kursus i ordforrådstilegnelse i sprogfagene, fortæller hun.

I hele VIA CFU er fusionsmørtlen ved at stivne, og stenene på de tre CFU'er er muret sammen i en fælles centerforståelse på tværs af bygrænserne. Fusionsprocessen har ifølge centerleder Lennart Svensson ikke været problematisk, men heller ikke gnidningsløs.

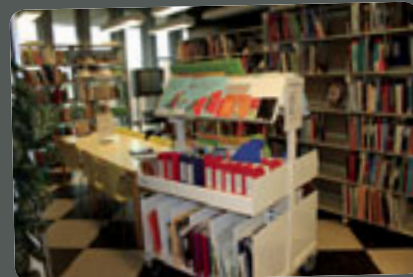
- At fusionere tre tidligere Amtscentre fra Viborg, Ringkøbing og Århus amter har været let, fordi alle tre centre har engagerede og dygtige medarbejdere, som kender hinanden og har samarbejdet tidligere, siger Lennart Svensson og fortsætter:

- Men det har også været svært, fordi medarbejderne har udviklet egne velfungerende arbejdsgrupper, som nu skal koordineres og trimmes til et fælles regionalt tilbud.

Det er snart halvandet år siden, at de tre centre blev forenet i landets største uddannelsesinstitution, professionshøjskolen VIA.

Brugerne har endnu ikke mærket de store forandringer, men Lennart Svensson oplever, at VIA-fusionen forvirrer, og at brugerne er afventende i forhold til, hvad VIA betyder.

- Særligt på kursusområdet giver fusionen anledning til nogen forvirring om udbud og tilmeldingsprocedurer, fortæller centerchefen og afslutter dagen med håbet om, at CFU i løbet af nogle år kan levere en række pædagogiske berigelser og digitale læringsplatforme, som kan støtte undervisningen ude på skolerne...



I mål med Nye Fælles Mål 2009

Af Lotte Svane og Kaare Øster, VIA CFU
– i samarbejde med KOLON

Nu er de klar. En række arbejdsgrupper nedsat af Undervisningsministeriet har arbejdet på forslagene i løbet af det seneste års tid, og fra august gælder nye Fælles Mål for fagene i folkeskolen. *reflex* giver her et overblik over, hvad der venter.

I CFU's kursustilbud forsøger vi at få indarbejdet en kort orientering om de nye Fælles Mål, hvor det måtte være relevant. Og var du ikke med på Undervisningsministeriets og CFU'ernes informationsmøder¹ i foråret, kan du læse ministeriets offentliggørelse af de nye Fælles Mål-faghæfter for samtlige folkeskolens fag og emner i netudgaver på ministeriets hjemmeside.

Alle mål og undervisningsvejledninger kan ses på uvm.dk >> Uddannelse >> Folkeskolen >> Fag, prøver og evaluering >> Fælles Mål >> Nye Fælles Mål 2009

Fælles Mål 2009 i hovedpunkter:

Dansk

Der bliver lagt vægt på grundlæggende færdigheder som læsning, skrivning og staving, og elevernes indlevelsesevne, ordførråd og begrebsverden skal udvikles. Fortrolighed med faglig læsning, informationsteknologi, kritisk anvendelse af netressourcer og skrivning på computer er også blevet udtrykkelige mål.

Kristendomskundskab

Fagets karakter af kundskabsfag og fagets historiske dimension er fremhævet med de bibelske fortællinger som kernestoffet.

Historie

Der skal være større vægt på kronologi og overblik, så de læste perioder fremstår som hinandens forudsætninger. Desuden skal historiekanonien med 29 afgørende historiske begivenheder indgå i undervisningen.

Samfundsfag

Viden om samfundet skal fremhæves som grundlag for udvikling af kompetencer, kri-

tisk sans og personlig stillingtagen. Kendskab til og respekt for samfundets demokratiske spilleregler og grundværdier har fået en særlig plads i fagformålet.

Engelsk

Engelsk skal fremhæves som internationalt kommunikationsmiddel, og skriftligheden skal styrkes. De nye Fælles Mål understreger det vigtige samspil med andre sprogfag og integrationen af it.

Tysk og fransk

Systematikken for kommunikative færdigheder skal følge Den Europæiske Referenceramme for Sprog. De nye fagmål fremhæver, at der er tale om fem kommunikative færdigheder, og desuden er forskellen mellem sprog, sprogbrug og sprogtilegnelse blevet gjort tydeligere.

Idræt

Børns idrætsmæssige færdigheder skal styrkes gennem større fokus på kropslige og gymnastiske øvelsesforløb.

Naturfagene (natur/teknik, biologi, fysik/kemi og geografi)

Folkeskolens samlede naturfagsressourcer skal udnyttes bedre, og der bliver indført skærpede krav til samarbejde mellem naturfagene og årgangene. Der skal ske en mere sikker faglig udvikling og progression fra 1.-9. klasse, og biologi, fysik/kemi og geografi skal spille bedre sammen i 7.-9. klasse.

Matematik

Matematiske kompetencer og matematiske arbejdsområder bliver to selvstændige centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Dansk som andetsprog

Målene for faget bliver generelt styrket og mere ambitiøse. Elevernes læsefærdigheder kommer i fokus, og fagets status som dimension i andre fag og sprogfag fremhæves. Den supplerende undervisning organiseres både som dimension i skolens øvrige fag og som selvstændigt fag - som regel uden for undervisningstiden.

Børnehaveklassen

Det obligatoriske tema Sprog og udtryksformer er blevet ændret og præciseret, så begrebsudvikling og børnenes forståelse af talt og skrevet sprog nu vægtes. Temaet Natur og naturfaglige fænomener er ligeledes blevet præciseret, så sammenhængen med matematik og natur/teknik står tydeligere. Desuden er sprogvurdering nu obligatorisk i starten af børnehaveklassen og skal indgå i børnenes elevplaner.

Billedkunst

Teksten er blevet forenklet og opdateret til nutidigt sprogbrug. Betegnelsen 'billeder' er eksempelvis blevet udvidet med 'visuelle

¹ Se præsentationerne på cfu.emu.dk

Undervisningsministeriet har formuleret nye Fælles Mål for folkeskolens fag. *reflex* giver dig her en forsmag på, hvad der venter, når de nye mål bliver bindende fra august 2009

udtryk'. Teksten er nu mere kulturelt orienteret - fra det mere private og personlige til det mere fælles og samfundsrelevante. Aspekter fra omgivelserne er blevet inddraget, hvorved arkitektur og design har fået en mere fremtrædende plads.

Hjemkundskab

Den naturfaglige tilgang til fagets teoridel vægtes. Der er fokus på emner som energibehov og ernæringsmæssig betydning, og eleverne skal have større forståelse for sund kost og motion samt forskellige kulturers tilgange til tilberedning af fødevarer. Der skal fokus på principperne om bæredygtig husholdning og opmærksomhed på, hvordan man som forbruger tager stilling til markedsføring og brugen af ny teknologi - og hvordan det påvirker miljøet.

Håndarbejde og sløjd

Eleverne skal lære håndværksmæssige metoder på højt fagligt niveau og skal eksperimentere med materialer, teknikker, farver, form og funktion i deres tilgang til designprocessen. Evalueringsprocessen er blevet fremhævet.

Derudover er kravet til elevernes stillingtagen til resurseudnyttelse og bæredygtighed blevet styrket, både i forbindelse med den håndværksmæssige fremstillingsfase og i et større samfundsmæssigt perspektiv.

Musik

Sang er nævnt udtrykkeligt i fagformålet. Teksten er generelt forenklet og opdateret til et nutidigt sprogbrug. En del af trinmålene er gjort kortere og klarere ved en opstramning af teksten. Andre er udeladt. Begrebet notation anvendes blandt andet for nodeskrivning og anden gengivelse af et melodi/musikforløb.

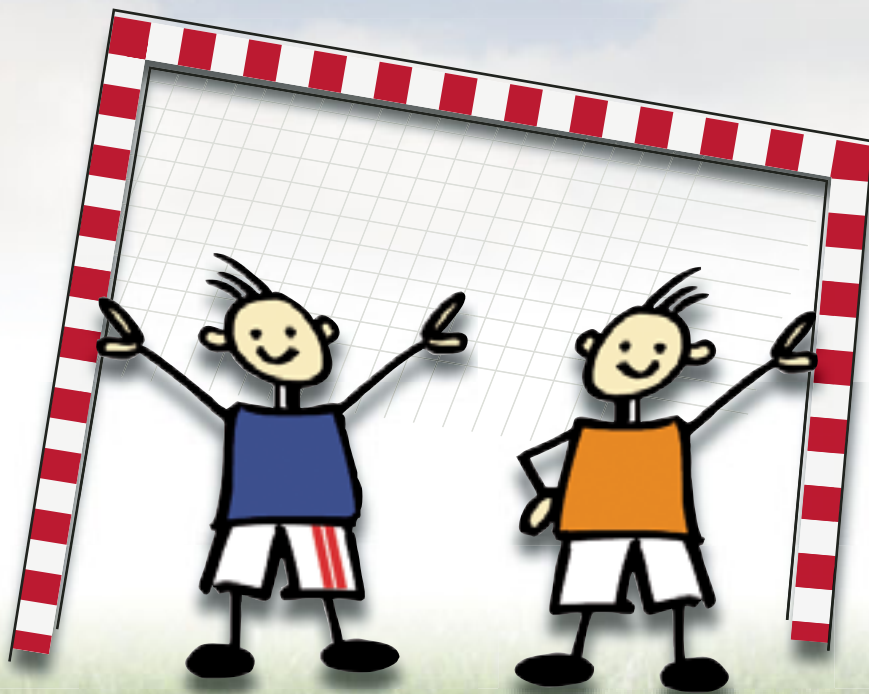


Illustration: Lars Andersen



Hvad sælger? Hvad virker? Hvad er godt?
Både teknologien, læreplanerne og brugerne spiller ind, når videntcenterlederen fra Laeremiddel.dk kaster et blik på

Læremiddelfronten 2009

Som nationalt videntcenter for læremidler bliver vi jævnligt spurgt om sidste nyt fra læremiddelfronten. Og vi griber os selv i at være del af et kapløb, som er drevet frem af såvel den teknologiske og pædagogiske udvikling som den overordnede samfundsmæssige udvikling, der stiller stadigt nye krav til læremidler og til brug af læremidler.

Teknologisk er det især web 2,0 – en ny generation af digitale arenaer, hvor brugerne er med til at skabe og dele indhold med hinanden, fx wiki og blog – der driver udviklingen. Pædagogisk kan man iagttage en individualisering, der har sat fokus på individets læringsstil og aktive rolle som designer og medproducent af læremidler. Og samfundsmæssigt har globalisering og demokratisering gjort det tydeligere, at borgerne har brug for at udvikle deres IKT-kompetencer for at være aktive medborgere i et globaliseret videnssamfund. Alt sammen er det med til at drive os fremad mod nye læremidler.

Laeremiddel.dk skal på én gang være på forkant med og i stand til at konfrontere den pædagogiske og teknologiske udvikling af læremidler. Således er det vores opgave at træde ud af kapløbet og beskrive fronten udefra – ud fra et kritisk perspektiv på de mål og drivkræfter, der er med til at styre udviklingen. I denne sammenhæng vil der blive sat fokus på tre drivkræfter: teknologi, læreplaner og brugere.

1:1 er realistisk vision

Man får et godt indtryk af den teknologiske drivkraft på store messer som BETT i London og Uddannelsesforum i Odense, hvor teknologiske frontløbere kan profilere sig. Den væsentligste udvikling er et spørgsmål om grad: informations- og kommunikations-

teknologier bliver til stadighed hurtigere, billigere, mere mobile og driftsikre og i stand til at lagre mere på mindre plads. I pædagogisk sammenhæng er mobilitet og driftsikkerhed nemlig afgørende for en fleksibel brug af it som læremiddel. Derfor er det interessant, at man nu kan få mini-pc'ere til under 3000 kr. På den baggrund er 1:1 en realistisk vision inden for de næste 3-5 år, dvs. at der er en computer per elev i skolen inden for en overskuelig fremtid. I lyset af den teknologiske udvikling er det vigtigt at tænke et par år frem og formulere visionen 1:1 som et pejlemærke for investeringen i IKT.

Fire elever om et interaktivt bord

De nye mini-PC'er frigør den it-baserede undervisning fra interaktive tavler og statiske edb-lokaler, så det bliver nemmere at integrere it i fagene og anvende it fleksibelt – også i forbindelse med aktiviteter uden for klasserummet og projektororienterede arbejdsformer. En anden nyskabelse, der understøtter denne udvikling, er de interaktive borde, der blev præsenteret på BETT i år. De vertikale, interaktive tavler (der lægger op til lærercenteret og tavleventd undervisning) kan nu suppleres med horisontale interaktive borde med touch-screen (der lægger op til elevcenterede, kollaborative læreprocesser).

Det interessante er, at man skal være fire brugere, der samarbejder omkring bordet. Programmer og opgaver kræver fire brugere, der interagerer og navigerer i fællesskab. Selv det at lukke et vindue kræver, at brugerne én for én trykker på det klassiske kryds i hjørnet – hvilket hér vil sige, at krydset dukker op i alle fire verdenshjørner af bordet, ét for ét. Opgaverne til denne første version har endnu karakter af multiple-choice, men fx regne-programmet demon-

strerer tydeligt det pædagogiske potentiale. Et regnestykke som 23+13 besvares ved, at fire personer sammenlagt sætter 36 fingre på bordet/skærmen. Og det er vanskeligere, end man tror, fordi det kræver forhandling at blive enige om, hvem der trækker fra og lægger til. Endelig kan man gå på nettet med det interaktive bord, og det åbner for en kollaborativ brug af søgemaskiner, netjenester m.m.

Kogebøger med statslige kostplaner

Læreplaner udgør en anden central drivkraft. De nye Fælles Mål ligger nu færdige, og det er forudsigeligt, at opprioriteringen af henholdsvis faglig læsning og digitale kompetencer vil få indflydelse på produktionen af læremidler de næste par år. Historisk set har læreplanerne udviklet sig fra et alment vejledende perspektiv til obligatorisk bindende og fagligt fokuserede mål. Nu skal lærerne arbejde med bestemte indholdsdele (fx den litterære kanon) og opfylde bestemte faglige mål. Det afspejler sig i udviklingen af læremidler, der er blevet stadigt tydeligere i deres reference til den samtidige læreplan. Således reklamerer forlagene oftere i forord og omtale med, at deres læremidler dækker bestemte dele af en læreplan – hvis ikke det ligefrem er et lærebogssystem, der lover en faglig helgardering på bestemte klassetrin. Mange læremidler minder stadig om en kogebog med opskrifter på god undervisning, men kogebogen har ændret sig, så den nu knytter an til statslige kostplaner, en beskrivelse af ernæringsindhold og forslag til en smagstest.

Mere brugerdriven innovation

Til sidst skal brugerne nævnes som driv-

Af Thomas Illum Hansen

Ph.d., videntcenterleder, Laeremiddel.dk – Nationalt videntcenter for læremidler



kraft. Der er en tradition for, at dygtige lærere driver udviklingen af læremidler frem som "lead users", idet de selv bliver forfattere/producenter. De seneste år har vi desuden set en tendens til, at forlag i stigende grad inddrager brugere via brugerpaneler og mulighed for at melde tilbage på aktuelle problemer med et læremiddel.

Digitaliseringen af læremidler åbner for helt nye muligheder for at versionere og videreudvikle læremidler løbende – ikke mindst i forbindelse med nye læreplaner. På baggrund heraf forventer vi at se dels en udvikling af nye metoder til at involvere brugere i innovation, produktion og versionering, dels nye prototyper på læremidler, der lettere lader sig revidere og versionere. Og det er en udvikling, Laeremiddel.dk støtter, da vores arbejde peger på, at brugerdreven innovation i højere grad end teknologidreven innovation kan være med til at styrke produktionen af brugbare læremidler. Derfor har vi netop sat et større projekt om brugerdreven innovation af digitale læremidler i gang, der afsluttes om to år.

Læs mere om dette projekt og meget andet på hjemmesiden:
laeremiddel.dk.

Laeremiddel.dk

- Et nationalt videntcenter, der har specialiseret sig i systematisk evaluering af læremidler i samarbejde med de tre primære aktører inden for området: forlagsbranchen, folkeskolen og professionshøjskolerne.
- Videntret er forankret i et partnerskab mellem tre professionshøjskoler, University College Syd, University College Sjælland og University College Lillebælt, der er gået sammen om at investere i udvikling af professionsviden om læremidler.
- Det systematiske samarbejde med de andre primære aktører gør det muligt at kombinere producentperspektivet (hvad sælger?) med det teoretiske perspektiv (hvad er godt?) og praksisperspektivet (hvad virker?).

På den baggrund kan Videntret tegne et rimeligt nuanceret billede af læremiddelfronten, der stiller skarpt på barrierer og drivkræfter.



Der findes mange læremidler i skoleverdenen. Rigtig mange.
Men hvordan vurderer man som lærer det enkelte materiale?
Hvad adskiller det virkelig gode læremiddel fra de øvrige?

Forsker Bodil Nielsen giver her et bud på væsentlige kriterier for:

Læremidler med mål og mening

Af Bodil Nielsen

Lektor ph.d., Professionshøjskolen UCC

Læremidler skal støtte og udfordre eleverne i at lære noget væsentligt og i at forstå noget om egen læreproces, og lærervejledninger skal tilbyde læreren både redskaber til hverdagens snævre vendinger og bidrag til refleksion og udvikling af praksis. - Derfor skal gode læremidler være gode på flere led.

Få faglige mål i fokus

Læremidler skal virke indbydende og medvirke til, at eleverne bliver motiverede for at lære noget. Samtidig skal det være tydeligt for eleverne, hvad de skal nå frem til at forstå mere om, og hvilke færdigheder de skal udvikle ved at læse bogen, se videoerne eller lignende, og ved at arbejde med de forskellige opgaver. De faglige mål skal forklares og også gerne meningen med målene: Det, det hele kan bruges til, også uden for skolen.

Nogle læremidler belyser hvert emne fra mange sider og tilbyder et væld af forskellige tekster, figurer, billeder osv. Det kan virke indbydende, men det er ikke sikkert, det er det, der bedst støtter eleverne i en læreproces. Hvis et læremiddel har få faglige mål i fokus ad gangen, er det lettere for eleverne at forstå både mål og mening, og lettere for dem at holde styr på egen læreproces. Det er samtidig lettere for læreren at differentiere sin vejledning, hvis han eller hun ikke både skal favne over de forskellige elevforudsætninger og klare hurtige skift mellem mange synsvinkler og delemner.

Flere veje til samme mål

Læremidler kan bidrage til, at eleverne bliver bevidste om progressionen i deres læreprocesser. Når eleverne skal lære no-

get nyt inden for et bestemt område i et fag, er der som regel en del, de allerede har forstået og kan gøre, og som de kan bygge videre på. Det kan læremidlet gøre dem opmærksomme på, både med eksempler på, hvad de kan have erfaret uden for skolen, og som de kan bruge nu, og med opsummering af faglig viden, som bliver forudsat, og som mange klasser kan have arbejdet med tidligere i samme fag eller et andet fag, som dette læremiddel bygger videre på.

Der skal være få faglige mål i fokus ad gangen, men et læremiddel skal forklare det samme på flere måder og have forskellige opgavetyper til samme mål, sådan at det kan bidrage til, at elevers forskellige måder at lære på tilgodeses. Det er læreren, der kender de konkrete elever, og derfor ham eller hende, der skal differentiere i sine oplæg og vejledninger, sådan at de svarer bedst muligt til elevernes forskellige forudsætninger. Men et læremiddel kan også være en hjælp, hvis det, eleverne skal nå frem til at forstå og kunne gøre, er forklaret både i en enkel udgave, hvor det allervigtigste er med, og i en mere kompleks udgave, hvor flere nuancer er med. Det giver læreren et godt udgangspunkt for at differentiere.

Et læremiddel skal lægge op til, at eleverne bliver så gode som muligt til at evaluere, hvad de har lært, og hvad de har svært ved – og også, hvad de lærer noget af, og hvad der ikke hjælper dem videre. Selvevaluering er ikke noget, elever bare kan, men noget, de skal vejledes i, først og fremmest af læreren, men også gerne af læremidlet.

Overskuelighed

Et læremiddel skal være farverigt og indbydende, men ikke på bekostning af klar-


hed og overskuelighed. Det skal være let for eleverne at orientere sig i de forskellige teksttyper i et kapitel eller et opslag: generelle forklaringer, konkrete eksempler, faktabokse, synspunkter osv. Eleverne skal let kunne se, hvad der er hvad, let kunne finde en relevant vej gennem tekster og illustrationer og dermed let kunne indrette deres læsning efter deres læseformål.

Sproget skal være klart, og sætninger ikke mere komplekse end nødvendigt. Centrale begreber skal forklares. Det abstrakte og generelle skal med, men i samspil med eksemplificerende afsnit. Informationer kan stå tæt i nogle afsnit, men eksempler og opgaver skal bidrage til, at tætheden afløses af gennemsigthed.

Lærervejledningen

Lærervejledninger skal være både til direkte daglig brug og til udvikling af praksis. De skal tilbyde læreren direkte anvisninger på, hvordan de forskellige dele af læremidlet kan anvendes i en travl hverdag, hvor læreren ikke har tid til selv at gennemtænke alle forløb forfra. De skal desuden give grundige forklaringer på, hvilke forestillinger om faglig progression, der ligger bag læremidlets udformning, og begrundelser for, at fagets trinmål er udmøntet på netop den konkrete måde i tekster, opgaver m.m.

Vejen fra store ord om dannelse og fagformål til de konkrete anvisninger på undervisnings- og arbejdsformer skal beskrives, så det bliver let for læreren både at følge vejen og at vælge at afvige fra den. Vejledningen skal inspirere læreren til at forklare eleverne både mening og mål med det, de skal i gang med. Der skal være forslag til, hvordan læreren kan differentiere med både enkle og mere komplekse opgaver og



med brug af forskellige opgavetyper. Der skal være forslag til, hvordan læreren kan skaffe sig et grundlag for at evaluere, hvad de enkelte elever har forstået og er blevet gode til, og hvad de stadig har svært ved.

Sæt ord på undervisning og læring

Lærere skal i højere grad end tidligere sætte ord på undervisning og læring over for forskellige parter. De skal indgå i fagteam, hvor de i nogle tilfælde skal finde frem til en fælles fortolkning af trinmål. I den afdelingsopdelte skole skal de kunne forklare kolleger, der skal overtage en klasse, hvordan de har udmøntet trinmål, og hvad evalueringer viser om elevernes kundskaber og færdigheder.

Lærere skal i højere grad end tidligere kunne forklare forældre om de professionelle overvejelser bag mål og plan for undervisningen, om kriterier bag lærerens evaluering af den enkelte elev og om differentieringsmuligheder i en klasseundervisning. Og lærerne skal navnlig kunne forklare eleverne om mål, læreprocesser og evaluering.

En lærervejledning skal være tilbud til læreren om et sprog om undervisning og læring og give grundige forklaringer på de mål, der er fokuseret på, og de valg, der er truffet. Det skal være en ressource, læreren kan bruge af som støtte og udfordring, når han eller hun reflekterer over egen praksis, og når han eller hun er i dialog med andre om undervisning og læring.



Bodil Nielsen

- Ansat i UCC
- Arbejder med forskning i læreruddannelsen
- Laver udviklingsprojekter og kurser i skolen
- Projektrapporter kan ses på www.ucc.dk
- Se artiklen *Læremidler - støtte og udvikling* på laeremiddel.dk 1>>Viden om>>Læreplaner og læseplaner
- Forfatter til bl.a.
 - Faglig evaluering i skolen, Gyldendal 2006
 - Danskfaget i praksis – mål og evaluering, Danskdidaktikserien, Dansk lærerforeningens Forlag 2007
 - Praktisk og dansk – lærerkompetencer i praksis, Dansk lærerforeningens Forlag 2008
 - Ord der betyder noget, Lær om sprog i 3.-4. klasse, Dansk lærerforeningens Forlag 2006
 - Ord bliver til sætninger, Lær om sprog i 5.-6. klasse, Dansk lærerforeningens Forlag 2008
 - Veje til folkeskolens afgangsprøve 2002-7, www.danskif.dk

Digitale læremidler: Nye muligheder – nye udfordringer

Digitale læremidler giver nye muligheder for skolens håndtering af viden, undervisning og læring. Opgaven for læreren er at kunne se disse muligheder for at kunne integrere de digitale læremidler i skolen – og forstå hvilke udfordringer integrationen indebærer



Af Videntcenterleder
ph.d. Jens Jørgen Hansen
Professionshøjskolen UC Syd og
Laeremiddel.dk

Lærebogen har i mange år været lærerens selvfølgeligste omdrejningspunkt til at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning. Den er således et didaktisk læremiddel med den kvalitet, at den definerer den viden, der skal læres – ofte legitimeret af fagenes læreplaner. Det er derfor let for både elev og lærer at se, hvad der skal læres. Lærebogen giver endvidere en fast struktur og styring af undervisningens forløb, som både ligger i teksterne, øvelserne, opgaverne og i vejledningens forslag til den metodiske iscenesættelse: hvad kan undervisningen handle om, hvilke undervisningsformer kan læreren benytte, og hvilke arbejdsformer kan eleven benytte.

Udviklingen af digitale læremidler åbner for en bred vifte af nye pædagogiske muligheder. Med digitale læremidler tilbydes skolen nye former for formidling af viden for tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisning og nye læringsredskaber.

To typer af digitale læremidler

Man kan inddеле digitale læremidler i to typer. Den ene har redskabskarakter. Det er fx. programmer til tekst- og billedbehandling, præsentation, idéudvikling, videndeling, samarbejde og kommunikation, strukturering af undervisningsmaterialer, evaluering samt kompenserende programmer til læsning, stavning og skrivning. Den

anden type er videreudviklinger af didaktiske læremidler som lærebogen - fx. pædagogiske computerspil, simulationer og åbne læringssystemer. Danske-dyr.dk er et eksempel på et åbent læringssystem. Det består af en række faglige didaktiserede artikler, opgaver, øvelser og undervisningsforløb, som præsenteres via et netsted.

At læremidlet er netbaseret muliggør udnyttelse af computermediets funktioner til at læse, søge, undersøge, kopiere og samarbejde om læremidlets indhold. Og samtidig kan man præsentere indholdet i en kombination af flere udtrykssystemer: skrift, tale, lyd og faste og levende billeder. Læremidlet kan karakteriseres som en vidensportal. Det faglige indhold er tilgængeligt som en elastisk og åben informationsverden, der tager form efter brugerens interaktion og valg.

Kræver stor refleksion

Lærebogen har i modsætning hertil en afgrænset og veldefineret informationsverden med fast struktur og lineær progression. Og lærebogens faste kobling mellem læringsmål, indhold og opgaver findes ikke i digitale læremidlers åbne univers. For læreren betyder det, at læremidlet ikke umiddelbart støtter planlægningen. Læreren skal være yderst reflekteret i sin brug af læremidler og bruge tid på at undersøge

mulighederne samt formulere de didaktiske mål for brug af læremidlet. Hun kan ikke parkere sine didaktiske overvejelser i læremidlet, som det er muligt at gøre med en velstruktureret lærebog og tilhørende lærervejledning. Endvidere forudsætter integrationen af digitale læremidler i undervisningen nogle driftssikre og stabile rammebetingelser. Fx at eleverne kan sidde ved en computer, at den fungerer, og at der kan ydes support. Hvis ikke falder undervisningens kvalitet – drastisk.

For eleven er brugen af åbne læringssystemer som at færdes i et åbent rum uden begyndelse, midte og slutning. I modsætning til lærebogen kan formålet med brugen af læremidlet ikke umiddelbart ses. Det indebærer, at de faglige mål med brugen af læremidlet bør formuleres forud på forhånd. Hvor eleven i arbejdet med lærebogen ofte vil gå ind i et forudstruktureret forløb, hvor målet er at tilegne sig det givne indhold og løse de relaterede opgaver, så giver digitale læremidlers åbne rum nogle andre muligheder. Fx at eleven selvstændigt kan undersøge og bearbejde læremidlets indhold samt udnytte computermediets mange muligheder i denne bearbejdning og undersøgelse – og måske producere nye indsigter på baggrund heraf...

» Med brug af digitale læremidler kan læreren ikke parkere sine didaktiske overvejelser i læremidlet, som det er muligt at gøre med en velstruktureret lærebog og tilhørende lærervejledning.

Hvad er et godt digitalt læremiddel?

Det kommer selvfølgelig an på, hvad det skal bruges til, og hvilket læremiddel vi har med at gøre. Der er forskel på et pædagogisk computerspil og en interaktiv tavle. Grundlæggende er alle læremidler brugs-genstande, og deres kvalitet viser sig først i en brugssituation.

Man kan opstille følgende generelle kriterier til vurdering af digitale læremidler:

Brugervenlighed:

Er læremidlet let at bruge og forstå – for elever og lærere?

Undervisningsmæssig funktionalitet:

Er læremidlet anvendeligt, fleksibelt, driftsikkert i forhold til at tilkoble lærerens hverdagslige praksis og rutiner, og modsvarer læremidlet undervisningsbestemte opgaver?

Didaktisk funktionalitet:

Er læremidlet brugbart i forhold til klassens konkrete elever, undervisningens mål, og lever læremidlet op til målene i Fælles Mål?

Organisatorisk funktionalitet:

Understøttes læremidlet af skolens rammer og it-infrastruktur?

Det første skridt i forhold til at vurdere digitale læremidler er, at vi begynder at udvikle et sprog om læremidler, læremiddelgenerer og læremidlernes rolle i undervisningen og for elevernes læring.

Jens Jørgen Hansen

- Videncenterleder af Videncenter for læremidler og evaluering, UC Syd
- I styregruppen af Laeremiddel.dk – nationalt videncenter for læremidler
- Ph.d. om læremidler: Mellem design og didaktik. Om digitale læremidler i skolen, 2006

Se også artiklen *Læremiddelvurdering i skolen – fire evalueringsmodeller*, *Læremiddeldidaktik nr. 1 oktober 2008*, www.laeremiddel.dk



En mediepakke med det hele, tak!

Med mediepakkerne vil vi medvirke til, at brugen af film i undervisningen i højere grad bliver undervisning og ikke underholdning. Vi vil udnytte den motivation og direkte appel, der ligger i filmmediet, til også at skabe en bedre kommunikativ fremmedsprogsundervisning



Af Bitten og Poul Otto Mortensen
lærebogsforfattere

Som mange andre sproglærere har vi længe ønsket at gøre det, som dansklærere har gjort i mange år: At tage udgangspunkt i en motiverende og engagerende engelsk eller tysk spillefilm og supplere den med bogligt og netbaseret, litterært og faktuel materiale. Dermed har vi det perfekte oplæg til kulturiagttagelse, sprogiagttagelse, til samtaler og redegørelser mellem og med eleverne.

Vi har oplevet, at netop disse forskellige medier sammen lukker op for elevernes arbejde med sproget og fremmer deres valg af diskussionsemner og selvstændige redegørelser.

Dette ønske har ført til udviklingen af en række mediepakker til engelsk og tysk, hvis indhold sikrer, at man som underviser kommer hele vejen rundt om de væsentligste elementer i Fælles Mål II.

De væsentligste argumenter for at gøre en spillefilm til kernen i temaarbejde, der omfatter forskellige medier, er:

- Vi har brug for troværdige og vedkommende menneske- og kulturskildringer for at tilgodese kulturaspektet, og vi skal bruge fiktionen for at have noget væsentligt og engagerende at tale om. Fiktionen i spillefilm rummer muligheder for i en dramatiseret form at vise unge danske i dag, hvor meget den danske og den fremmede virkelighed ligner eller ikke ligner hinanden. At arbejde med spillefilm og anden litteratur er både Landeskunde og Menschenkunde.
- En spillefilm har ikke ét, men mange temaer. Man tilgodeser en bred vifte af in-

teresser hos eleverne, når man vælger en spillefilm suppleret med andre typer materialer i et undervisningsforløb.

- En film brugt rigtigt kommer også tæt på begrebet undervisningsdifferentiering, idet den samler det fælles og det individuelle. At give eleverne gode og samlende fællesoplevelser og samtidig give mulighed for at tilgodese den enkeltes interesser og behov. En spillefilm er både differentiering og fælles oplevelse, altså undervisningsdifferentiering.

- En spillefilm stiller eleverne mere lige i deres tilgang til tekst og information end noget andet enkeltmedie. Billeder og lyd suppleret med tekster i form af noveller, digte og sange giver de mange "håndtag", som eleverne skal bruge til samtalen og den selvstændige redegørelse.

- En spillefilm brugt rigtigt i dag er også læsning med alle de fordele, dette giver for sprogtilegnelsen, ordforrådet, den grammatiske bevidsthed og skriftlige udtryksfærdighed. I dag vil man bruge filmens undertekster på originalsproget som en ekstra hjælp til forståelsen og en ekstra dimension i sprogtilegnelsen.

- En spillefilm kan være det perfekte bidrag fra sprogfagene til tværfaglige forløb. Hermed lukkes der op for, at sprogfagene kan komme til at indgå i nogle af de alternative ting, der foregår i skolen i dag.

Se også viacfu.dk
Skanderborg/Skive-Herning > fag > fremmedsprog > mediepakker



Mediepakkerne omfatter generelt:

Elevbog med:

- uddrag af dialogen fra filmen
- kommunikative og sproglige opgaver til filmen
- Fact File med uddybende sagtekster
- Text File med litterære tekster, der udbygger filmen og dens temaer
- Gloseliste til filmscript og Text File

Filmen på dvd med engelske eller tyske undertekster

Lærervejledning med:

- ideer og inspiration til arbejdet med materialet
- ideer og inspiration til brug af materialet ved FSA
- kopiforlæg til opgaver og aktiviteter

Lyd-cd med indspilning af materialets

Text File

Ekstra materiale på internettet, samlet på en særlig website

Billedbogen – et godt læremiddel



Den gode billedbog indeholder mange af de læringsmuligheder, som er vigtige at fokusere på i indskolingens læseundervisning



Af Jette Løntoft,
lærebogsforfatter

- Den gode billedbog giver eleverne læselyst, fordi eleverne oplever, at bøger er lig med gode oplevelser.
 - I billedbøgernes tekster møder eleverne forfatternes gennemarbejdede sprog med en mangfoldighed af ord og vendinger, som giver eleverne gode muligheder for at udvikle deres eget sprog
 - Gennem underviserens bevidste bogvalg får eleverne kendskab til og viden om teksters opbygning samt om forskellige tekstgener
 - I de fælles samtaler om billedbøgernes indhold får eleverne gode muligheder for at udvikle en forståelse af, at tekster ikke indeholder alt, men at man selv skal og kan tænke sig til det, som forfatterne ikke har skrevet – det kaldes at læse mellem linjerne.
- Den gode billedbog er således et vigtigt læremiddel i den del af læseundervisningen, som kaldes LÆS FOR, fordi det er læreren, som læser for eleverne. I LÆS MED læser læreren og eleverne sammen, med læreren som rollemodel, og i LÆS SELV læser eleverne individuelt.

Klædt på til samtale

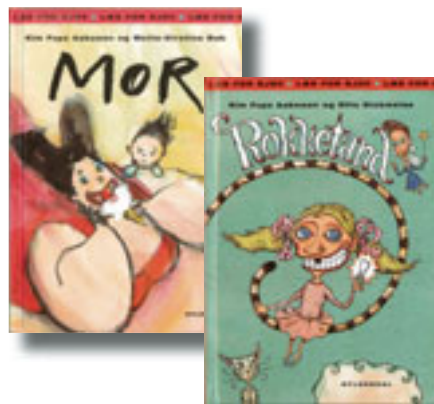
Billedbogens illustrationer, som i den moderne billedbog både visualiserer og udvikler tekstens indhold, støtter eleverne i forståelsen af bogens handling. At teksten er visualiseret er således en stor fordel for klassens sprogsvage elever - uanset om dansk er modersmålet eller andetsprog. Og netop fordi de har forstået bogens handling, kan de sprogsvage elever efterfølgende deltage i den fælles samtale om og bearbejdning af tekstens sproglige og litterære indhold.

I mange indskolingsklasser er oplæsning af ikke-illustrerede tekster ensbetydende med, at en del elever ikke får et positivt udbytte af oplæsningssituationerne. De kan simpelthen ikke selv overvinde den forståelsesbarriere, som teksternes mange ukendte ord og vendinger udgør. De kan derfor efterfølgende ikke deltage i de fælles samtaler om og den fælles bearbejdning af det sproglige og litterære indhold og går på alle måder glip af væsentlige faglige udviklingsmuligheder.

Dialogisk oplæsning

Der er således oplagte læringsfordele ved at vælge gode billedbøger til LÆS FOR i indskoling. Man skal imidlertid som oplæser være opmærksom på to vigtige forhold, som er af stor betydning for at give eleverne optimale læringsmuligheder:

1. Eleverne skal kunne se illustrationerne, samtidig med at de hører teksten. Det krav kan kun opfyldes på lovlig vis, ved at skolen anskaffer sig en projektor. De skoler, der har en mobil projektor, som er placeret i indskoling, beretter samstemmende om den næsten mirakuløse indflydelse, den har haft på elevernes engagement i og udbytte af LÆS FOR.
2. Det er gennem videnskabelige undersøgelser dokumenteret, at elevers ordforråds-tilegnelse fremmes i betragteligt grad, når der anvendes en interaktiv – også kaldet dialogisk – oplæsningsmetode.



VIA CFU og sprogvejleder og lærebogsforfatter Jette Løntoft har udviklet fire materialekasser med fokus på dialogisk oplæsning i 0. – 2. klasse.

Kasserne **Dialogisk oplæsning**

- indeholder:
- fire forskellige billedbøger
 - en specifik lærervejledning til den enkelte billedbog
 - en generel vejledning

Den generelle vejledning indeholder introduktion til arbejdet med dialogisk oplæsning, læsemetodisk begrundelse for arbejdet, overvejelser om valg af bøger og et forberedelsesskema til enhver bog. Den specifikke vejledning består af forslag til det sproglige (ordforråds-)arbejde, en quiz og emneforslag til den litterære samtale.

Kasserne kan lånes i CFU Skanderborgs udlånsamling fra 1. maj 2009.

Kirsten Glavind og Joan Hellqvist,
pædagogiske konsulenter



Se kurset med Jette Løntoft, side 50



Skolefrøkenen



For bare et år siden vidste lærebogsforfatter Trine May intet om computerspil. Hun allierede sig med universitetslektor og medieforsker Bo Kampmann Walther, og nu indgår World of Warcraft i den nye Fandango til 5. klasse.

reflex har sat de to i stævne i cyberspace til en mail-snak om computerspil, læring og dannelse

Hvorfor skal skolen bruge tid på computerspil, som eleverne bare kan spille i deres fritid?

Trine: I dag er tekstbaseret fiktion, som vi kender fra bogmediet, jo kun én variant ud af mange mulige. Vi møder hver dag fortællinger i mange forskellige medier: film, computerspil, skrevne tekster, tv osv. Er det rimeligt, hvis vi i skolen kun beskæftiger os med bogmediets (og måske filmediets) fiktion, når det er et faktum, at både børn og voksne i den grad lapper de andre mediers fortællinger i sig? Lige i dette øjeblik er der måske flere mennesker på kloden, der er i gang med en fortælling i et computerspil end i en bog. Hvis vi ønsker, at vores børn skal forholde sig reflekteret hertil, må vi inddrage de spilbaserede fortællinger i undervisningen og arbejde seriøst med dem, ligesom når vi arbejder med skrevne tekster. Selvfølgelig skal spil ikke erstatte tekster – men supplere dem. Vi skal med andre ord udvide tekstfeltet til at rumme flere typer tekster end de skrevne.

Bo: Samtidig kan computerspil – og andre nye medier – være med til at skærpe elevernes metodiske bevidsthed. Kan man bruge de samme analysegreb, som vi kender fra litteraturen, på computerspil? Spørgsmålet er også, hvad der skal til, for at noget er en "fortælling". Har det fx betydning for comput-

erspil som ramme om en oplevelse, at det lever meget mere af rum end af tid? Sådan nogle spørgsmål er jo ret langhårede, men de kan sagtens gøres nærværende, og jeg ved også, at selv nørdede elever pludselig får lyst til at se sammenhængen mellem Michelangelo og Counter-Strike og Platon og The Matrix, hvis de bare er motiverede nok. Og har en lærer, der tør møde den motivation på en uselvfølgeriggørende facon.

Hvordan foreslår I så, at man inddrager spillene i undervisningen?

Trine: Når spil inddrages i undervisningen i dag, er det oftest læringsspil, den såkaldte edutainment, hvor målet ikke er at analysere spillet i sig selv, men hvor spillet bliver et middel til at overlevere en viden, så man så at sige forklæder et fagligt stof i et spil. Vi inddrager i stedet spil, der udtrykker et stykke fiktion og altså ikke er skabt ud fra et ønske om, at spilleren skal lære noget bestemt. Sigtet er således, i en danskfaglig optik, at se spillet som et æstetisk udtryk og anskue det på lige fod med den litterære tekst i bogmediet.

Det er et scoop, synes jeg, at undersøge hvordan de forskellige medier kan udtrykke en fortælling på hver sin måde. I undervisningen skal vi løfte os op over fortællingen, gå fra et overfladisk (for)brugsniveau til et mere analyserende niveau. Rent faktisk har det jo stået i vores faghæfte i mange år, at vi skal arbejde med fiktion i andre udtryksformer end de skrevne tekster i dansk.

Bo: Helt enig i dét med edutainment. Jeg plejer at sige, at de fleste elever på et eller andet tidspunkt vil gennemskue det glitrende medie og spotte den onde dansklærer omme bagved! Det kan godt være, man på kort didaktisk sigt vinder nogle points ved at smøre den "kedelige" viden ind i grafik og 3D, men på længere – pædagogisk – vis er gevinsten til at overse. Man har jo bare givet den samme krop noget andet og mere tidsvarende tøj på. Nej, så hellere operere med "rigtige" computerspil. Det er jo også dem, eleverne kender.

og medieforskeren

Hvordan ser I inddragelsen af computerspil i et dannelsesperspektiv?

Bo: Hvis man bare propper nye medier og computerspil ned i en traditionel dannelsesramme, er konklusionen indlysende. Så forbliver de første eksempler på "subkultur": de er simpelthen mindre værd. Hvis integrationen skal lykkes for alvor, skal selve dannelsesbegrebet også ses efter i sømmene. Har vi den dannelse, vi fortjener? Og så er der det forbistrede ved den danske dannelsesmodel, at den så at sige kommer i to versioner, en jysk og en sjællandsk: Den første handler om folkelighed og socialliberal oplysning. Jeg kalder den "skal vi nu ikke lige"-dannelsen. Den anden handler om selverkendelse og servicekrav. Jeg kalder den "se mig!"-dannelsen. Og de optræder side om side, så man bliver helt forvirret. Med ét får vi – altså alle os professionelle dannere – at vide, at vi skal huske at installere historisk bevidsthed og sans for kanon og dén slags i poderne. Og dernæst tudes vi ørerne fulde af den dér smøre om omstillingsparathed i en medieglobal virkelighed osv. Hvis vi ikke kritisk justerer dannelsen, som altså er selve fundamentet under vores værdidomme – er du for eller imod computerspil? – så forbliver alt det dér med computerspil noget, "der sikkert går over igen".

I kommer fra henholdsvis universitets- og skoleverdenen. Hvad får I ud af at arbejde sammen?

Trine: Jamen, jeg var slet ikke blevet opmærksom på dette felt, hvis ikke jeg havde oplevet Bo og stiftet bekendtskab med hans refleksioner over dannelse og nye medier. Jeg fandt hans nytænkning i dannelsesdiskussionen og hans budskab interessant, men kunne samtidig se en stor kløft mellem universitetsverdenen og skoleverdenen. På vores kurser og foredrag og i vores bog, bidrager vi naturligvis med hver sit. Bo er forsker, ikke didaktiker – det er jeg, så jeg kan sætte hans forskning ind i et didaktisk perspektiv.

Bo: Jeg skelner ikke selv synderligt mellem

"fin" forskning og den mere jordnære, praksisorienterede virkelighed. I mine foredrag veksler jeg hyppigt mellem anekdotiske indslag og så de mere luftige spekulationer. Begge dele er vigtige, er jeg overbevist om. Men det ændrer ikke ved, at der fra begge lejre – didaktikken og universitetsforskningen – kan være en temmelig stor gensidig fordomsfuldhed. Jeg håber, at jeg selv – og Trine og jeg sammen – kan være med til at mindske den kløft, for ofte har man lyst til at bringe noget pragmatik ind i teoretikerens hoved eller for den sags skyld lære praktikerne nogle simple grundlagsregler og logiske procedurer.

Trine May

Master i børnelitteratur, freelance-lærebogsforfatter og kursusinstruktør. Har en lang række udgivelser bag sig om litteraturundervisning, bl.a. Fandango og Genreserien. Var sidste år med i ministeriets læseplansudvalg, der har udarbejdet Fælles Mål II.
www.trinemay.dk

Bo Kampmann Walther

Lektor, ph.d. ved Syddansk Universitet. Har skrevet bøger om bl.a. computerspil, nye medier og konvergens og desuden mere end 150 artikler. Flittig foredragsholder, har vundet flere priser for sin forskning. Er desuden fodboldskribent ved dagbladet Information.
www1.sdu.dk/Hum/bkw

Sammen er de to i gang med at skrive en ny bog i Genreserien:
Computerspillets fortællinger

I 2009 drager Bo og Trine landet tyndt med kurset **Fantastisk! Fedt! FANDANGO!** Se side 38.

Her kan man opleve deres forskellige vinkler på undervisning i litteratur og medier.





Kulturtilbud som supplement til skolens undervisning

Af Ruth Elling,
pædagogisk konsulent, VIA CFU

VIA CFU koordinerer følgende kulturtilbud:

- Musik i Tide - skolekoncerter, der afvikles på den enkelte skole i skoletiden
- MSIB – Med Skolen i Biografen - udvalgte film, der vises i biografene i skoletiden

Begge tilbud er et supplement til undervisningen. Der er udarbejdet undervisningsmateriale til begge aktiviteter, og det er således muligt at inddrage både film og koncertoplevelser i undervisningen.

Med Skolen i Biografen

- Et tilbud om at benytte den lokale biograf som klasseværelse.

I VIAs dækningsområde har kommunerne Århus, Odder, Skanderborg, Silkeborg, Randers, Ikast-Brande, Lemvig, Viborg og Skive indgået kontrakt med DFI, Det Danske Filminstitut og VIA CFU.

Der tilbydes 12 forskellige film, så der er film til alle fra børnehaveklasse til ungdomsuddannelserne. Alle film er udvalgt af film- og mediekonsulenter og de involverede biografer, og undervisningsmateriale er

udarbejdet af erfarne mediepædagoger. Materialet kan hentes på Filminstitutets hjemmeside www.dfi.dk

På landsplan:
- 244.657. deltagere

I VIA's område:
- 59.417 billetter er reserveret i skoleåret 08/09
- reserveringerne er fordelt på 22 biografer

Musik i Tide

Musik i Tide-skolekoncerter er tilbudt til alle kommuner i Danmark.

I alt har 52 kommuner indgået aftale med LMS, Levende Musik i Skolen, blandt hvilke Århus, Skanderborg, Samsø, Silkeborg og Skive er fra VIAs dækningsområde. Aftalen går på, at forskellige orkestre med professionelle musikere giver skolekoncerter. Antallet af koncerter er afhængig af elevtallet i den pågældende kommune.

Det samlede koncerttilbud tager hensyn til genrebredde og målgruppens alder. Målgrupperne er opdelt i indskoling, mellemtrin og overbygning, og det tilhørende undervisningsmateriale er tilpasset de tre alderstrin. Den enkelte skole modtager automatisk undervisningsmateriale til den aktuelle koncert.



På landsplan:
- 245.736 tilmeldte elever
- 2.050 koncerter

I VIAs område:
- 32.750 elever
- ca. 275 koncerter



STJERNESKÆLV OG GULDSTOLE

Danmarks bedste ungdomsforfatter har gjort det igen. Så vil du bæres i guldstol af taknemmelige overbygningselever, så tøv ikke med at booke *Stjerneskelv* af Anders Johansen. Bogen er faktisk så god, at de unge læser den frivilligt – det er nomineringen til Orla Prisen 2009 et tydeligt bevis på

Af Finn Bangsgaard,
dansk lærer, Overlund Skole og pædagogisk konsulent, VIA CFU

Død og Liv – Liv og død

Har man lyst til at læse om en 16-årig anorektisk pige ... skrevet af en mandlig forfatter årgang 1953? - Det hjælper unægteligt på appetitten, at forfatteren er Anders Johansen, som har stået bag nogle af de bedste ungdomsbøger de seneste år.

Stjerneskelv giver på glimrende og uafrystelig vis et bud på, hvordan spiseforstyrrelser opstår. Søsterens død i forbindelse med en tragisk trafikulykke får Liv ud i et kontrolhelvede, der er meget tæt på at koste hende livet. Hun begynder at løbe, men kombinationen af ubearbejdet sorg, spiseforstyrrelse og løb på konkurrenceniveau er en dødsensfarlig cocktail, som efterlader Liv bevidstløs i vintersneen med en kropstemperatur på 31 og et BMI på under 14.

Hun skal sluses tilbage til livet via et ophold på den forblæste vestkyst, på opholdsstedet Slusegården. Her befinder sig andre unge piger med massive forstyrrelser vedrørende selvværd, identitet og socialt samvær. Livs kontrolmani bliver udfordret, da Nickie flytter ind på værelset. Nickie er cutter, har fuckfingerattitude og akut brug for omsorg. Og Liv genvinder appetitten på livet og bringes langsomt ud af sit selvskabte sorgmartyrium, da hun opdager, at andre har brug for hende og hun for dem. - Men først er der lige endnu et opgør på liv og død, som skal udkæmpes.

Tredje stjernesked på himlen

Anders Johansen rammer igen de unges sprog og musiksmag. Sidstnævnte bruges som set up – antydninger af en senere forekommende handling.

Bogen, hvis 22 kapitler foregår skiftevis på Slusegården og i flashback i tiden op til "indlæggelsen", er tredje bind i Anders Johansens trilogi med titler fra himmelrummet. Første bind i trilogien er således *Supernova*, der foregår så langt ude på Djursland, at kragerne er vendt, og gyllevogten overhaler. Men det er ikke kun den lokale gyllebaron, der forpester indeklimaet hjemme hos Sten. Langsomt og modvilligt indser den 16-årige hovedperson, at der sker ting i hjemmet, som ikke må ske.

I *Sult og svig under Sydkorset* følger vi trekløveret Rune, Tiana og Jonas på dannelsesrejsen til Bolivia, men for Jonas er det svært at holde dannelsen lige i bukserne, når nu bedstevennen Runes kæreste, Tiana, med de sexede 6 kilo for meget er så lækker.

På kurset *Ti de kan li?* gennemgås den nyeste ungdomslitteratur. Se side 46



Anders Johansen:

- *Stjerneskelv*, 2008
 - *Sult og svig under Sydkorset*, 2005
 - *Supernova*, 2002
- Alle er fra Modtryk og findes i samlingerne i Skive, Herning og Skanderborg

Undervisningsforløb til romanarbejdet

På VIA CFU's hjemmeside ligger mine undervisningsideer til de tre ovennævnte romaner samt ca. 40 andre ungdomsromaner, som jeg har læst/skal læse med overbygningsskasser.

I opgaverne til *Stjerneskelv* tilgodeser jeg i litteraturarbejdet elevernes spredning, både hvad angår modenhed og evner udi romanlæsning. Men det må du selv læse mere om på www.cfumidtvest.dk/uvforloeb



Det gode læremiddel - og matematik

Af VIA CFU's matematikfagsteam v/Ole Haubo Christensen

Nye Fælles Mål – Hvad nyt?

Meget vil være genkendeligt fra Fælles Mål. De nye Fælles Mål bygger videre på Fælles Mål og de forskellige anbefalinger fra 'Kompetencer og matematiklæring', i daglig tale KOM-rapporten, som beskriver en kompetencetænkning for matematik i hele uddannelsesforløbet gennem otte matematiske kompetencer.

Herudover er:

- Perspektivtegning nedtonet
- Elevens aktive deltagelse i udvikling af beregningsmetoder er præciseret
- Faglig læsning er nu nævnt som både slutmål og trinmål

Læs mere på uvm.dk

Klimatopmøde 2009 – Initiativer

Klimaet har ændret sig de seneste 5 mia. år. Alligevel markeres klimaet netop nu. Matematiklærerforeningen afholder temaugge i uge 45 med en særlig event: **'Matematikens Dag – Vindens Dag'** den 5. november 2009. Denne dag skal alle elever beskæftige sig med vindens matematik på alle måder. Der vil også blive særlige events, der vil blive afsløret senere. Læs mere på matematiklærerforeningens hjemmeside dkmat.dk

Bliv også klædt på på vores lokale **CFU-klimadage**, hvor der er særlig fokus på undervisningsmaterialer.

- På Tange EI-museum d. 17/9

- På CFU i Skanderborg d. 7/10

Læs mere og meld dig til online på klimatopmoede.dk

Bliv opkvalificeret i **faglig læsning i fagene** på vores temadag 12. nov. Særskiit folder udsendes medio maj. Program og online tilmelding på viacfu.dk/laesnu

Et forslag til et alternativt undervisningsmiddel til samfundsfag fra Erhvervsskolernes Forlag:

EU - Kom godt i gang Faglighed gennem rollespil

Af Jens Rahr Schmidt, pædagogisk konsulent, VIA CFU

Igennem leg, opfindsomhed, diskussion og faglige udfordringer bliver EU-undervisningen vedkommende og lærerig og giver desuden eleverne mulighed for at læse om forskellige emner, der påvirker deres hverdag.

Spillet består af tre dele:

1. Landespillet, der består af 5 landeplader, et land til hver gruppe
2. Elevhæfte og hjemmesiden: fordybelses delen. www.euspil.dk
3. EU spillet, hvor eleverne repeterer deres viden.

Rollespillet er bygget op med udgangspunkt i forskellige holdninger til spørgsmål indenfor EU og ud fra spørgsmål, der er vedkommende for eleverne.

Trin 1:

Eleverne inddeles i grupper på op til seks elever. Hver gruppe er et land, og eleverne tillægges roller: en tilhænger, en modstander og nogle neutrale.

Spørgsmålene introduceres, og eleverne argumenterer for deres holdninger. - De neutrale elever giver points.

Trin 2:

Eleverne vælger et emne til fordybelse og producerer et nyt rollekort.

Trin 3:

Eleverne spiller nu de samme roller, men hvor de kender de "rigtige" argumenter og fakta.

Spillet er lettilgængeligt, oplysende og lægger op til aktiv fordybelse.

Målgruppe: Fra 9. klasse



Lån spillet i en af
VIA CFU's afdelinger



Det gode læremiddel – og naturfagene

Eleverne har virkelig mulighed for gennem gode læremidler og øget viden selv at kunne tage stilling til og engagere sig i omverdenen – og dermed personligt være med til at handle og tage medansvar for fremtiden.

Det gælder både i det enkelte naturfag – og i flerfaglige sammenhænge

Af VIA CFU's naturfagsteam v/Kaare Øster

Ta` bogen frem - eller UD med naturfag ...?

Eleverne møder til naturfag med deres egne hverdagsoplevelser, fritidsaktiviteter, ferieoplevelser og andet. Ofte med større effekt på deres almene og formelle læring end skolens etablerede læremidler. Samtidig har de deres egne, elektroniske redskaber og nye sprog som Flickr, Ning, wikier, blogs, games, tags, RSS-feed...

Vi må blive bedre til at understøtte elevernes opfattelse af, at de også kan lære noget værdifuldt andre steder end lige netop i klasserummet. - At det er tilladt også at bruge alt det derude...

Faglig læsning – også i naturfag

I de reviderede Fælles Mål lægges i høj grad op til, at faglig læsning og læsestrategier også skal medtænkes, for at der kan ske en optimal læring. Eleverne har brug for at mestre fagsprog og ordforråd – ikke kun som en del af faget dansk, men integreret i hvert enkelt naturfag. Læs mere og meld dig til temadag online på viacfu.dk/laesnu

Fremtiden for naturfagene

Alle sejl skal sættes til, hvis vi i skolens naturfag også i fremtiden skal spille en rolle

ved håndteringen af et stadigt stigende forandrings- og informationspres.

På CFU har vi ud over tilbud fra informations- og udlånsafdelingerne en række initiativer, fx:

- Faglig læsning konference: viacfu.dk/laesnu
- Natur-, miljø- og klimadage på CFUerne: klimatopmoede.dk
- Fremtidens Naturfag: fremtidensnaturfag.dk
- Klimakaravanen: klimakaravanen.dk

Klimakaravanen drager videre

Vores børn skal blive bedre end os til at tage hånd om vores livsgrundlag, passe på verden og hinanden. De skal rustes til at forstå, diskutere og handle i forhold til klimaforandringer og energibesparelser.

I kan igen i 2009 få besøg af Klimakaravanen på jeres skole og få gratis materialer og inspiration til klimaundervisningen. Projektet er rettet mod de ældste elever. Vi kan besøge 16 skoler fra marts til april og 34 skoler fra august til oktober.

Der kommer også nye materialer til alle, der ikke får besøg af bussen. Vi udgiver til april et helt nyt debatmagasin, tilbyder 10 regionale kurser om klimaundervisning, lancerer rollespil om klimatopmøder og meget mere.



Følg med og bestil et besøg på

www.klimakaravanen.dk

www.klimakaravanen.dk



CFU'erne i Danmark udgav i 2004 MIN FØRSTE SPROGPORTFOLIO. 15.000 elever landet over afprøvede sammen med deres engelsklærere i en 3-årig periode materialet med stor succes. 'Materialet hjælper både eleven, forældrene og lærerne med at få overblik over faget – og tydeliggør målsætning og evalueringen' og 'Motiverer eleven til at gøre sit bedste' var gennemgående vurderinger.

Nu er MIN FØRSTE SPROGPORTFOLIO (herefter MFS) så klar til udgivelse igen i en version II og i overensstemmelse med Fælles Mål II.

Min Første sprogportfolio II

Af Hanne Thomsen, lærer, cand.pæd. og pædagogisk konsulent, CFU Roskilde

MFS er stærkt inspireret af 'The European Language Portfolio' og de mange positive erfaringer, der generelt er gjort med portfolioer i pædagogiske sammenhænge i de seneste år.

MFS består af tre dele:

- En sprog-selvbiografi, der kan støtte elevens indsigt i og refleksion over, hvorfor og hvordan, han/hun lærer sprog
- Et dossier/portfoliomappe, der indeholder færdige produkter eller 'souvenirs', som medvirker til at synliggøre denne læring.
- Et sprogpas, der viser hvilke kommunikative og interkulturelle kompetencer (i og uden for skolen), eleven på et givent tidspunkt har opnået.

Sprogportfolioen har altså både en pædagogisk og en rapporterende funktion; der lægges op til samtaler om, hvordan den enkelte elev lærer bedst, når bestemte mål skal nås, og der gives tilbagemelding om elevens udvikling.

MFS kan indgå som en del af de materialer, læreren i øvrigt har valgt til den nye engelskklasse. Den forholder sig først og fremmest til den procesorienterede del af undervisningen, og fokus i MFS er på målene, på refleksionen over arbejdet og på elevens udbytte af undervisningen.

MFS kan gives til eleverne, når de starter med engelsk – i allerførste time eller senere fx i forbindelse med den første evaluering af et arbejdsforløb – og kan tages frem, når det passer ind i klassens rytme at vurdere, hvad klassen og den enkelte kan – og når det samtidig drøftes, hvad der skal arbejdes med – på hvilke måder – i det nye arbejdsforløb. Udtrykkene diving in og

stepping out signalerer de to af hinanden afhængige faser: at arbejde med sproget efterfulgt af en refleksion over værdien af arbejdet. Den enkelte elev tænker tilbage over undervisningen siden sidst og markerer i de små ringe i deres personlige MFS de mål, de nu mestrer, og vælger derefter et eksemplarisk produkt som illustration/dokumentation af den opnåede færdighed og ikke mindst som motivation for det videre arbejde. Dette gemmes i elevens dossier/portfoliomappe.

MFS er elevens 'personlige ejendom'. Materialet dækker trinmålene for 3. - 7. klasse og kan bruges i flere år. Efterhånden vil der tegnes et unikt og personligt billede af eleven og elevens udvikling af kommunika-

tive og interkulturelle kompetencer på givne tidspunkter. Et billede, som eleven vel at mærke primært selv tegner. Dette billede er udgangspunktet for evalueringen af læringen og kan give både eleven, læreren og de øvrige elever værdifulde tilbagemeldinger om, hvilke vilkår eleven har for at lære i netop denne klasse og hvilke nye muligheder, der kunne være...

En elev i slutningen af 6. klasse krydsede af i rubrikken 'Jeg kan fremlægge et emne evt. ved hjælp af it' og kommenterede sit mål/sit arbejde/sin souvenir på følgende måde:

Our presentation was great. We had done a good research and had a good team work. We divided the topic into three parts. My part was the football club





At lytte med forståelse

De nye reviderede Fælles Mål kan med fordel være et incitament til også at revidere lidt i egen undervisningspraksis. Her skildres et enkelt nedslag med fokus på mulige konsekvenser for valg og anvendelse af materialer og metoder

Af Marianne Skovsted Pedersen, pædagogisk konsulent, VIA CFU

*'Real Madrid' – and the World Cup.
My team partners are good at English and keen to do a good project. In the beginning we didn't know how to go about it, but in the end we did.
Our class mates were listening and the guest teachers were looking at us all the time. We think they liked it.
In our next project we would like to focus on listening; to watch a movie without subtitles to check how much we understand – perhaps to watch a football game on Eurosport to see how difficult that is. Perhaps to use some word cards to prepare and help remembering new words. CNN news about the world could also be very interesting. Sometimes we have watched it for a few minutes, but it seems difficult. We think English can be very difficult when it is not spoken directly to you.
We would also like to get some new extra readers about football/soccer and about famous football players of the world.*

Det er et godt eksempel på, hvordan sammenhængen mellem mål, det konkrete arbejde og evalueringen – og fastsættelsen af nye mål kan tydeliggøres. God inspiration og motivation til det fortsatte arbejde!

Materialeudgivelsen er støttet økonomisk af CIRIUS og kan bestilles fra april 2009. Et sæt á 30 stk. koster kr. 120,-. Materialet kan bestilles på www.cfumidtvest.dk/sprogportfolio Mail: jra@viauc.dk Tlf.: 87 55 27 14

»Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at lytte med forståelse til oplæsning og fortælling og genfortælle indholdet«...

Sådan står der i de nye trinmål for dansk efter 2. klassetrin. Med denne formulering har det, der tidligere hed "at lytte aktivt", fået et mere veldefineret sigte. Eleverne skal lære at lytte for at kunne forstå – og midlet hertil er oplæsning og fortælling. Evalueringsmuligheden ligger dernæst i at kunne genfortælle indholdet.

'Snip-snap-snude' er ude

At forstå talt sprog er en forudsætning for at udvikle læseforståelse, og der er stor sammenhæng mellem lytteforståelse og tekstforståelse. Fælles mål 2 lægger således op til, at undervisningen med henblik på at fremme elevernes senere læseforståelse skal udvikle elevernes lytteforståelse gennem oplæsning og fortælling.

Se, det stiller jo ganske bestemte krav til de tekster, der læses op eller fortælles – og ikke mindst til, hvordan det gøres. Det er ganske enkelt ikke nok udelukkende at lade oplæsningen være "underholdning" under spisningen eller i hyggestunden. "Snip-snap-snude-nu-er-historien-ude" dur ikke, når oplæsningens hensigt er at udvikle elevernes lytteforståelse.

Læse- og lyttebøger

En tekst, der er egnet til at udvikle lytteforståelse, ordforråd og dermed læseforståelse, vil sjældent være på et læseteknisk passende niveau for de fleste indskolings-elever. Et kriterium for valget af den fælles bog til klassen bør derfor tage udgangspunkt i, om målet tilgodeses via "en fælles læsebog" eller via "en fælles lyttebog".

En god "lyttebog" må indholdsmæssigt have noget at byde på, der stiller passende udfordringer til lytteren. Husk i den forbindelse, at "passende udfordring" ligger lidt

over niveau, hvis man, som det er tilfældet i en interaktiv oplæsningssituation, er i dialog med andre, og hvor læreren er en aktiv medspiller, som forstår at "lukke teksten op" for eleverne.

- Utroligt hvad et enkelt nedslag i "Fælles mål 2" kan føre med sig af refleksioner. Der er hele 45 trinmål at slå ned på, og selvom de sikkert ikke alle byder på nye udfordringer og fornyelse af undervisningen, kan det dog nemt vise sig at være besværet værd.

Rigtig god arbejdslyst!

For at finde relevante **forståelsesstrategier til indskolingseleverne** er det en god idé at kigge mellemtrinnets dansklærere over skulderen og gå på "inspirations-hugst" i nogle af deres materialer; som f.eks.:

- Læsedetektiven af Elisabeth Arnbak
- Læsningsens Landskab og Læsenøglen af Kirsten Jacobsen
- Læsepaletten af Tina Sejling
- Læsetacklinger af Kirsten Koch Jensen.

Find dem i VIA CFU's informationsafdeling.

Oplæsning kræver kun én bog; men i **den interaktive oplæsningsform** vil det ofte være hensigtsmæssigt at have et classesæt til rådighed. At lade eleverne få fem minutter i stilhed til at studere illustrationerne inden oplæsningen, giver dem mulighed for at opnå nødvendig forforståelse. Samtidig kan oplæsningen efterfølgende foregå uden afbrydelser med at vise billeder.

Find klassens fælles bog i VIA CFU's udlånsafdeling

Den historiske fortælling

Mange historiebøger krydres med større eller mindre historiske fortællinger om historiske eller fiktive personer. Lærebogsforfatterne har fået øjnene op for, at den historiske fortælling er en god metode for eleverne at erkende verden og historien på

Af Henrik S. Larsen, pædagogisk konsulent, VIA CFU

"Hvornår skete det?" - "Hvilke beslutninger tog og udførte de politiske aktører en gang for længe siden?"

I en traditionel historieundervisning er dette typisk i fokus og giver nok eleverne en vis viden. Men de glemmer det hurtigt igen og oplever ingen glæde ved denne form for historieundervisning, da de ikke kan forbinde det med deres eget liv.

Men hvordan fanger vi så elevernes interesse i historieundervisningen? Ud af flere svarmuligheder vil jeg her nøjes med en, nemlig den historiske fortælling.

Historien bliver vedkommende for eleverne, når de i bøgerne møder børn på deres egen alder og derved kan sætte egne livsbetingelser og normer i perspektiv og til debat. Samtidig forbindes den lille og den

» **Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til selv at formulere historiske fortællinger og selv etablere historiske scenarier på baggrund af erhvervet viden**

Uddrag fra de nye trinmål efter 6. Klassesetrin, der gælder fra aug. '09

store historie. - Kongernes og de store politikeres beslutninger og handlinger lever ikke deres eget liv, men har betydning og konsekvenser for almindelige menneskers hverdagsliv.

Skriv din egen historie

Det er udbytterigt at læse andres historiske

fortællinger, men det er naturligvis endnu bedre, hvis eleverne selv skriver deres egne historiske fortællinger. Har man ikke prøvet at arbejde med historiske fortællinger før, er Pia Sigmunds bogserie "Børn i Danmarks historie" et godt sted at begynde. Bøgerne indeholder et enkelt og nemt bud på, hvordan eleverne hurtigt kommer i gang med at skrive egne historiske fortællinger. Bøgernes hovedpersoner kan fra kopiark klippes ud som påklædningsdukker. Påklædningsdukkerne kan klistres op på en plade eller på en lille pind og så stikkes i en klump ler. Eleverne giver så dukkerne identitet og skaber en fortælling. Til at komme i gang er der lavet nogle halve sætninger, som eleverne skal afslutte, fx: "Når Sørine kommer hjem fra skole og arbejde, skal hun ...".

VIA CFU Skive/Herning har bøgerne i begge serier til udlån i klassesæt. Enkelte af titlerne findes også i Skanderborg



I Pia Sigmunds bogserie "Børn i Danmarks historie" møder vi personer, som er på læsernes alder. Her tages udgangspunkt i virkelige børn, som har levet.



I serien »Børn i historien« fortælles historierne med fiktive personer, som har samme alder som de elever, hæftet er tiltænkt. På trods af det fiktive bryder det ikke med vores historiske viden.

Læs mere og få ideer til arbejdet med den historiske fortælling på viacfu.dk > Herning/Skive > Fag > Historie > Den historiske fortælling



At være i det entreprenante læringsmiljø
At være en innovativ lærer
Det handler om:

Læremidler og entreprenørskab

Af Anny Overgaard, pædagogisk konsulent, VIA CFU

"Entreprenørskab? - Det er da noget med virksomheder og erhvervslivet ... Det handler vel ikke om læremidler?"

Ovenstående spørgsmål kunne man sagtens stille, og svaret er både et ja og et nej. I processen for at blive eller fortsat at være en innovativ lærer, som kan undervise eller nærmere agere i et entreprenant læringsmiljø, ja, da er der nogle hjælpemidler og /eller ideer, som kan anbefales.

I teorien kan man sige, at eleverne skal arbejde på "Den kreative platform", hvor tryghed, motivation og koncentration forenes med viden og erfaringer. Stedet, hvor ideer kan sprudle, og løsninger til gavn for andre findes i et samarbejde – eleverne imellem og i forhold til eventuelle eksterne samarbejdspartnere. Dette passer jo fint ind i de pædagogiske tanker, som hersker i folkeskolen med fx Cooperative Learning, anerkende pædagogik m.v.

Anbefalinger

Blandt læremidler, som understøtter ovenstående måde at undervise på, kan jeg blandt andet nævne materialer fra *Young*

Enterprise – det meste kan ses på CFU. Her tænker jeg ikke på de forskellige programmer, som man kan melde sin klasse til, men på materialer som fx:

- *Vejen til min virksomhed*
- *Ud i Europa*
- *Opfinderspirene*
- *Du og din familie i Balonga*
- *Vores lokalsamfund*

Af andet materiale kan nævnes *Eksperimenter med Matematik* med opgaver til brug i 4.-6. klasse, som frit kan downloades på <http://mateks.itlokalet.dk>. Grundtanken er, at de kan kombinere natur/teknik med matematik, og at de kan løses igennem forsøg og aktiv brug af matematik. Eleverne skal selv eksperimentere og indsamle data for at kunne løse og formidle opgaverne. Opgaverne handler ikke om at finde den "rigtige" løsning. Der kan godt være flere løsningsmuligheder. Det handler primært om at komme med innovative opgaveløsninger.

Energi i din hverdag er et materiale, som består af en kopimappe og fire kasser med udstyr til eksperimenter inden for emnet energi: Fossile og vedvarende brændsel,

lagring, damp og dampturbiner og fremtidens energiresourcer. Emnerækken er udviklet til innovativ undervisning fra 7. klasse i fysik/kemi. Kopimappe og eksperimentkasser lånes hver for sig (dog kun på CFU i Herning og Skive).

At være i det entreprenante læringsmiljø vil ofte sige, at eleverne arbejder sammen, og at flere fag er basis for samarbejdet. Nedenstående links kan være idegivende til dette arbejde.

Ideer til entreprenant undervisning

- ivaerksaetter.emu.dk
- selvstaendighedsfonden.dk > Entreprenørskabssøjlen > Elevguide
- krealab.aau.dk - Den kreative platform (download gratis)
- <http://mateks.itlokalet.dk> - Eksperimenter med Matematik (download gratis)
- ye.dk/uv/materialer - Young Enterprise – materialer
- viauc.dk > Vælg afdeling > VIAs kursuskataloget side 71

Inspiration til prøveoplæg i historie, kristendomskundskab og samfundsfag

I slutningen af april 2009 ved lærerne, om de skal afholde mundtlig prøve i fagene historie, kristendomskundskab og samfundsfag. Få dage efter afholder VIA CFU to identiske kurser, hvor de pædagogiske konsulenter Jens Rahr Schmidt og Henrik Smedegaard Larsen giver et fælles oplæg om prøveoplæggenes opbygning og forhold omkring prøvens afvikling.

Herefter deles kursisterne i de tre faggrupper. Efter korte oplæg og præsentation af materialer, producerer kursisterne deres egne prøveoplæg.

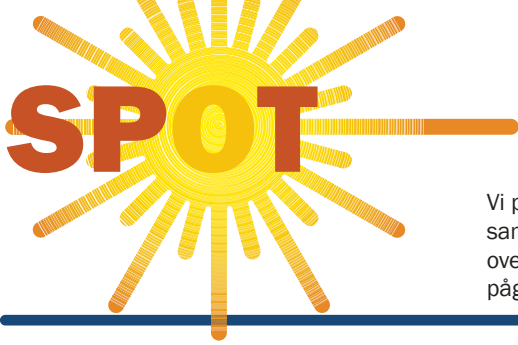
Husk at medbringe årsplanen for det fag, du skal have elever til prøve i.

CFU-Skive: Tirsdag d. 5. maj 2009 kl. 13.30 - 16.30

CFU-Herning: Torsdag d. 7. maj 2009 kl. 13 - 16

Pris: 195,-

Tilmelding inden 1. maj kl. 12



Læremidler fra VIA CFU

Vi præsenterer her en række spændende nyheder fra vores udlånsamlinger. Vi håber, at samlingerne i Skive/Herning og i Skanderborg tilgodeser de lokale behov. Falder du i *reflex* over et læremiddel fra en anden samling end den, du har adgang til, så henvend dig til det pågældende sted, og vi finder en løsning.

● "Let at læse" til mellemtrin og udskoling

Vi har købt en del bøger til mellemtrinnet og udskoling, som er vedkommende og indholdsmæssigt alderssvarende – og lette at læse.

Bøgerne er valgt ud fra genrer, som er populære hos eleverne, fx gys, fantasy, krimi og eventyr, og ud fra ungdomsrelaterede emner som fx mode, udseende, kærlighed, venskab, forældreforhold og identitetsdannelse, herunder også tokulturel identitet.

Bøgerne er velegnede til emnelæsning, til selvstændig læsning og med fordel ved holdundervisning og i special- og dansk som andetsprogsundervisning.

Du kan max låne 10 ex hjem af samme titel.

Se liste med alle de nye bøger på: viacfu.dk
>>Skanderborg >> materialelister>> Links til samlingerne >> Dansk >>"Litteratur - let at læse til mellemtrin og udskoling"

● Geografiske kort - på nye måder

For få år siden var et atlas og et nedrullet kort ved tavlen de selvfølgeligste redskaber i geografiundervisningen. Men både teknologien og nye teknikker giver andre og flere muligheder i dag for at gøre geografiundervisningen mere nærværende, spændende og varieret.

På CFU i Skive præsenterer vi med en **udstilling** nogle af de nye muligheder. Besøg indtil d. 1. maj '09 udstillingen, som blandt andet indeholder en 3D-globus, vægkort i 3D-format, temakort i plakatform, arbejdet med geografiske kort på IWB, linksamling, forslag til opgaver, forskellige typer atlas, GPS, kompas med mere.

- Lærere i geografi, historie og samfundsfag kan få stort udbytte af udstillingen

● Børnenes U-landskalender 09 - gør eleverne lidt grønnere

Kenya er målet for dette års meget benyttede og anmelderroste undervisningsmateriale i tilknytning til Danidas Børnenes U-landskalender.

Det er flerfagligt for 1. - 4. klassetrin og behandler børns forhold i sammenhæng med en bæredygtig udvikling.

Få ideer til, hvordan du også på dette niveau kan lægge op til livet i en global verden og FN's forhandlinger på COP15 i København sidst på året.

Mød forfatteren Hanne Kvist og de øvrige folk bag et fremragende læremiddel på temadagen den 26. oktober i Randers. Se kursus nr. 09271, side 37

● Nye Fælles Mål 2009

i netop dine fag er et af områderne på forårets inspirationseftermiddage på CFU – samt i flere af vores kursusudbud.

Se *bladets kursusdel*

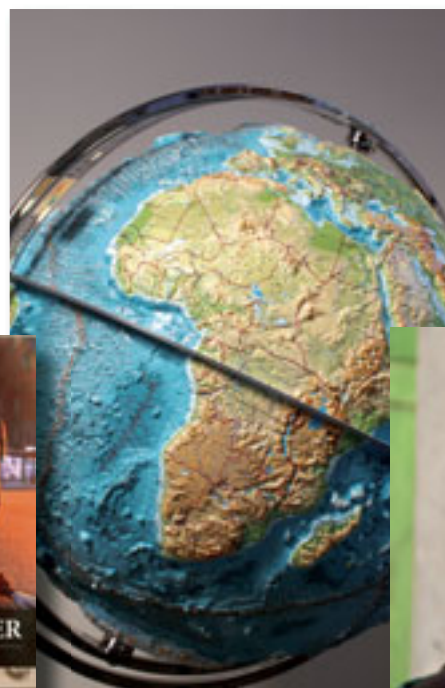
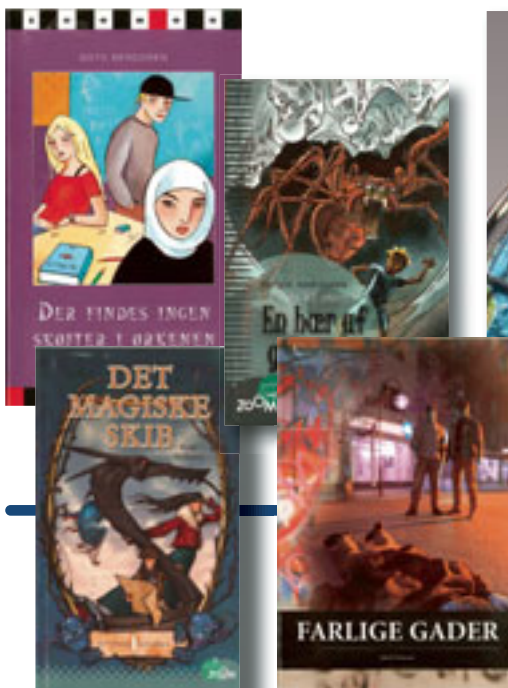


Foto: © Jørgen Schytte



Vi arbejder naturligvis på at give alle vores brugere adgang til alle materialer, men logistik og sammenkøring af it-systemer er en større og mere kompliceret opgave, end man måske umiddelbart skulle tro. Vi beder derfor om forståelse og tålmodighed, inden en løsning er tilvejebragt, senest 1. maj 2011.



NYE MATERIALEKASSER TIL MATEMATIK OG NATURFAG:

Stenkasse

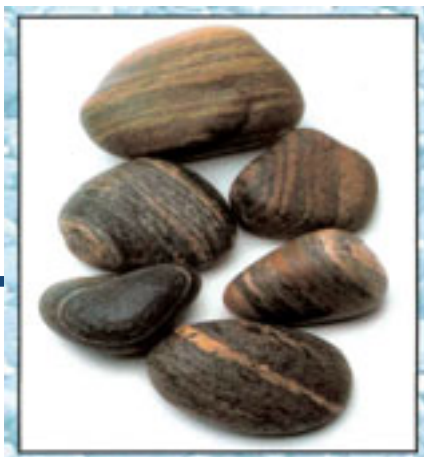
Materialekasse med værktøj, håndbøger mv. til undersøgelse af sten ved stranden, på marken eller i skolens nærområde. Kassen indeholder: 12 geologhamre, 30 elevlupper, 30 beskyttelsesbriller, 6 hvide fotobakker, 6 farveplancher: På jagt efter sten i A3-format samt et bredt udvalg af fagbøger i op til 6 ex. Kombiner evt. med lån af classesættet 'Vi undersøger sten', Lars Groth. Målgruppe: Naturfag 1. – 10. Klasse

Vand i din by

Materialekasse med forsøgsmaterialer til modelby, lærervejledning, elevark og dvd. Materialet er udviklet af skoletjenesten på Grundfos, Bjerringbro.

'Vand i din by' giver eleverne indblik i vand som livsnødvendig ressource, vandforsyningen før og nu, vandets kredsløb mv. Gennem forsøg med modelby oplever eleverne, hvordan byen forsynes med vand fra grundvandet. Fra vandtårnet og vandpumper går vandledninger ud til de enkelte huse. Derefter videre gennem byens kloak til rensningsanlægget.

Målgruppe: Naturfag 3. – 6. Klasse



Den lille papirfabrik

Materialekasse med redskaber og materialer mv. til fremstilling af håndlavet papir. Forbrugsvarer i form af genbrugspapir, lim mv. skal lånes selv fremskaffe. Kassen indeholder: 25 vejledninger samt redskaber, forme mv. til brug ved papirfremstilling.

På internettet findes supplerende litteratur/vejledninger:
- FairTrade: fairtrading.dk/sw1806.asp
- Undervisningsforløb til 3.-6. kl. på skoveni-skolen.dk >> UV materialer >> UV forløb. Yderligere oplysninger hos pædagogisk konsulent Ole Haubo Christensen, oleh@viauc.dk

Støjmåler

Kassen indeholder 6 støjmålere til måling i området 40 – 130 DB. Støjmålerne har digitalt display og er så enkle at bruge, at de kan benyttes i hele skoleforløbet.

Få ideer til undervisningsforløb på www.arbejdsmiljoeweb.dk >> Støj, lys og luft
Download fx 'Støj i skolen', 'Når klokken ringer', 'Når lyd bliver til støj', 'Læg en dæmper på' m.fl.

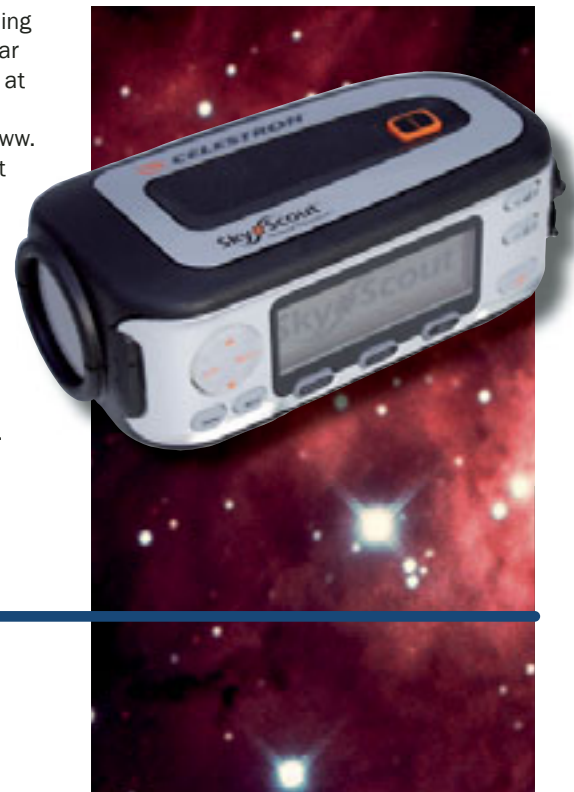
Prøv også undervisningsforløbene 'Ar og MI på tur' (indskoling) eller 'På opdagelse i skolens arbejdsmiljø' (4.-7. Klasse), Arbejdsmiljørådets Servicecenter.
Målgruppe: Naturfag, arbejdsmiljø m.v. 1. – 10. klasse

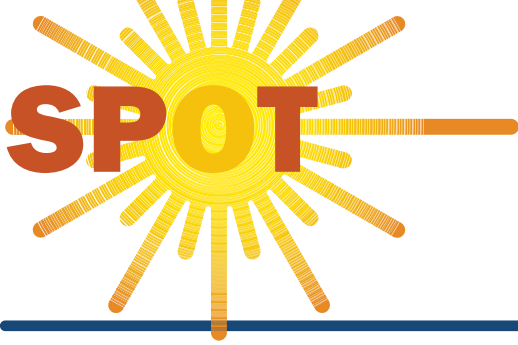
Skyscout

På CFU kan du låne en Skyscout. Skyscout er et lille fikst håndholdt apparat, som man kan rette mod nattehimlen. Den indbyggede GPS sørger for, at man, uanset hvor man opholder sig, får oplysninger om, hvad man ser på himlen. Man retter søgeren mod objektet og trykker på Target, så viser displayet, hvad objektet hedder. Hvis man søger et objekt - både planeter og stjerner - vælger man det på displayet. Med røde pile viser Skyscout dig hen til objektet.

Så Skyscout har mere end 6.000 stjerner, planeter og tåger i databasen, er enkel at anvende og en god hjælp til kenderen af stjernehimlen - men endnu bedre til nybegynderen.

Målgruppe: Naturfag 5. – 10. Klasse





NYE MATERIALEKASSER TIL FREMMEDSPROGENE

Leo & Co

TYSK: En frilæsningsserie i 3 niveauer fra det tyske forlag Langenscheidt til brug i tyskundervisningen. Hver titel indeholder tilhørende opgaver, farveillustrationer, Landeskunde samt CD. Målgruppe: 8. - 10. klasse

Lesen und Üben

(1) og (2)

TYSK: En frilæsningsserie i 4 niveauer med motiverende historier og tilhørende opgaver med fokus på læseforståelse, ordforråd og grammatik samt farveillustrationer og Landeskunde. Til hver titel hører en CD. Se også relevante links og svarnøgle til opgaverne på www.blackcat-cideb.com/ Målgruppe: 8. - 9. klasse (1) - 10. klasse (2)

John Cook serien

ENGELSK: Eventyrserien om den venlige pirat John Cook er velegnet i 3.-5. kl.. Den medfølgende cd letter læseopgaven for de yngste elever, mens opgaverne i de fire fær-digheder udfordrer de dygtige elever, som arbejder alene med bøgerne.

Read Away

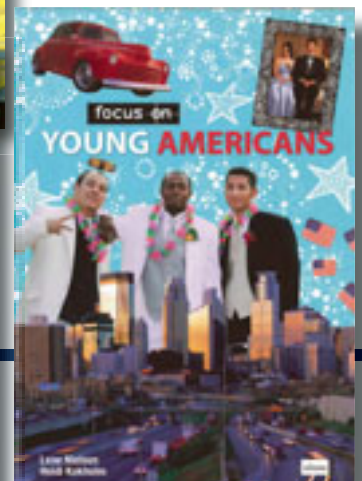
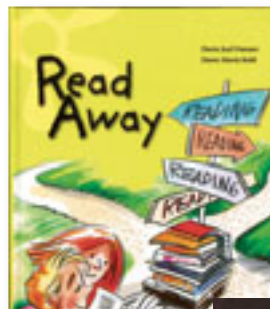
ENGELSK: En samling af autentiske, vel-skrevne og vedkommende tekster til engelskundervisningen i 5.-7. kl. Til bogens autentiske tekster findes opgaver, der aktiverer og engagerer eleverne i læringsprocessen, giver rig mulighed for medbestemmelse og tilbyder varierede arbejdsforslag til både før, under og efter læsning.

Hands on Urban Legends

ENGELSK: Fang dine elever med korte, fantasifulde og (u)troværdige vandrehistorier på engelsk. Urban Legends er en mundtlig fortællegenre, og i arbejdet med bogen Hands-on Urban Legends skal eleverne bruge sproglige virkemidler, genreforståelse og kropssprog til at skabe og genfortælle opsigtsvækkende vandrehistorier. Samtidig lærer de vigtige strategier, som de skal bruge til den mundtlige prøve. Målgruppen er 7.-9. kl.

Focus on Young Americans

ENGELSK: Et indblik i nogle af de emner, der er centrale for mange amerikanske teenagere: rusmidler, proms, kærlighed og mulighed for at køre bil, når man er 16 år.



Rucksack Landeskunde

TYSK: - Et inspirationsmateriale til arbejdet med det udvidede Landeskunde-begreb i 8. - 10. klasse.

Det er op til den enkelte lærer at finde anvendelsesmuligheder til indholdet.

Materialerne er alsidige og består af bøger (flere med cd'er), magasiner, plancher, dvd'er, små tyske biler, brochurer, landkort m.m. samt en tøjsnor med forslag til nogle overordnede temaer, fx: Sport, Berømte Personen, Geschichte, Politik, Technik und Wissenschaft, Musik, Schule und Ausbildung, Feste und Bräuche, Umwelt, Bundesländer, Städte, Ferien, Essen und Trinken.

Materialerne kan evt. bruges som inspiration til elevens selvvalgte emne eller som øvemateriale i forbindelse med redigørelser.

Neue Freunde

TYSK: Levende billeder i sprogundervisningen

Af Joachim Schade

- Dvd med 10 kapitler af ca. 5-7 minutters varighed og Lehrerguide med opgaver og idéer. Komplet manuskript til filmen er på: alinea.dk

Neue Freunde foregår i Berlin og viser fire unge tyskeres venskaber og kærlighedsforhold - i skolen, i hjemmet, i byen og i mange forskellige dagligdagssituationer. Materialet kan bruges som supplement til undervisningen fra slutningen af 7. samt i 8. og 9. klasse

UGEKURSUS FOR ENGELSKLÆRERE:

Education, Language and Culture in Scotland

ENGELSK: Bliv ført ajour og få ny inspiration til din engelskundervisning ved at deltage i spændende kursus i Edinburgh.

I Fælles Mål for engelsk fremgår det, at undervisningen skal omfatte indføring i kultur- og samfundsforhold de engelsktalende lande. I samarbejde med The University of Edinburgh, The Moray House School of Education har vi udviklet et kursustilbud for danske engelsklærere, der giver lejlighed til at stifte nærmere bekendtskab med det skotske kulturområde.

- education.ed.ac.uk
- Tid og sted s. 72
- viacfu.dk >> Skanderborg >> Konsulenter >> Ulla Sørensen >> Kurser i udlandet

NYE I-KASSER TIL FREMMEDSPROGENE:

Timesavers:

ENGELSK: Et udvalg af resursebøger / kopimapper for læreren fra engelske forlag inden for mange områder og niveauer i engelskundervisningen.

Kan med fordel indkøbes til lærerbiblioteket til inspiration og anvendes i forbindelse med differentiering og variation af den daglige undervisning.

Målgruppe: Engelsklærere og lærerstuderende

Le kit pédagogique

FRANSK: Et udvalg af forskellige franske kortspil til de første niveauer i franskundervisningen samt en manual med beskrivelser af spil og gloseliste.

Målgruppe: Begynderundervisning i fransk



På sporet af den gode Skolebogmesse

Af Lotte Svane Strange Petersen
Foto: Lars Andersen



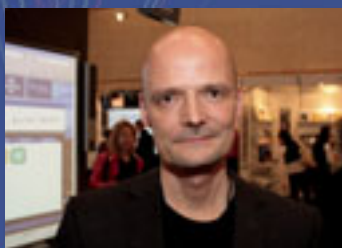
Kildren i maven og helt tummelumsk. Som en ankomst til Hogwarts efter første gang at have gennembrudt muren på perron 9 3/4.

Med en eventyrlig Harry Pottersk parallel åbnede forfatteren Hanne Vibeke Holst årets skolebogmesse og beskrev med forældrebrillerne yderst på næsetippen, hvordan hun oplevede at blive lukket inden for i et totalt ukendt univers. Ind i de helligste haller. Ind i skolelærernes verden...



Fremmedfaglige godbidder

LP-modellen, IWB-beviset, entreprenante rum, innovativ pædagogik, læringsstrategiske platforme og fælles mål. - Hvad Hanne Vibeke Holst fremhævede som ukendte fremmedfaglige ord, var tydeligvis veletablerede godbidder for de besøgende på messen. Flere af de mange workshops blev overtegnede, og mellem udstillerne og standene i DGI-husets store haller dannede en uafbrudt summen af interesseret snak et konstant og venligt lyd-billede af engagement og faglighed.



Kvalitetskunder

Også blandt udstillerne var der tydelig tilfredshed med messen, der løb af stabelen to forårssolbeskinnede dage i marts.

Direktør fra Gyldendal Uddannelse Mathias Bruun var især glad for det direkte møde med kunderne. - Som altid er det sjovt og interessant at være her. Vi møder lærerne face to face, og vi får god fornemmelse af, hvad der rører sig, og hvad der efterspørges, fortalte Mathias Bruun, der understregede glæden ved en messe med et direkte målgruppepublikum. - På Bogforum kommer strøgekunderne, men her på Skolebogmessen kommer kvalitetskunderne, pointerede forlagsdirektøren.



Glade udstillere

Også forlaget Alinea var tilfreds med arrangementet. - Vi har haft susende travlt. Her har været sort af mennesker, og alene på messens første tre timer uddelte vi et utal af brochurer og alle de 500 kuglepennene, vi havde med, fortalte Vibeke Haiberg, der er marketingschef ved Alinea, og understregede: - Antallet af besøgende er steget år for år, og jeg oplever et fint samspil mellem workshopperne og udstillingen. Det er rigtig dejligt.

Teammøder og læringsstile. Mobilundervisning og rollespil. Alsidigheden var stor, da små 3000 skoleinteresserede besøgende fandt vejen til Skolebogmessen 2009



Malene Lange og Gunhild Jørgensen

Sølystskolen, Egå

Gunhild: Vi har et indsatsområde omkring faglig læsning på skolen, så alle 15 lærere fra indskoling har byttet sig fri og har hørt Jørgen Frost. Vi har hjemmefra uddelt individuelle opgaver til hinanden, så vi har haft fokus på forskellige ting på messen. På den måde har vi på forhånd vidst, hvad vi skulle kigge efter, og har fået mere ud af besøget.

Malene: Det er første gang, vi er her, og det har været meget behageligt. Her er en venlig stemning, og man bliver ikke prasket noget på. Det har været forrygende at starte med et kursus, inden vi kiggede på materialer på messen. Samlet set har det været en supergod dag.



Stepan Lee, Irene Josefsen og Lise Nielsen

Autismecentret Nordbo, Åbybro

Lise: Det er dejligt at se, røre, kigge og bladre. Med vores elevgruppe er vi meget afhængige af at kunne se tingene – vi sætter jo elevnavne på materialerne, mens vi går og kigger.

Stepan: Det er første gang, jeg er her – men ikke sidste.

Irene: Det har været en kanondag. Vi har købt en del med hjem, og jeg har været til en enkelt workshop. Det er dejligt at kunne kombinere det.

Samstemmende: Fantastisk dag.

Dorthe Johansen

Gjern Skole, Gjern

Her er en god kobling mellem udstillingen og workshopperne, som løfter messen. Jeg har fået inspiration og er blevet opdateret på det nyeste.

Det er rigtig godt også at høre om tanker bag materialerne – man får en dialog, man ellers ikke har mulighed for, og der er plads til selv at give respons til forlagene. Det har været spændende og inspirerende.



Torben Baumgartner

Opholdsstedet Holmgaard, Egense

Jeg er meget positiv. Jeg er mest gået efter matematikmaterialer, men det har været godt at vandre rundt og at høre om materialer, jeg ikke kendte i forvejen.

Jeg har også hørt Erling Jepsen, som var meget spændende og gav et godt udbytte både privat og fagligt. Jeg har fået inspiration til min egen undervisning og en masse nye ideer. Det har været rigtig, rigtig godt.



Skolebogmessen er andet end materialer. Her får Peter Langdal 120 tilhørere i godt humør



Den 9. intelligens

Af konferencedeltager Isabelle Polle



Konferencen "Den 9. intelligens" hører til den genre, jeg længe vil huske. Der var ikke tale om anonyme, omend interessante foredrag, som det ofte sker på konferencer; gode oplæg, som man måske har glemt efter 14 dage. Kendeteggende for konferencen "Den 9." var, at der blev formidlet et stærkt og troværdigt budskab, som blev sendt i salen via samtlige aktører på podiet.

Børn, der er ude af sig selv

Budskabets klarhed og dets særlige karakter var ikke til at tage fejl af. Motivationen og behovet for en sådan konference udtryktes ganske klart af bl.a. Sten Hildebrandt: "Børn er det vigtigste vi har, børn er fremtiden, børn skal holde på fremtidens samfund, så det ikke splittes ad. Derfor har

de brug for rodfæstethed, empati, udsyn og en dyb ansvarlighed for sig selv og helheden". Et alvorligt synspunkt, som inviterer til eftertænkning.

Jeg tror, at de fleste pædagoger og lærere i deres arbejde med børn ofte oplever, at børn er helt ude af sig selv, urolige og ukoncentrerede. Metaltrætheden, som viser sig i mange skoler og daginstitutioner - og ikke mindst i familier - er langt fra alene et spørgsmål om nedslidte lokaler og dårlig økonomi, men handler i høj grad også om en stemning. En stemning, som kan kendetegnes som konfliktfyldt og dermed et stressniveau, der påvirker både voksne og børn i en negativ retning.

Der er håb

På trods af alvoren formåede alle aktører at løfte stemningen, først og fremmest fordi der findes en viden om, hvordan der kan skabes forandringer, med andre ord: Der er håb. Ved at være bevidst om vores krop og

de vitale kropsfunktioner, som vejrtrækning og hjerteslag, kan vi, når vi retter opmærksomheden indad, falde til ro og mærke stilheden en kort stund. Det er denne stilhed, som vi nødvendigvis må kontakte for at vores aktivitet i verden ikke alene retter sig udad, men også indad. Det er det, som vi må give børn mulighed for, det er det, de også har behov for, og det er faktisk ret enkelt.

Vi ved godt, at en stemning i et rum skabes af alle deltagere i rummet, og at en stemning i en klasse skabes af alle elever - under ledelsen af læreren. Ledelse med og fra hjertet handler bl.a. om opmærksomhedsretning, hvor det hjertelige også spiller en rolle, en rolle som vi for så vidt godt kender alle sammen...

Læs hele Isabelle Polles tekst om Den niende intelligens på denniende.dk

Mere inspiration til Nye Fælles Mål 2009

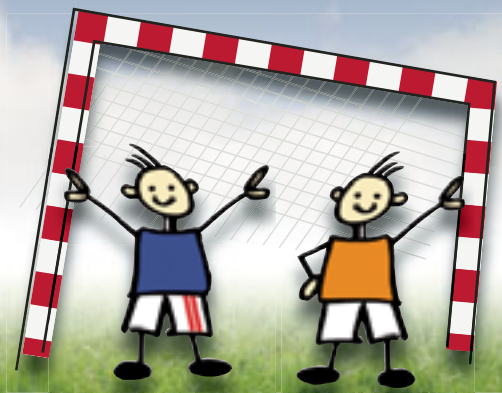
Inspiration og krav. Ideer og nye aspekter.

På www.cfu.emu.dk finder du generelle og fag-faglige præsentationer fra Undervisningsministeriet om de nye mål. Alle præsentationerne er anvendt på ministeriets informationsmøder rundt om i landet i marts måned og kan frit benyttes.

Find fx præsentationer i PowerPoint om Fælles mål 2009 for områder som:

- Generelle overvejelser
- Dansk
- Matematik
- Fremmedsprog
- Historie, samfundsfag og kristendomskundskab
- Naturfagene
- Idræt
- Praktisk/musiske fag
- Dansk som andetsprog
- Børnehaveklassen

Se og hent selv mere på cfu.emu.dk





Kursustilbud

SKOLEÅRET 2009 - 2010

VIA CFU - for dig og din undervisning

Indhold

HUMANISTISKE FAG

DANSK

Billedromaner i brug.....	37
Børnenes U-landskalender 2009 - KENYA	37
Caféeftermiddag i dansk - på mellemtrinnet	37
Collage og fotomontage.....	60
Collage, skrot og skrammel.....	60
Computerspil i undervisningen på mellemtrinnet	37
Dansklærerens dag: Den gode, den onde - og den grusomme	37
Eleverne som producent af tegnefilm.....	38
Faglig læsning og faglitterært læsekursus	38
Fantastisk! Fedt! Fandango!.....	38
Hvordan afdækker og støtter vi elevernes skrive-udvikling?	38
Hvordan videreføres LUS på mellemtrinnet?.....	38
Inspirationseftermiddag - dansk på mellemtrinnet.....	38
Inspirationseftermiddag - dansk på mellemtrinnet og dansk for tosprogede.....	39
IWB grundkursus.....	64
IWB og dansk	39
Kim Fupz - et forfatterskab på mellemtrinnet.....	39
Kom igang med at bruge lyd	39
Kom videre med tekstbehandling.....	39
Korte fiktions- og dokumentarfilm til mellemtrinnet.....	39
Lydhistorien - det blinde medie	40
Læsevejledning - med fokus på de tosprogede elever	40
Mobil med mobiltelefonen.....	65
Nyere børnebøger til mellemtrinnet.....	40
Opbyg din egen website med ressourcer til dine fag.....	65
Producér din egen kortfilm	40
Reklamefilm i undervisningen.....	40
Skolebibliotekarens Dag 2009	40
Udvidelse af læsekompetence.....	40
Mellemtrinnet læser	41

DANSK FOR DE ÆLDSTE

Aktiv i læseprocessen	42
Andre Udtryksformer til mundtlig prøve i dansk	42
Avisens genrer	42
Bliv opdateret - inden årets prøver i dansk	42
Cafe-eftermiddag i dansk - ældste klasser.....	42
De skriftlige prøver i dansk	42
Den gode prøvetekst til prøveform A	43
Ekstra Bladet Skole.....	43
Elektroniske retstavningsprøver i de ældste klasser.....	43
Essay - Litterær genreundervisning for de ældste	43
Fælles Mål 2009 og alt det nye	43
Fantasy - litterær genreundervisning for de ældste	43
Film som hovedværk og Med Skolen i Biografen.....	43
I gang med podcasting - med garanti.....	43
Ind i billedanalysen med interaktiv tavle.....	44
Inspiration til årsplanlægning - ældste trin	44
Inspiration til årsplanlægning - ældste trin og tosprogede	44
IWB og dansk - i overbygningen	44
Konkrete undervisningsideer til fællessamlingens ungdomsromaner	44
Litteraturundervisning, mobiltelefon- og Ipod-erfaringer	44
Lyrik!.....	45
Læs og skriv i genrer	45
Læseprøven og den daglige undervisning	45
Meinke - og KAOS!.....	45
Når skrivningen swinger - syv logbogsteknikker	45
Prøverne i maj 2010	45

Prøveform B - hvordan afvikles den i praksis?.....	45
Sproget som puderum - Skriv kreativt.....	45
Tag din skolebibliotekar i hånden og bevar dine elevers læselyst.....	46
Ti de kan li?	
- den bedste og nyeste ungdomslitteratur til de ældste.....	46
Ungdomsliv - kommer det os ved?.....	46
Vild med dansk!.....	46

DANSK SOM ANDETSPROG

Dansk som 2. sprog i matematik.....	47
Inspirationseftermiddag - dansk som andetsprog.....	47
Inspirationseftermiddag - dansk på mellemtrinnet og dansk for tosprogede.....	48
Nye Fælles Mål i dansk som andetsprog	47
Tal trivslen frem! - færre misforståelser og bedre resultater.....	47
Tosprogede og begrebsforståelse	47

INDSKOLING

Billedstund - Billedlæsning - Billeddialog	48
HVAL.DK i børnehaveklassen	48
Hvem er hvem i den store engleflok?	48
Hør penslen danse og se musikens farver.....	63
Inspiration til årsplanlægning - dansk i indskoling.....	48
Inspirationseftermiddag - dansk i indskoling.....	48
Inspirationseftermiddag Dansk i indskoling og dansk for tosprogede....	49
Inspirationseftermiddag for børnehaveklasseledere	49
IWB og dansk.....	39
Kunst, undersøgelse og glæde	60
Litteraturundervisning i de yngste klasser	49
LæseUdviklingsSkemaet LUS.....	49
Læse- og læringsstrategier i begynderundervisningen	49
Læseforberedende aktiviteter med IT i børnehaveklassen.....	49
Læseforståelse for de yngste	49
Læs for - dialogisk oplæsning og læseforståelse	50
Læseteater	50
Læsning for begyndere.....	50
Matematik i børnehaveklassen.....	56
Matematik for sjov og alvor	55
Natur/teknik i indskoling.....	59
Ro, rum og rammer.....	50
Rundt om danskfaget i 1. og 2. klasse.....	50
Rytmik og afspænding som energikrydderi	50
Sommerferiekursus - Læsning for begyndere.....	50
Sommerferiekursus - Anerkendende skolestart - Relationspædagogik i teori og praksis	50
Styr på billedkunst	61
Vores lokalsamfund	69

FREMMEDESPROG

ENGELSK

Armchair Travel Experiences	51
At være lærer og censor i engelsk - to sider af samme sag.....	51
Computerspil i undervisningen på mellemtrinnet	37
Cooperative Learning i engelskundervisningen.....	51
Developing writing skills in English	51
Help! I've got 3rd and 4th class in English	51
Hvordan rummer man alle elever i engelsk i de store klasser.....	52
Inspirationseftermiddag i engelsk	52
IWB og engelsk.....	52
Kom igen med at bruge lyd	39
Kom videre med tekstbehandling.....	39

Mød fagkonsulent i engelsk	52
Mobil med mobiltelefonen.....	65
Spoken Interaction and Production - den mundtlige dimension i engelskundervisningen.....	52

TYSK

Den nye tyske bølge - film i tyskundervisningen	52
Den skriftlige dimension i tyskundervisningen.....	52
Inspirationseftermiddag for tysklærere: Fra årsplan til elevplan.....	53
Inspirationseftermiddag i tysk og fransk.....	53
IWB grundkursus.....	64
IWB og tysk.....	53
Meningsfuld tyskundervisning.....	53
Prøverne i tysk.....	53
Wie sagt man das?	53

FRANSK

A l'oral	53
Den skriftlige dimension i franskundervisningen	53
Inspirationseftermiddag i tysk og fransk.....	53

HISTORIE

Besættelsen 1940 - 1945.....	54
Børnenes U-landskalender 2009 KENYA	37
Historie Fælles Mål II og kanon.....	54

KRISTENDOMSKUNDSKAB

Det flerreligiøse Danmark og de ikke-kristne religioner i undervisningen ..	54
Liv og religion på mellemtrinnet.....	54
Livsfilosofi og etik i kristendomskundskab.....	54

SAMFUNDSFAG

Green City - et computerspil.....	69
Ekstra Bladets Skole.....	43
EU - i undervisningen - Kom godt i gang	54
Samfundsfag - nu med afgangsprøve.....	54

MATEMATIK

Dansk som 2. sprog i matematik	47
Ekspirer med Matematik	55
Hoppende tal.....	55
Faglig læsning - Temadag om faglig læsning i fagene.....	57
Inspiration til årsplanen i matematik og naturfag.....	58
IWB og matematik.....	55
Kom videre med regneark.....	55
Matematik for sjov og alvor	55
Matematik i børnehaveklassen.....	56
Matematik i naturen	56
Matematik og læringsstile.....	56
Matematik - Hvad kan det nytte?.....	56
Rette - og evalueringssmøde i matematik.....	56
Specialundervisning i matematik	56
Spil dig klog	56
Vores lokalsamfund	69

NATURFAG

Astronomi.....	57
Børnenes U-landskalender 2009 KENYA	37
Ekspirer med matematik	55
Faglig læsning - Temadag om faglig læsning i fagene.....	57
Fremtidens Naturfag 2009 - tre regionale temadage	57
Fremtidens natur, miljø og klima	57
- praktiske tilgange.....	57
Forsker for en dag - Naturvidenskab og Jordbrug.....	58
Green City - et computerspil.....	69
Hvordan arbejde med klimaforandringer i folkeskolen?	58
Inspiration til årsplanen i matematik og naturfag	58
IWB grundkursus.....	64
IWB i natur/teknik.....	58
Kemi på Webben.....	58
Lav selv solceller med eleverne	58
Matematik i naturen	56
Naturfagernes juleshow.....	58
Natur/teknik i indskoling - Hvor lidt skal der til?	59
Regnbuen	59
STARLAB - klassens trinbræt til himlen.....	59

GEOGRAFI

Byg en motorvej.....	59
Forsker for en dag - Naturvidenskab og Jordbrug	58
Geografi - feltarbejde	59
Geografiens dag.....	59
Hvordan arbejde med klimaforandringer i folkeskolen?	58
Pladetektonik, jordskælv og Danmarks ældste geologiske tilblivelse.....	59

PRAKTISK MUSISKE FAG

BILLEDKUNST

Billedstund - Billedlæsning - Billeddialog.....	48
Collage og fotomontage.....	60
Collage, skrot og skrammel	60
Eleverne som producent af tegnefilm.....	38
Hør penslen danse og se musikkens farver.....	63
Kunst, undersøgelse og glæde	60
IWB i billedkunst	60
Pop Art	61
Styr på billedkunst	61
Temaer i billedkunst.....	61

HJEMKUNDSKAB

Hjemkundskab og IT	61
--------------------------	----

HÅNDARBEJDE

Guld, glimmer og gummi	61
Lille sjov teaterfigur.....	61
Tryk på	61

IDRÆT

Badminton og bordtennis	62
Idræt i indskolingen	62
Idræt i overbygningen	62
Idræt på mellemtrinnet.....	62
Idrætsunderviserens dag	62
Teenvolley	62

MUSIK

Hør penslen danse og se musikens farver	63
Improvisation i musiklokalet	63
Musik i udvikling	63
Musik på computeren.....	63

SLØJD

En dag med grøn sløjd - ude i naturen	63
---	----

IT OG MEDIER

Google har svaret, men hvad var spørgsmålet?	64
GPS i undervisningen	64
I gang med podcasting – med garanti.....	38
IT- og medievejlederens dag.....	64
IWB grundkursus.....	64
Kom videre med præsentationer	65
Liv i dine billeder	65
Lydhistorien – det blinde medie.....	40
Mobil med mobiltelefonen.....	65
Opbyg din egen website med ressourcer til dine fag.....	65
Producér din egen kortfilm	40
Pædagogisk it-vejleder - hvad så?	65
Scratch - et programmeringsværktøj til børn	65
Tour de HVAL.DK	66
Udarbejd levende forklaringer.....	66

PÆDAGOGISKE TEMAER

SPECIALUNDERVISNING

At rumme børn med særlige behov	67
CD-Ord 6 og Staver.....	67
Computeren som specialpædagogisk hjælper - modul 1	67
Computeren som specialpædagogisk hjælper - modul 2	67
Cooperative Learning - fremtidens undervisningsform.....	70
Elever med NLD (Nonverbal Learning Disabilities)	67
Elever med svære læse- skrivevanskeligheder	68
Faglig læsning og faglitterært læsekursus på mellemtrinnet.....	38
Hvordan videreføres LUS på mellemtrinnet?	38
Kom i gang med at bruge lyd	39
Skriveskabeloner - anvendelse og udformning.....	68
Skæve børn - underlige børn 1.....	68
Skæve børn - underlige børn 2.....	68
Specialundervisnings dag	68

INNOVATION/IVÆRKSÆTTERI

10. klasse og iværksættervalgfag.....	69
Entrepenørskab i undervisningen	69
Idéudvikling på "Den kreative platform"	69
Green City - et computerspil	69
Vores lokalsamfund	69

ANDET

Cooperative Learning - fremtidens undervisningsform	70
Det internationale klasseværelse	70
Det virtuelle børne- og ungdomsliv	70
Fuck dig din lede luder!	70
IWB grundkursus.....	64
Klasselærerkursus - UEA - 4. klasse	70
Nærvær, opmærksomhed, fordybelse og empati	70
Plads til forskellighed - at arbejde med kultur og konflikt i skolen.....	70
Skolebibliotekarens Dag 2009	40

Humanistiske fag



DANSK

Billedromaner i brug

Billedromaner er nye litterære tekster til undervisning i litteratur på skolens mellemtrin. Hvordan forholder man sig til læsning af en billedroman som både tekstlæsning og billedlæsning?

Målgruppe Danskklærere på mellemtrinnet
Instruktør Pæd. konsulent, Kurt Thybo, CFU
Pris 600 kr.

Kursusnummer 09236,1
Tid 8. marts 2010 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer 5553
Tid 11. marts 2010 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5554
Tid 15. april 2010 kl. 12 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Børnenes U-landskalender 2009 KENYA

Bæredygtig udvikling ind i klassen.
Få en spændende introduktion til Danidas meget benyttede og anmelderroste læremiddel, der hvert år udkommer i tilknytning til Børnenes U-landskalender.

Målgruppe Danskklærere på mellemtrinnet, danskklærere i indskoling, natur/tekniklærere, NGO'er, andre interesserede
Instruktører Fotograf Jørgen Schytte, lærer og forfatter Mikala Klubien samt forfatter Hanne Kvist
Pris 700 kr.

Kursusnummer 09279,1
Tid 29. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted Værket, Randers, Mariagervej 6, Randers

Caféeftermiddag i dansk - på mellemtrinnet

Der præsenteres et bredt udsnit af CFU's materialer og gives sparring i forbindelse med din årsplanlægning. En cafe-eftermiddag er ikke et kursus, men en forberedt formidling og dialog med faglærere om materialer, didaktik mv.

Målgruppe Danskklærere på mellemtrinnet
Instruktører Pæd. konsulenter Helle Rahbek og Kurt Thybo, CFU
Pris Eftermiddagen er gratis

Kursusnummer 5578
Tid 18. marts 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5579
Tid 25. marts 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Computerspil i undervisningen på mellemtrinnet

Kurset består af oplæg og kursistaktiviteter, der fokuserer på elevernes brug af computerspil. Kursisterne får lejlighed til at afprøve kommercielle spil og gratis netspil, som er egnede til brug på mellemtrinnet.

Målgruppe Dansk- og engelsklærere samt it-vejledere og skolebibliotekarer

Forudsætninger Elementært kendskab til Windows
Instruktør Skolebibliotekar Ella Myhring, Odense
Pris 995 kr.
Medlem af Programdatateket 670 kr.

Kursusnummer 5440
Tid 5. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Dansklærernes dag: Den gode, den onde - og den grusomme

Få indsigt i og inspiration til den nyeste børnelitteratur til brug i skolens litteraturundervisning.

Mød: Lærebogsforfatter Trine May, forfatter Louis Jensen og anmelder Steffen Larsen.

Målgruppe Danskklærere
Instruktører Anmelder Steffen Larsen, Ruds-Vedby
Forfatter Louis Jensen, Århus
Lærer, konsulent og lærebogsforfatter, Trine May, Valby
Pris 865 kr.

Kurset arrangeres i samarbejde med Gyldendal Uddannelse

Kursusnummer 5555
Tid 5. november 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Eleverne som producent af tegnefilm

Gennem et færdigt koncept vil kursisten lære, hvordan man kan arbejde med animationsfilm i undervisningen. Animationsfilmen kan fx være en illustration af et eventyr, digt, historie eller lignende.

Målgruppe	Lærere i dansk og billedkunst
Forudsætninger	Elementært kendskab til billedbehandling
Instruktør	Lærer Hanne Pedersen, Animationsværkstedet Viborg
Pris	995 kr.
	Medlem af Programdatateket 670 kr.

Kursusnummer	5496
Tid	4. november 2009 kl. 9 - 16
Sted	Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Faglig læsning og faglitterært læsekursus

Kurset giver ideer til, hvordan man på mellemtrinnet tilrettelægger og afvikler et fagligt læsekursus med udgangspunkt i et stort udvalg af fagbogserier med gratis opgaver. Desuden gives eksempler på, hvordan eleverne udarbejder egne fagbøger i Publisher.

Målgruppe	Dansklærere og specialundervisningslærere på mellemtrinnet, Skolebibliotekarer og andre interesserede
-----------	---

Instruktør	Skolebibliotekar, lærer v/ CVU Lene Madsen, Sabro
Pris	600 kr.

Kursusnummer	09230,1
Tid	7. oktober 2009 kl. 12 - 16
Sted	VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

Kursusnummer	5711
Tid	21. oktober 2009 kl. 12 - 16
Sted	VIA CFU, i Herning, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer	5712
Tid	28. oktober 2009 kl. 12 - 16
Sted	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Fantastisk! Fedt! Fandango!

Litteraturpædagogisk oplæg med udgangspunkt i Fælles Mål 2009 om bl.a. læseforståelse og fiktionskompetence samt vinkler på inddragelsen af computerspil i 3. - 6. klasse.

Målgruppe	Dansklærere på mellemtrinnet
Instruktører	Associate professor, ph.d. Bo Kampmann Walther, Odense Lærer, konsulent og lærebogsforfatter, Trine May, Valby
Pris	785 kr.

Kurset arrangeres i samarbejde med Gyldendal Uddannelse

Kursusnummer	09305,1
Tid	29. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted	Hotel Skanderborghus, Dyrehaven, Skanderborg

Kursusnummer	5403
Tid	10. november 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Howdan afdækker og støtter vi elevernes skriveudvikling?

- Hvordan får vi indsigt i og tilgodeser den enkelte elevs skriveudvikling og behov?
- Kurset indeholder bl.a.
- Hvorfor er det så svært for nogle elever at skrive?
- Skriveskabeloner og Fælles Mål 2009.

Målgruppe	Dansklærere på mellemtrinnet
Instruktør	Læsekonsulent Kirsten Kamstrup, Daugård
Pris	875 kr.

Kursusnummer	09300,1
Tid	10. september 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer	5634
Tid	16. september 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Herning, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer	5635
Tid	17. september 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Howdan videreføres LUS på mellemtrinnet?

Med udgangspunkt i LUS, sætter kurset fokus på, hvordan man som dansklærer får ført eleverne fra Fase 1 til Fase 2 i Læseudviklingsskemaet. Se udførlig indholdsbeskrivelse på www.viauc.dk/efteruddannelse/kurser.

Målgruppe	Aktive LUS brugere, dansklærere og specialundervisningslærere på mellemtrinnet
-----------	--

Instruktør	Læsekonsulent Kirsten Kamstrup
Pris	875 kr.

Kursusnummer	09227,1
Tid	2. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Inspirationseftermiddag - dansk på mellemtrinnet

Du kan i løbet af eftermiddagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få reserveret materialer. Eftermiddagen vil foregå som en vekslen mellem oplæg, dialog og selvstændigt arbejde med den bistand fra personalet, du måtte ønske dig

Målgruppe	Dansklærere på mellemtrinnet 3. - 6. klasse
Instruktør	Pæd. konsulent Kirsten Glavind, CFU
Pris	Kurset er gratis

Kursusnummer	09219,1
Tid	12. april 2010 kl. 13 - 16.30
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

SIDSTE FRIST !
for kursustilmelding er
fredag den 15. maj 2009

Inspirationseftermiddag - dansk på mellemtrinnet og dansk for tosprogede

Du kan i løbet af eftermiddagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få reserveret materialer. Eftermiddagen vil foregå som en vekslen mellem oplæg, dialog og selvstændigt arbejde med den bistand fra personalet, du måtte ønske dig.

Målgruppe Danskklærere på mellemtrinnet 3. - 6. klasse, tosprogsundervisere
Instruktører Pæd. konsulenter Kirsten Glavind og Joan Helqvist, CFU
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer 09218,1
Tid 21. april 2010 kl. 13 - 16.30
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

IWB og dansk

På kurset bliver deltageren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i danskundervisningen for elever på begynder- og mellemtrinnet. Kursisterne vil selv komme til at arbejde ved boards.

Målgruppe Alle undervisere i dansk på begynder- og mellemtrinnet
Forudsætninger IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus
Instruktører Programdatatekets Uddannergruppe
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer 5500
Tid 22. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5501
Tid 29. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kim Fupz - et forfatterskab på mellemtrinnet

Kursisterne vil få en indføring i Kim Fupz Aakesons litterære univers. Konkrete undervisningsforløb, der tager højde for fælles mål i dansk, vil blive præsenteret.

Målgruppe Danskklærere på mellemtrinnet
Instruktør Journalist, lærer, PD i dansk Kenneth Jakobsen Bøye, Ålborg
Pris 885 kr.

Kursusnummer 5713
Tid 2. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 09231,1
Tid 26. november 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer 5714
Tid 23. februar 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kom igang med at bruge lyd

I dag er det meget let at anvende lyd på computeren, men alt for få gør brug af denne ressource. Ikke mindst i begynder-, special-, og sprogundervisning er lyden et meget vigtigt element, som ville kunne understøtte mange elever i deres arbejde.

Målgruppe Specialundervisningslærere, dansk- og sprogklærere på begynder- og mellemtrinnet
Forudsætninger Elementært kendskab til tekstbehandling og internet
Instruktør Pæd. konsulent Susanne Andersen, Programdatateket
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5491
Tid 12. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5493
Tid 4. marts 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer 5492
Tid 6. april 2010 kl. 13 - 16
Sted Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Kom videre med tekstbehandling

Alle elever og lærere bruger efterhånden tekstbehandling i dagligdagen. På dette kursus vil vi komme videre med de forskellige muligheder, som sådanne programmer rummer. Der vil blive taget udgangspunkt i Word.

Målgruppe Danskklærere, sprogklærere og andre interesserede
Forudsætninger Elementært kendskab til tekstbehandling
Instruktør Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, Programdatateket
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5474
Tid 17. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Korte fiktions- og dokumentarfilm til mellemtrinnet

Opfyld trinmål for dansk og byg bro til andre danskfaglige genrer med korte fiktions- og dokumentarfilm fra Danmark, Norden og Den tredje Verden.

Målgruppe Danskklærere på mellemtrinnet og andre interesserede.
Gerne flere lærere fra samme skole
Instruktør Lærer Grethe Grønkjær, Århus
Pris 460 kr.

Kursusnummer 5715
Tid 18. november 2009 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 09316,1
Tid 19. november 2009 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer 5716
Tid 26. november 2009 kl. 12 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Lydhistorien - det blinde medie

Man taler om det blinde medie, fordi det ikke tilbyder lytterne billederne, men stiller krav om at de selv skal skabe dem - og det er en udfordring, der gør det spændende at arbejde med lyd. På kurset vil vi komme ind på research, interview, redigering, den gode optagelse mm.

Målgruppe	Dansklærere på mellemtrinnet og i overbygningen, medievejledere og andre interesserede
Forudsætninger	Elementært kendskab til arbejde med lyd
Instruktører	Journalist Martin Blom Hansen, Århus Journalist Søren Prehn Jensen, Århus
Pris	995 kr. Medlem af Programdatateket 670 kr.

Kursusnummer	5449
Tid	24. november 2009 kl. 9 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer	5450
Tid	23. marts 2010 kl. 9 - 16
Sted	VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Læsevejledning - med fokus på de tosprogede elever

Hvordan sikrer vi, at skolens tosprogede elever forlader skolen med et læsestandpunkt, så de kan klare en ungdomsuddannelse? På kurset kommer vi omkring opmærksomhedsfelter i begynderundervisningen og på mellemtrinnet, overvejelser om samarbejdet mellem læsevejlederen og lærerne i dansk som andetsprog, samt organisering og prioritering af ressourcerne.

Målgruppe	Læsevejledere og andre interesserede
Instruktør	Pæd. konsulent Joan Hellqvist, CFU
Pris	450 kr.

Kursusnummer	09212,1
Tid	6. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer	5671
Tid	8. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Nyere børnebøger til mellemtrinnet

Kurset indeholder bl.a. oplæg til valg af litteratur til klassens fælles læsning, litteraturarbejde i skolen, analyser, fortolkninger og undervisningsforslag.

Målgruppe	Dansklærere på mellemtrinnet
Instruktør	Pæd. konsulent Kurt Thybo, CFU
Pris	600 kr.

Kursusnummer	5583
Tid	19. januar 2010 kl. 12 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer	09237,1
Tid	26. januar 2010 kl. 12 - 16
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer	5584
Tid	25. februar 2010 kl. 12 - 16
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Producér din egen kortfilm

Levende billeder fylder meget i både børn og voksnes hverdag. Film på TV, på nettet og i biografen påvirker os. Forståelsen af film som genre bliver større, når man træder i producentens rolle.

Målgruppe	Lærere i grundskolen
Forudsætninger	Elementært kendskab til Windows og billedbehandling
Instruktør	Konsulent Ulla Armoose, Holstebro

Pris	995 kr. Medlem af Programdatateket 670 kr.
------	---

Kursusnummer	5408
Tid	17. september 2009 kl. 9 - 16
Sted	Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Reklamefilm i undervisningen

Kurset vil tage fat i tv-reklamen som fænomen og belyse det fra forskellige vinkler. På kurset vil der blive arbejdet med:

- Teori om og analyse af tv-reklamer
- Tv-reklamer til eksamen
- Praktisk produktion af tv-reklamer. Kursisterne vil selv komme til at fremstille en tv-reklame.

Målgruppe	Dansklærere og andre interesserede
Forudsætninger	Elementært kendskab til Windows og billedbehandling
Instruktør	Lektor Thomas Thorning, Skive
Pris	995 kr. Medlem af Programdatateket 670 kr.

Kursusnummer	5487
Tid	27. oktober 2009 kl. 9 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer	5488
Tid	10. marts 2010 kl. 9 - 16
Sted	Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Skolebibliotekarens Dag 2009

Pædagogisk Udviklingscenter: Fra vidensorganisering til vidensfacilitering ved udviklingskonsulent, Birthe Bjerrum.

Herfra min verden går? En samtale mellem forfatter, Annette Herzog og anmelder, Steffen Larsen om at bevare sine rødder og beskrive nye landskaber.

Om at have to sprog. Og om venlighed.

Rimordbogen frem ... og håret tilbage: Danmarks dygtigste freestylerapper, Per Vers, afslutter dagen med et funky ordshow.

Desuden vil der være orientering fra VIA CFU.

Målgruppe	Skolebibliotekarer og dansklærere
Instruktører	Annette Herzog, København, Birthe Bjerrum, Værløse Per Uldal, København, anmelder Steffen Larsen, Ruds-Vedby
Pris	865 kr.

Kursusnummer	5611
Tid	23. september 2009 kl. 9 - 16
Sted	Pinenhus, Pinen 3, Roslev

Udvidelse af læsekompetence

Elevernes læsekompetencer er vigtige og de har brug for læsestrategier. Der gives med udgangspunkt i Fælles Mål bl.a. forslag til læseundervisningen på mellemtrinnet, veje til bedre læseforståelse.

Målgruppe	Dansklærere på mellemtrinnet
Instruktør	Lærebogsforfatter, læsevejleder, skolebibliotekar Lissie Munk-Jensen, Esbjerg
Pris	1005 kr.

Kursusnummer	5574
Tid	28. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer	09238,1
Tid	10. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

2 temadage med fokus på læse- og lærings- strategier, læseforståelse og læselyst

Onsdag den 11. og
torsdag den 12. november 2009

Golf Hotel Viborg



MELLEMTRINNET LÆSER

viden om og erfaring med læsning - der virker!

Kursusnummer: 09306,1

Mange gode tilbud:

- **Strategisk læring fra tekst - teori og praksis**
Professor Ivar Bråten, Oslo Universitet
- **FANDANGO!**
Konsulent og lærebogsforfatter Trine May
- **"Øfærd"** - et litteraturformidlingsoplæg i et kreativt univers med vægt på sproglig bevidsthed, læsestrategier, metakognition og gode læseoplevelser.
Lærer og lærebogsforfatter Tina Sejling
- **Billedromaner og litteratursamtalen**
Cand. pæd. og pædagogisk konsulent Kurt Thybo
- **Litteratur for drenge og piger**
Lærer Kenneth Jakobsen Boye
- **Læselyst og skriveglæde**
Forfatter Cecilie Eken

- **Liv, læsning og læring**
Chefkonsulent i humor.dk og ekstern lektor Per Ryt-Hansen
- **Alle børn kan lese for at lære**
Læsning i fagene
Pædagogisk konsulent Gerd Fredheim, Haugesund, Norge
- **Læsedetektiven - om at give eleverne førerkasketten på!**
Lektor på DPU Elisabeth Arnbak
- **Faglig læsning**
Lektor og lærebogsforfatter Jonna Byskov
- **Vigtige elementer for læseforståelsen**
Skolebibliotekar og lærebogsforfatter Lissie Munk-Jensen
- **Faglig læsning**
Lærebogsforfatter og konsulent Christina Hesselberg

MÅLGRUPPE:

Dansklærere på mellemtrinnet, lærere der underviser tosprogede, specialundervisningslærere, læsevejledere og læsekonsulenter, skolebibliotekarer samt de nye storkommuners ledere og dansk konsulenter.

PRIS:

3100,- kr. Prisen er inkl. forplejning og overnatning.

Yderligere oplysninger om konferencen kan fås på tlf. 87 933 912/mail: jyro@viauc.dk
www.mellemtrinnetlaeser.dk

ARRANGØRER:

VIA Center for Undervisningsmidler - pædagogiske konsulenter Kirsten Glavind og Helle Rahbek
UCN Center for Undervisningsmidler - pædagogiske konsulenter Helle Toppenberg og Karin Sanden



DANSK FOR DE ÆLDSTE

Aktiv i læseprocessen

At være aktiv i læseprocessen er afgørende for elevernes forståelse af læsning. Via arbejde med tekster og specifikke redskaber giver kurset helt konkrete bud på, hvordan eleverne kan indgå aktivt i læseprocessen. Der vil være fokus på 3 væsentlige faktorer i læseprocessen:

- Læsningens hvad
- Læsningens hvorfor
- Læsningens hvordan

Målgruppe Læsevejledere, dansklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Lærer, cand.pæd. Lisbeth Hoff
Pris 950 kr.

Kursusnummer 09261,1
Tid 18. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted Aarhusalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Andre Udtryksformer til mundtlig prøve i dansk

Til prøven i mundtlig dansk skal der inden for Andre Udtryksformer opgives mindst 2 eksempler på anden fiktion og 2 eksempler på anden ikke-fiktion.

- Kort intro til levende billeder – hvad er fælles og hvad er karakteristisk for den enkelte genre
 - De filmiske virkemidler
 - Praktisk arbejde med et eller flere eksempler
 - Prøven i dansk (A- og B-prøven)
 - Træning af oplæsning
 - Valg af oplæsningstekster til de andre udtryksformer
- Der udleveres kopiark, som frit må bruges på skolen.

Målgruppe Dansklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Lærer, forfatter og konsulent Grethe Grønkjær
Pris 750 kr.

Kursusnummer 09274,1
Tid 12. november 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Avisens genrer

På kurset opnår deltagerne teoretisk og praktisk kendskab til grundlæggende journalistiske principper til at kunne gennemføre et forløb med og om aviser i udskolingen. Kurset består af små skriveløvelser, analytisk læsning af artikler, praktisk-didaktiske overvejelser, de vigtigste journalistiske principper og introduktion til avisproduktion i Publisher 2007.

Målgruppe Dansklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Undervisningskonsulent, lærer Aslak Gottlieb
Pris 750 kr.

Kursusnummer 09263,1
Tid 2. februar 2010 kl. 10 - 16
Sted VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

Bliv opdateret - inden årets prøver i dansk

På kurset får du de nyeste betydningsfulde informationer fra undervisningsministeriets fagkonsulent til gavn for dine elever og dig som dansklærer: Introduktion til opgaverne som dansklærer og censor i skriftlig dansk (læsning, retskrivning og skriftlig fremstilling).

Det vil være en fordel også at deltage i kurset om prøvesættet i 2010.
Se kursusnummer 9266,1

Målgruppe Dansklærere 7. - 10. klasse, kommunale censorer
Instruktør Fagkonsulent, lærer, lærebogsforfatter Birgitte Therkildsen
Pris 450 kr.

Kursusnummer 09270,1
Tid 24. marts 2010 kl. 12.30 - 16
Sted Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus

Cafe-eftermiddag i dansk - ældste klasser

Nye materialer fra informations- og classesætsamlingen præsenteres. En cafe-eftermiddag er ikke et kursus, men en forberedt formidling og dialog med faglærere om materialer, didaktik mv.

Målgruppe Dansklærere i 7. - 9. (10.) klasse
Instruktør Pæd. konsulent Kurt Thybo, CFU
Pris Eftermiddagen er gratis

Kursusnummer 5594
Tid 8. april 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

De skriftlige prøver i dansk

Danskfaget har også i disse år den gule førertrøje på. Vi vil se på formelle krav, via autentiske elevbesvarelser granske vurderingskriterier og se på hvilken undervisning, der skal føre frem til gode elevpræstationer.

Målgruppe Dansklærere og andre prøveansvarlige
Instruktør Pæd. konsulent Finn Bangsgaard, CFU
Pris 900 kr.

Kursusnummer 5672
Tid 18. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Den gode prøvetekst til prøveform A

Med udblik til Prøveform B.

Hvad er en god prøvetekst til de mundtlige danskprøver, FSA og FS 10? På baggrund af udleveret materiale, der dækker fagets forskellige områder/genrer, vil vi drøfte dette og finde konkrete eksempler på den gode prøvetekst.

Deltagerne vil før kurset få tilsendt et mindre tekstmateriale, som bedes gennemlæst til kursusdagen.

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Lektor Jørn Ørum Hansen
Pris 700 kr.

Kursusnummer 09264,1
Tid 25. januar 2010 kl. 12 - 16
Sted Aarhusalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Ekstra Bladet Skole

På dette kursus vil lærerne blive introduceret til læremidlet Redaktionen på Ekstra Bladet Skole. Eleverne bringes fra det første redaktionsmøde over presset op mod deadline til at sidde med den ægte trykte avis.

Målgruppe Dansk- og samfundsfagslærere i 7.- 10. klasse.
Instruktør Skolekonsulent Louise Abildgaard Grøn, København
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5431
Tid 25. august 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5432
Tid 26. august 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Elektroniske retstavningsprøver i de ældste klasser

Kurset vil vise hvordan elektroniske retskrivningsprøver kan være en nem og effektiv hjælp i staveundervisningen. Kursets indhold: Evaluering til at afdække den enkelte elevs resurser og behov for træning, indholdet af afgangsprøven i retskrivning, målrettet træning af de opgaveformer eleverne møder ved afgangsprøven og individuel træning af staveområder.

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Lærere og lærebogsforfattere Marianne og Mogens Brandt Jensen. Mogens Brandt er medlem af opavekommissionen i læsning og retskrivning
Pris 425 kr.

Kursusnummer 09313,1
Tid 20. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted Aarhusalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Essay - Litterær genreundervisning for de ældste

Kurset tager udgangspunkt i serien Dansk i dybden, som er en række litterære genrehæfter til de ældste klassetrin. Dette kursus går i dybden med genren: essay. Kurset giver både eksempler på opgaver til skriftlig fremstilling og eksempler på gennemførte analyser af udvalgte tekster. På kurset får hver kursist en bog med hjem.

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Fagkonsulent, lærer, lærebogsforfatter Birgitte Therkildsen
Pris 450 kr.

Kursusnummer 09262,1
Tid 5. oktober 2009 kl. 13.30 - 16.30
Sted Aarhusalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Fælles Mål 2009 og alt det nye

Fælles Mål 2009 - hvilke ændringer og hvorfor?

Læsning i Fælles Mål 2009

- Arbejdet med læsemåder, læseteknikker og læseforståelsesstrategier
- Det daglige arbejde med læsning.
- Læsetest og læseprøver
- Faglig læsning

Målgruppe Pædagogiske ledere, danskklærere 7. - 10. klasse, teamkoordinatorer
Instruktør Fagkonsulenterne Birgitte Therkildsen og Lise Vogt
Pris 450 kr.

Kursusnummer 09312,1
Tid 10. september 2009 kl. 12 - 16
Sted Aarhusalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Fantasy - litterær genreundervisning for de ældste

Kurset tager udgangspunkt i udgivelsen Fantasy fra genreserien, Dansk i dybden. Kurset indeholder konkrete forslag til, hvordan man underviser i genren. Kurset inddrager bl.a. Kenneth Bøgh Andersens "Djævelens lærling" og Lene Kaaberbøls "Skyggeporten" - begge titler findes i Udlånsafdelingen.

Målgruppe Danskklærere 6. - 10. klasse
Instruktør Forfatter og seminarieadjunkt Ayoe Quist Henkel, Silkeborg
Pris Kurset er gratis

Kurset arrangeres i samarbejde med Gyldendal Uddannelse

Kursusnummer 5624
Tid 21. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Film som hovedværk og Med Skolen i Biografen

Både spillefilm, filmatiseringer og længere novellefilm kan indgå som et større fiktivt værk i tekststopgivelserne til FSA og FS10. Når man analyserer en valgt film, skaber det bevidsthed om filmsprog, virkemidler, funktion og opbygning. På dette kursus får deltagerne konkrete analyseredskaber og inspiration.

Skolebiokonsulent Jacob S. Breuning fortæller om Med skolen i Biografen.

Målgruppe Skolebibliotekarer, danskklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Cand.phil. i film- og medievidenskab Majken Tang Kock
Pris 850 kr.

Kursusnummer 09254,1
Tid 30. november 2009 kl. 9.30 - 16
Sted VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

I gang med podcasting - med garanti

På dette kursus får du ideer og redskaber til at sætte elever i gang med at podcaste. I kan optage/redigere og udgive litteratur-café, interviews, reportager, talkshows m.m.. Karin Høgh har udarbejdet en dansk lærervejledning, som udleveres på kurset. Herefter kan du integrere podcasting i undervisningen. Karin Høghs blog www.skolepod.dk
På kursusdagen skal deltagerne komme med bærbar computer med ftp-adgang, så de kan uploade til nettet.

Målgruppe Lærere i alle fag, gymnasielærere
Instruktør Journalist Karin Høgh
Pris 850 kr.

Kursusnummer 09267,1
Tid 15. september 2009 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

Ind i billedanalysen med interaktiv tavle

Inspiration til, hvordan man med simple løsninger kan skabe spændende interaktiv undervisning i billedlæsning, lyrik, den fantastiske fortælling m.m. med anvendelse af interaktive tavler. Vi giver konkrete forslag og lader kursisterne afprøve disse i konkrete forløb med praktiske øvelser. Medbring computer, helst med "notebook" og "photostory".

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse og andre interesserede
Instruktører Lektor Johannes Fibiger
Seminarielektor Alice Bonde Nissen

Pris 950 kr.

Kursusnummer 09258,1
Tid 27. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

Inspiration til årsplanlægning - ældste trin

Vær i god tid med planlægningen af næste skoleår. Du vil få inspiration fra den pædagogiske konsulent i dansk og lejlighed til at bruge Informativ Afdelings store gennemsynssamling og her se de nyeste materialer til danskundervisningen. Du kan i løbet af eftermiddagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få reserveret materialer med den bistand fra personalet, du måtte ønske.

Målgruppe Danskklærere 6. - 10. klasse
Instruktør Pæd. konsulent Hanne Schriver, CFU
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer 09255,1
Tid 26. april 2010 kl. 13 - 17
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer 09256,1
Tid 3. maj 2010 kl. 13 - 17
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Inspiration til årsplanlægning - ældste trin og tosprogede

Vær i god tid med planlægningen af næste skoleår. Du vil få inspiration fra de pædagogiske konsulenter og lejlighed til at bruge Informativ Afdelings store gennemsynssamling og her se de nyeste materialer til danskundervisningen. Du kan i løbet af eftermiddagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få reserveret materialer med den bistand fra personalet, du måtte ønske.

Målgruppe Danskklærere 6. - 10. klasse
Instruktører Pæd. konsulent og lærer Joan Hellqvist, CFU
Pæd. konsulent Hanne Schriver, CFU

Pris Kurset er gratis

Kursusnummer 09257,1
Tid 22. april 2010 kl. 13 - 17
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

IWB og dansk - i overbygningen

På kurset bliver dansklæreren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i danskundervisningen i overbygningen. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" ved selve boardet.

Målgruppe Alle undervisere i dansk i overbygningen
Forudsætninger IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus
Instruktører Programdatatekets Uddannergruppe
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer 5502
Tid 25. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5503
Tid 3. december 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Konkrete undervisningsideer til fællessamlingens ungdomsromaner

Introduktion til ny ungdomslitteratur ud fra bøgerne K.A.O.S., En dag skinner solen også på en hunds røv, Date med en engel og Stjerneskælv. Medbring bøgerne, som det vil være en fordel at have læst.

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Adjunkt og lærebogsforfatter Ayoe Quist Henkel
Pris 400 kr.

Kursusnummer 09253,1
Tid 26. oktober 2009 kl. 12.30 - 15.30
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Litteraturundervisning, mobiltelefon- og Ipod-erfaringer

Med Janne Tellers roman "Intet" som eksempel vises på kurset:

- Arbejde med lydoptagelse (mobiltlf./digital diktafon)
- Arbejde med lydspor
- Lagre redigeret lydspor
- Lægge lyd op som Podcast
- Du bruger dit eget udstyr (så virker teknikken). Medbring mobiltlf. med optageenhed og PC med lydredigeringsprogram og netadgang.

Målgruppe Skolebibliotekarer, dansklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Lærer og skolebibliotekar Claus Dinesen
Pris 350 kr.

Kursusnummer 09269,1
Tid 12. januar 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

SIDSTE FRIST !
for kursustilmelding er
fredag den 15. maj 2009

Lyrik!

Kurset vil give konkrete eksempler på, hvordan der i folkeskolens danskundervisning kan arbejdes med digte som genre og med de nødvendige analyseværktøjer på en måde, så eleverne er aktive.

Målgruppe Danskklærere i 7. - 9. (10.) klasse, skolebibliotekarer og andre interesserede

Instruktør Lærer, lærebogsforfatter Conni Hesel Rickmann, Århus
Pris 650 kr.

Kursusnummer 5567

Tid 19. november 2009 kl. 9 - 15

Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Læs og skriv i genrer

Fokus er arbejdet med en genretlig tilgang til hverdagstekster: Hvordan kan de ældste elevers funktionelle læse- og skrivekompetence støttes via kendskab til teksters opbygning? Opgaveeksempler fra det nye materiale: "Læs og skriv i genrer - læsekursus" og "Læs og skriv i genrer - skrivkursus".

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse og læsevejledere
Instruktør Lærer og faglig medarbejder Mia Finnemann Schultz
Pris 250 kr.

Kursusnummer 09272,1

Tid 21. oktober 2009 kl. 13 - 16

Sted Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus C

Læseprøven og den daglige undervisning

Dansk er et helhedsorienteret fag med afsæt i sproget som kilde til personlig og kulturel udvikling. Men det er også et fag der skal udvikle en række færdigheder som eleverne efter 9. klasse skal prøves i. Hvordan kan undervisningen i dansk tilrettelægges så alle elever i klassen udfordres maksimalt? Oplæg, debat, øvelser og eksempler i relation til afgangsprøven i læsning.

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse og læsevejledere
Instruktør Lærer og formand for opgavekommissionen Søren Aksel Sørensen
Pris 800 kr.

Kursusnummer 09265,1

Tid 6. oktober 2009 kl. 9 - 15

Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Meinke - og KAOS!

Et af de seneste års bedste danske ungdomsromaner er David Meinke's KAOS. På kurset vil forfatteren fortælle om bogens tilblivelse, tale om sproget, om toeren der aldrig bliver skrevet samt præsentere undervisningsideer. Romanen findes i Fællesamlingen.

Målgruppe Danskklærere på ældste klassetrin og skolebibliotekarer
Instruktør Forfatter David Meinke, Greve
Pris 530 kr.

Kursusnummer 09268,1

Tid 8. marts 2010 kl. 13 - 16

Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Kursusnummer 5531

Tid 9. marts 2010 kl. 13 - 16

Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5693

Tid 10. marts 2010 kl. 13 - 16

Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Når skrivningen swinger - syv logbogsteknikker

- Hvordan får man skrivningen og skriveundervisningen til at swinge?
 - Hvordan får man store elever til at skrive af liv og lyst, så de samtidig bliver endnu dygtigere skrivere og læsere?
- Bo Skjoldborg giver på kurset en grundig indføring i syv logbogsteknikker. Deltagerne får bogen "Flowskrivning" på kurset. Se www.flowskrivning.dk

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Forfatter, cand.phil. og coach Bo Skjoldborg
Pris 950 kr.

Kursusnummer 09259,1

Tid 10. november 2009 kl. 9 - 15

Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Prøverne i maj 2010

Kurset indeholder en gennemgang af årets prøver inden for læsning, retskrivning og skriftlig fremstilling. Deltagerne vil få tilsendt udvalgte eksempler på elevbesvarelser i skr fremstilling. Der vil blive lejlighed til i grupper at drøfte elevbesvarelserne og karaktergivningen.

Det vil være en fordel også at deltage i kursus nr. 09270,1 v. fagkonsulent Birgitte Therkildsen

Målgruppe Kommunale censorer, danskklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Fagkonsulent, lærer, lærebogsforfatter Birgitte Therkildsen
Pæd. konsulent Hanne Schriver
Pris 550 kr.

Kursusnummer 09266,1

Tid 26. maj 2010 kl. 13 - 16

Sted Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus C

Prøveform B - hvordan afvikles den i praksis?

I mundtlig dansk kan man til fsa vælge mellem prøveform A og prøveform B. Prøveform B har vist sig at være særdeles populær blandt elever og lærere, der har prøvet den. Men mange vil gerne have mere viden om, hvordan prøveformen virker i praksis. Den mundtlige prøve i 10. klasse indgår også i kurset. Kursisterne vil komme til at udarbejde forslag til fordybelsesområder.

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse og prøveansvarlige
Instruktør Fagkonsulent Lise Vogt
Pris 500 kr.

Kursusnummer 09314,1

Tid 7. september 2009 kl. 12.30 - 16

Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Sproget som puderum - Skriv kreativt

Kurset handler ikke om kommaer og stavfejl, men om at åbne op, komme i gang med at skrive, skrive mere spændende, varieret, sanseligt, struktureret og sikkert.

Thomas Oldrup er en yngre forfatter, har skrevet børne- og ungdomslitteratur, senest den anmelderroste undervisningsbog "22 tricks - Om at skrive godt". Kurset giver konkrete idéer til inspiration og øvelser.

Målgruppe Danskklærere 7. - 10. klasse
Instruktør Forfatter Thomas Oldrup
Pris 900 kr.

Kursusnummer 09260,1

Tid 16. marts 2010 kl. 9 - 15

Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Tag din skolebibliotekar i hånden og bevar dine elevers læselyst

Eftermiddagen vil byde på forslag til tiltag i et samarbejde mellem dansklærere og skolebibliotek. Hovedvægten lægges dog på omtalen af en række skønlitterære titler, som dels vil kunne appellere til de store elevers lystlæsning, dels vil kunne være en inspiration til dansklærernes valg af hovedværker. Der fokuseres også på kvalitetsfilm til undervisningen.

Målgruppe Dansklærere 7. - 10. klasse og andre interesserede
Instruktør Skolebibliotekar Else Møller
Pris 450 kr.

Kursusnummer 09273,1
Tid 14. september 2009 kl. 13 - 16
Sted Hotel Skanderborghus, Dyrehaven, Skanderborg

Ti de kan li? - den bedste og nyeste ungdomslitteratur til de ældste

Der er spræl i ungdomslitteraturen disse år. Vi vil alligevel prøve at indfange tendenser, titler og måder at arbejde med genren på. Med udgangspunkt i selvproducerede og afprøvede undervisningsforløb vil vi se på, hvad vi skal læse, hvornår vi skal læse og hvordan vi skal læse. Der vil også være bud på gode prøvetekster i dette praksisnære kursus.

Målgruppe Dansklærere i de ældste klasser og skolebibliotekarer
Instruktør Pæd. konsulent Finn Bangsgaard, CFU
Pris 900 kr.

Kursusnummer 5568
Tid 22. april 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Ungdomsliv - kommer det os ved?

Kurset er under planlægning

Kursusnummer 09315,1
Tid 20. januar 2010
Sted Helnan Marselis Hotel, Århus

Vild med dansk!

Kurset præsenterer dansksystemet, Vild med dansk og viser eksempler på, hvordan man kan fange eleverne i udskolingen gennem tekster, film, lyd og web.

Målgruppe Dansklærere i 7. - 9. klasse, skolebibliotekarer og andre interesserede
Instruktør Pæd. konsulent Dorte Østergreen-Olsen, København
Pris Kurset er gratis

Kurset arrangeres i samarbejde med Gyldendal Uddannelse

Kursusnummer 5726
Tid 26. januar 2010 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

DE STORE LÆSER...

2010



Konference om læsning på de ældste trin i grundskolen

Golf Hotel Viborg
Torsdag den 28. -
fredag den 29. januar
2010

Arrangeres af
VIA Center for Undervisningsmidler
v/ pæd. konsulenter Hanne Schriver
og Kurt Thybo

UCN Center for Undervisningsmidler
v/ pæd. konsulent Poul Erik Sørensen



DANSK SOM ANDETSPROG

Dansk som 2. sprog i matematik

- Hvorfor klarer elever med dansk som andetsprog sig så dårligt i matematik?
- Hvordan kan man organisere undervisningen, så man styrker elevernes sproglige udvikling i matematikundervisningen?

Målgruppe Matematiklærere
Instruktør Folkeskolelærer Jesper Valeur, Ry
Pris 945 kr.

Kursusnummer 5609
Tid 22. oktober 2009 kl. 10 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5610
Tid 29. oktober 2009 kl. 10 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Inspirationseftermiddag - dansk som andetsprog

I løbet af eftermiddagen vil du få aktuelle nyheder og en præsentation af læremidler målrettet tosprogede elever samt:

- En præsentation af nyere materialer velegnede til klasser med tosprogede elever
- Gensidig inspiration og indsigt i relevante materialer på nettet
- Indsigt i søgning og bestilling i centrets samlinger

Målgruppe Undervisere af tosprogede elever, undervisere i dansk som andetsprog og andre interesserede
Instruktør Pæd. konsulent Joan Hellqvist
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer 09216,1
Tid 6. maj 2010 kl. 13 - 17
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Instruktør Pæd. konsulent og lærer Joan Hellqvist, CFU

Kursusnummer 5607
Tid 11. maj 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive
Instruktør Pæd. konsulent, Anny Overgaard, CFU

Kursusnummer 5608
Tid 20. maj 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning
Instruktør Pæd. konsulent, Anny Overgaard, CFU

Nye Fælles Mål i dansk som andetsprog

I dansk som andetsprog får vi nye Fælles Mål. Målene for faget er generelt blevet styrket og er mere ambitiøse. Der er fokus på elevernes læsefærdigheder, og på fagets status som sprogfag og som dimension i andre fag. Ændringerne i de bindende og vejledende tekster vil blive gennemgået. Efterfølgende ser vi på, hvilke materialer, der er velegnede til at understøtte undervisningen i dså.

Målgruppe Undervisere af tosprogede elever i almenundervisningen og i faget dansk som andetsprog samt andre interesserede

Instruktør Pæd. konsulent Joan Hellqvist
Pris 450 kr.

Kursusnummer 09318,1
Tid 29. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Nørre Allé, Århus

Kursusnummer 5742
Tid 2. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Tal trivlsen frem! - færre misforståelser og bedre resultater

Viden om dine elevers baggrund og erkendelsen af din rolle i skolens kommunikationsprocesser, herunder samarbejdet med forældrene, er afgørende for både trivlsen og for det faglige udbytte i klasser med etniske minoriteter. På denne kursusdag, med oplæg, diskussion og workshopaktiviteter, får du værktøjer med hjem til forbedret kommunikation mellem lærere, forældre og tosprogede elever.

Målgruppe Alle lærere, der underviser tosprogede elever, Akt-lærere og andre interesserede
Instruktør Lærer og vejleder Chawke Zeid
Pris 700 kr.

Kursusnummer 09213,1
Tid 3. november 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

Kursusnummer 5670
Tid 10. november 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Tosprogede og begrebsforståelse

På kurset, som vil veksle mellem oplæg og øvelser, kommer vi omkring:

- Mødet med skolen – hvad er der på spil?
- En sproglig vinkel på al vores undervisning
- Begrebs- og sprogforståelse – hvordan styrker vi det i praksis?
- Faglig læring – hvordan tænker vi billeder, begreber, sprog og læsning ind i alle fag?
- Litteratursamtaler – hvordan i praksis?

Målgruppe Lærere i indskolingen, undervisere i dansk som andetsprog, lærere på mellemtrinnet, andre interesserede
Instruktør Læsekonsulent og forfatter Hanne Møller Pedersen, Vanløse
Pris 640 kr.

Kursusnummer 5604
Tid 29. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 09214,1
Tid 30. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus



INDSKOLING

Billedstund - Billedlæsning - Billeddialog

Billeder fylder børns liv fra de er helt små. Billeder har et budskab, en stemning og gør "noget" ved os. Kurset forholder sig bl.a. til sammenhængen mellem sproglig opmærksomhed og billedarbejde.

Målgruppe	Pædagoger og lærere i indskolingen, der arbejder med dansk og/eller billedkunst - samt andre interesserede
Instruktør	Lærebogsforfatter og billedkunstlærer Karin Hald, Nyborg
Pris	1015 kr.
Kursusnummer	5472
Tid	28. september 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

HVAL.DK i børnehaveklassen

Her vil der blive fokuseret på de værktøjer fra HVAL.DK, man kan anvende sammen med børnene i børnehaveklassen. Der vil blive vist egne eksempler, men deltagerne vil i høj grad selv komme til at arbejde med HVAL.DK

Målgruppe	Børnehaveklasselærere, lærere i indskolingen og andre interesserede
Forudsætninger	Elementært kendskab til internet og tekstbehandling
Instruktør	Pædagog Berit Pold, Viborg
Pris	475 kr. Medlem af Programdateket 50 kr.
Kursusnummer	5444
Tid	9. september 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning
Kursusnummer	5443
Tid	5. november 2009 kl. 13 - 16
Sted	Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted
Kursusnummer	5441
Tid	5. januar 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive
Kursusnummer	5442
Tid	24. februar 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Hvem er hvem i den store engleflok?

Med henblik på at styrke fagligheden omkring julen - og med udgangspunkt i temaet ENGLE gives inspiration til et tværfagligt emne, hvor dansk-, billedkunst- og kristendomsundervisningen inddrages.

Målgruppe	Lærere der underviser i dansk, kristendom og billedkunst i indskolingen samt børnehaveklasseledere og medarbejdere i børnehaveklasse og SFO
Instruktør	Kristendoms- og billedkunstlærer, medforfatter til "At tænke som en stjerne", Karin Hald, Nyborg
Pris	565 kr.
Kursusnummer	5385
Tid	31. august 2009 kl. 13 - 16.30
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Inspiration til årsplanlægning - dansk i indskolingen

En eftermiddag hvor planlægning af det kommende skoleår er i fokus. Der veksles mellem oplæg, dialog og selvstændigt arbejde.

Målgruppe	Pædagoger og lærere, der arbejder med dansk i indskolingen
Instruktør	Pæd. konsulent Marianne S. Pedersen, CFU
Pris	Kurset er gratis
Kursusnummer	5524
Tid	5. maj 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive
Kursusnummer	5525
Tid	19. maj 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Inspirationseftermiddag - dansk i indskolingen

Brug eftermiddagen sammen med dit fagteam og CFUs konsulent, søg og book on-line og se de nyeste læremidler. Du kan i løbet af eftermiddagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få reserveret materialer. Eftermiddagen vil foregå som en vekslen mellem oplæg, dialog og selvstændigt arbejde med den bistand fra personalet, du måtte ønske dig.

Målgruppe	Dansklærere i indskolingen
Instruktør	Pæd. konsulent Kirsten Glavind, CFU
Pris	Kurset er gratis
Kursusnummer	09220,1
Tid	4. maj 2010 kl. 13 - 16.30
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Inspirationseftermiddag Dansk i indskolingen og dansk for tosprogede

Brug eftermiddagen sammen med dit fagteam og CFU's konsulent. Søg og book on-line og se de nyeste materialer.

Du kan i løbet af eftermiddagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få reserveret materialer. Eftermiddagen vil foregå som en vekslen mellem oplæg, dialog og selvstændigt arbejde med den bistand fra personalet, du måtte ønske dig.

Målgruppe	Dansklærere i indskolingen
Instruktører	Pæd. konsulenter Kirsten Glavind og Joan Hellqvist, CFU
Pris	Kurset er gratis

Kursusnummer	09217,1
Tid	11. maj 2010 kl. 13 - 16.30
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Inspirationseftermiddag for børnehaveklasseledere

Brug eftermiddagen sammen med kolleger og CFU's konsulent. Søg og book on-line og se de nyeste materialer.

Du kan i løbet af eftermiddagen få udarbejdet et oplæg til din årsplan og få reserveret materialer. Eftermiddagen vil foregå som en vekslen mellem oplæg, dialog og selvstændigt arbejde med den bistand fra personalet, du måtte ønske dig.

Målgruppe	Børnehaveklasseledere
Instruktør	Pæd. konsulent Kirsten Glavind
Pris	Kurset er gratis

Kursusnummer	09317,1
Tid	23. marts 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Litteraturundervisning i de yngste klasser

Danskundervisning i indskolingen er langt mere end læsebogslæsning og træning af fonemer! Kurset vil komme med ideer til det danskfaglige arbejde, så både Fælles Mål, børnene og sproget, tilgodeses. Kurset vil berøre arbejdet med noveller, film, lyrik og billedbøger. Og der vil være konkrete ideer til undervisning. Du skal medbringe Fælles Mål for dansk og have læst billedbogen "Mor" af Kim Fupz Aakeson.

Målgruppe	Dansklærere 1. - 3. klasse, børnehaveklasseledere
Instruktør	Lærer Kenneth Jakobsen Bøye
Pris	850 kr.

Kursusnummer	09232,1
Tid	3. maj 2010 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

LæseUdviklingsSkemaet LUS

Opnå større indsigt i, hvordan børn lærer sig at læse. På kurset vil der blive sat fokus på LUS som et pædagogisk planlægnings- og beskrivværktøj.

Målgruppe	Dansklærere 1. - 6. klasse
Instruktør	Læsekonsulent Kirsten Kamstrup
Pris	1100 kr.

Kursusnummer	09223,1
Tid	24. marts 2010 kl. 9 - 15, 18. maj 2010 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Læse- og læringsstrategier i begynderundervisningen

Læringsstrategier styrker læsningen. Arbejdet med afkodning og forståelse bør være en naturlig del af begynderundervisningen.

Pelle Pamfilius og Molly Morgenfrues store eventyr er et materiale til 1. og 2. klasse. Det består af en roman til oplæsning og litterær samtale, differentierede læsetekster og opgaver, læringsstrategier, differentierede læseprøver samt et skuespil med sange.

Målgruppe	Dansklærere i 1. - 2. klasse (kan bruges i 3. klasse)
Instruktør	Lærer Tina Sejling, Rønede
Pris	775 kr.

Kursusnummer	5700
Tid	19. august 2009 kl. 10 - 16
Sted	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer	5644
Tid	30. september 2009 kl. 10 - 16
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer	09222,1
Tid	15. april 2010 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Læseforberedende aktiviteter med IT i børnehaveklassen

Computeren er et særdeles velegnet redskab i de første læse- og skriveforberedende aktiviteter. Oplæsning af små tekster, lydoptagelser af egne små historier, billedbehandling af egne børnetegninger og digitalbilleder, tastaturøvelser, relevante hjemmesider.

Mulighederne er mange, og kurset vil give anvisninger på, hvordan eleverne aktivt kan arbejde med computeren.

Målgruppe	Børnehaveklasseledere og lærere med timer i børnehaveklassen eller 1. klasse samt personale i skolefritidsordningen
-----------	---

Forudsætninger Kurset kræver kun begrænset it-kendskab på dagligdags brugerniveau

Instruktør	Skole- og udviklingskonsulent Knud Jensen, Nyborg
Pris	1100 kr.

Kursusnummer	09234,1
Tid	30. november 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

Kursusnummer	5643
Tid	1. december 2009 kl. 09 - 15
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Læseforståelse for de yngste

Det er en nødvendig læsefærdighed at kunne forstå det, der står i teksten. På baggrund af nyere læseforskning sættes fokus på hvorledes, der kan arbejdes med elevernes læseforståelse i indskolingen.

Målgruppe	Lærere og pædagoger, der arbejder med dansk i indskolingen og andre interesserede
-----------	---

Instruktør	Pæd. konsulent Marianne S. Pedersen, CFU
Pris	600 kr.

Kursusnummer	5455
Tid	19. januar 2010 kl. 9 - 14
Sted	Holstebro Handelsskole, Døesvej 76, Holstebro

Læs for - dialogisk oplæsning og læseforståelse

Dialogisk oplæsning er en forskningsbaseret velegnet metode til udvikling af elevernes ordforråd og tekstfortolkning, to væsentlige elementer i elevernes udvikling af en god læseforståelse.

Indhold:

- En kort teoretisk gennemgang af teori omkring ordforrådstilgængelsen
- En præsentation af arbejdet med dialogisk oplæsning
- En præsentation af velegnede bøger og konkrete materialer

Målgruppe	Dansklærere i indskolingen, SFO-pædagoger, undervisere i dansk som andetsprog og andre interesserede
Instruktør	Sproglig vejleder og lærebogsforfatter Jette Løntoft
Pris	450 kr.

Kursusnummer	09211,1
Tid	14. september 2009 kl. 12 - 16
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Læseteater

Introduktion til begrebet læseteater, og idéer og inspiration til at gå i gang med en alsidig, afvekslende og funktionel læseundervisning.

Målgruppe	Dansklærere i indskolingen og andre interesserede
Instruktør	Lærer og pæd. konsulent, Pernille Stengaard
Pris	990 kr.

Kursusnummer	09221,1
Tid	24. september 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer	5494
Tid	1. oktober 2009 kl. 10 - 16
Sted	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Læsning for begyndere

Er du nyuddannet, skal du undervise i læsning for første gang - eller trænger du blot til at blive opdateret eller få ny inspiration? Så er dette kursus sikkert noget for dig.

Målgruppe	Kommende dansklærere i første klasse, børnehaveklasseledere med interesse for læsning og andre interesserede
Instruktør	Pæd. konsulent Marianne S. Pedersen, CFU
Pris	900 kr.

Kursusnummer	5475
Tid	22. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer	5476
Tid	31. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Ro, rum og rammer

En af nøglepersonerne for et godt undervisningsmiljø er læreren. Kurset handler om, hvordan der i praksis kan sættes rammer og skabes strukturer, som skaber gode betingelser for trivsel og læring.

Målgruppe	Lærere og lærerteam, der arbejder i indskolingen samt andre interesserede
Instruktør	Pæd. konsulent Marianne S. Pedersen, CFU
Pris	450 kr.

Kursusnummer	5495
Tid	6. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer	09226,1
Tid	5. november 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer	5640
Tid	10. november 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Rundt om danskfaget i 1. og 2. klasse

Med baggrund i danskfagets delområder er det kursets mål at inspirere og give ideer til såvel indhold som metoder til danskundervisningen i 1. og 2. klasse.

Målgruppe	Dansklærere i 1. og 2. klasse samt andre interesserede
Instruktør	Pæd. konsulent Marianne S. Pedersen, CFU
Pris	1200 kr.

Kursusnummer	5497
Tid	6. april 2010 kl. 9 - 14 og 13. april 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Rytmik og afspænding som energikrydderi

Sansemotorik i hverdagens børneliv - og masser af sange, lege og aktiviteter som støtter børns sensoriske og motoriske udvikling.

Målgruppe	Pædagoger, børnehaveklasseledere, lærere i indskolingen, specialundervisningslærere og sfo-ansatte
Instruktører	Musik- og bevægelsespædagog, Annette Møse og lærer Connie Nissen, Næstved
Pris	1580 kr.

Kursusnummer	09225,1
Tid	5. oktober 2009 kl. 9 - 16
Sted	Capri v/Hotel Skanderborghus, Dyrehaven 3, Skanderborg

Kursusnummer	5661
Tid	7. december 2009 kl. 9 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Læsning for begyndere

Sommerferiekursus

Er du nyuddannet, skal du undervise i læsning for første gang - eller trænger du blot til at blive opdateret eller få ny inspiration? Så er dette kursus sikkert noget for dig.

Målgruppe	Kommende dansklærere i 1. klasse, børnehaveklasseledere med interesse for læsning og andre interesserede
Instruktør	Pæd. konsulent Marianne S. Pedersen, CFU
Pris	900 kr.

Kursusnummer	5639
Tid	4. august 2009 kl. 9 - 15
Sted	Læreruddannelsen og HF i Nørre Nisum, Svinget 5, Lemvig

Anerkendende skolestart - Relationspædagogik i teori og praksis

Sommerferiekursus

Kursets formål er bl.a. at belyse, hvordan der kan udvikles en anerkendende og støttende dialogform samt arbejdsmetoder i klasserummet, hvor den voksne har ansvaret for relationerne.

Målgruppe	Lærere og pædagoger i skolestarten - gerne teams
Instruktør	Pæd. konsulent Henriette Skaarup Gejel Hansen
Pris	995 kr.

Kursusnummer	5477
Tid	5. august 2009 kl. 9 - 15
Sted	Læreruddannelsen og HF i Nørre Nisum, Svinget 5, Lemvig

Bemærk! 10% rabat ved deltagelse i begge sommerferiekurser.



FREMMEDSPROG

ENGELSK

Armchair Travel Experiences

På dette kursus vil kursisten gennem internettet rejse rundt i engelsksprogede lande. Gennem billeder og video fundet på nettet skal eleverne udarbejde rejsebeskrivelser.

Målgruppe	Engelsklærere
Forudsætninger	Elementært kendskab til tekstbehandling og internet
Instruktør	Lærer Helle Nyrup, Viborg
Pris	475 kr.

Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer	5520
Tid	20. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer	5521
Tid	10. november 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

At være lærer og censor i engelsk - to sider af samme sag

Kurset vil tage udgangspunkt i de forestående prøver i engelsk og følgende områder vil blive gennemgået:

1. Baggrunden for prøveændringen
2. Formålet med den beskikkede censor og censorrollen
3. Værktøjskassen i prøvearbejdet
4. Formelle og praktiske forhold
5. Evaluering af censuren
6. FSA og FS10 prøverne
7. Vurderingskriterier
8. Censur ved de mundtlige prøver
9. Individuel vurdering af elevbesvarelser
10. Vurdering i grupper
11. Karakterfastsættelse og afrunding

Målgruppe	Engelsklærere i grundskolen 9. og 10. klassetrin
Instruktør	Skolekonsulent Anne-Marie Schæffer
Pris	750 kr.

Kursusnummer	09247,1
Tid	9. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

SIDSTE FRIST !
for kursustilmelding er
fredag den 15. maj 2009

Cooperative Learning i engelskundervisningen

Workshoppen har faget engelsk som omdrejningspunkt, men er samtidig et introduktionskursus i CL. Den henvender sig derfor først og fremmest til lærere, der ikke tidligere har været på kursus i CL. Kursusproget er engelsk.

Målgruppe	Engelsklærere i grundskolen
Instruktør	Lektor Jette Stenlev, Brønshøj
Pris	1310 kr.

Kursusnummer	5587
Tid	4. november 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer	09245,1
Tid	5. november 2009 kl. 9 - 15
Sted	Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Developing writing skills in English

Fælles Mål 2009 og regeringens Handlingsplan for Engelsk stiller bl.a. skarpt på vigtigheden af, at der sker et mærkbart løft inden for det skriftlige arbejde i engelskundervisningen. Kurset giver inspiration til arbejdet med at opfylde disse krav og viser gennem teori og en række praktiske øvelser, hvordan der gradvist kan opbygges en kommunikativ skriftlighed fra 3.- 10. klasse

Målgruppe	Engelsklærere i grundskolen
Instruktør	Skolekonsulent Anne-Marie Schæffer, Snekkersten
Pris	1185 kr.

Kursusnummer	09242,1
Tid	7. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted	Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Kursusnummer	5592
Tid	18. november 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer	5593
Tid	19. november 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Help! I've got 3rd and 4th class in English

This is a workshop for teachers who feel that they need concrete ideas for the teaching of younger pupils. Those of us who have already experienced the earlier age groups are aware, that we as teachers need a huge treasure chest, full of different types of activities...the more physical, rhythmic, and verbal the better.

Målgruppe	Teachers of 3rd and 4th classes - beginner level
Instruktør	Leder af English House, Hirtshals Cheryl Strike
Pris	940 kr.

Kursusnummer 5556
Tid 17. august 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 09241,1
Tid 5. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Hvordan rummer man alle elever i engelsk i de store klasser

Inspirationskursus og videndeling omkring dels organisering af undervisningen, så man nemmere kan rumme også de elever, der har faglige problemer i engelsk, og dels ideer til konkrete aktiviteter. Kurset henvender sig både til lærere i almindelige klasser og lærere i specialklasser.

Målgruppe Engelsklærere i grundskolen
Instruktører Pædagogisk konsulent Bente Fogh Jensen og lærer Tim Kendon

Pris 910 kr.

Kursusnummer 09244,1
Tid 2. september 2009 kl. 12 - 16
Sted Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus

Kursusnummer 5576
Tid 23. marts 2010 kl. 13 - 17
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5577
Tid 15. april 2010 kl. 13 - 17
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Inspirationseftermiddag i engelsk

Du vil få inspiration fra den pædagogiske konsulent, en introduktion til de forskellige former for søgning og on-line booking og lejlighed til at bruge Informativ Afdelings store gennemsynssamling og her se de nyeste materialer til fremmedsprogsundervisningen.

Målgruppe Engelsklærere - gerne flere fra samme fagteam
Instruktør Pæd. konsulent Ulla Sørensen, CFU
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer 09251,1
Tid 27. april 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

IWB og engelsk

På kurset bliver deltageren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i engelskundervisningen. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver ved boardet.

Målgruppe Alle undervisere i engelsk
Forudsætninger IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus
Instruktører Programdatatekets Uddannergruppe
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer 5504
Tid 10. december 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5505
Tid 21. januar 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Mød fagkonsulenten i engelsk

Rita Mogensen orienterer om nyt fra UVM inden for faget engelsk. Det vil bl.a. være om Fælles Mål 2009, nationale test i 7. klasse samt nyt om folkeskolens afsluttende prøver i 9. og 10. klasse.

Målgruppe Engelsklærere
Instruktør Ministeriets fagkonsulent i engelsk Rita Mogensen, Dianalund
Pris 280 kr.

Kursusnummer 5625
Tid 24. september 2009 kl. 13 - 15
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Spoken Interaction and Production - den mundtlige dimension i engelskundervisningen

På kurset vil man få kendskab til, hvordan eleverne kan arbejde målrettet med at udvikle deres mundtlige sprogfærdighed, så fokus bliver på både fluency og accuracy, hvordan man kan hjælpe eleverne med at evaluere sig selv og sætte nye mål, samt hvilke undervisningsformer og materialer, der egner sig til arbejdet med mundtlig sprogfærdighed.

Målgruppe Engelsklærere i grundskolen
Instruktør Pæd. konsulent Bente Fogh Jensen
Pris 800 kr.

Kursusnummer 09246,1
Tid 25. januar 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

TYSK

Den nye tyske bølge - film i tyskundervisningen

Med udgangspunkt i nyere tyske kort- og spillefilm og filmenes tilhørende undervisningsmaterialer fremlægges nogle bud på arbejdet med film i tyskundervisningen.

Målgruppe Tysklærere i folkeskolens ældste klasser
Instruktør Film- og mediekonsulent Keld Mathiesen, Ålborg
Pris 595 kr.

Kurset arrangeres i samarbejde med UCN Center for Undervisningsmidler, Aalborg

Kursusnummer 09240,1
Tid 1. september 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer 5540
Tid 10. september 2009 kl. 10 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Den skriftlige dimension i tyskundervisningen

Kurset vil tage udgangspunkt i, at den skriftlige dimension skal tages med i lærerens planlægning fra starten. Udfordringen bliver derfor at eleverne skal bevare deres lærelyst og deres engagement gennem hele forløbet, hvor den sproglige bevidsthed skal udvikles i meningsfyldte sammenhænge.

Målgruppe Tysklærere i grundskolen
Instruktører Fhv. lærer, exam. pæd. og lærebogsforfatter Hanne Lisbeth Pedersen, cand. pæd. i tysk og lærebogsforfatter Peter Bruhn Jepsen
Pris 750 kr.

Kurset arrangeres i samarbejde med forlaget Alina

Kursusnummer 09243,1
Tid 6. oktober 2009 kl. 12 - 16
Sted Aarhusalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Inspirationseftermiddag for tysklærere: Fra årsplan til elevplan

Kurset giver eksempler på, hvordan arbejdet med elevplanerne kan integreres i årsplanen, og hvordan årsplanen bliver et uundværligt arbejdsredskab. Dagen vil foregå som en vekselvirkning mellem oplæg, dialog og selvstændigt arbejde.

Målgruppe Tysklærere
Instruktør Pæd. konsulent Mette Stange, Vejle
Pris 635 kr.

Kursusnummer 5617
Tid 20. maj 2010 kl. 12 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5616
Tid 27. maj 2010 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Inspirationseftermiddag i tysk og fransk

Du vil få inspiration fra den pædagogiske konsulent, en introduktion til de forskellige former for søgning og on-line booking og lejlighed til at bruge Informativ Afdelings store gennemsynssamling og her se de nyeste materialer til fremmedsprogsundervisningen.

Målgruppe Tysklærere i grundskolen, fransklærere i grundskolen
Instruktør Pæd. konsulent Ulla Sørensen, CFU
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer 09252,1
Tid 28. april 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

IWB og tysk

På kurset bliver deltageren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i tyskundervisningen. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver.

Målgruppe Alle undervisere i tysk
Forudsætninger IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus
Instruktører Programdatatekets Uddannergruppe
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer 5508
Tid 2. februar 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Meningsfuld tyskundervisning

Nye prøveformer og Fælles Mål 2009 for faget tysk rejser mange spørgsmål, som f.eks. hvordan vi som tysklærere kan træne elevernes færdigheder og forberede dem til eksamen og samtidig styrke tysk faget som et vigtigt, sjovt og vedkommende fag.

Målgruppe Tysklærere i grundskolen
Instruktør Adjunkt Karen Wobeser, Roslev
Pris 995 kr.

Kursusnummer 5542
Tid 24. september 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer 5541
Tid 28. september 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Prøverne i tysk

En kommenteret og opdateret gennemgang af folkeskolens afsluttende prøver i tysk - her ikke mindst FS10-prøven, der maj-juni 2010 for første gang gennemføres efter helt nye retningslinjer, såvel mundtligt som skriftligt. Der gives konkrete FSA-eksempler og erfaringsbeskrivelser i forhold til prøveoplæg, elevbesvarelser og vurderingskriterier. 7-trinsskalaen præsenteres kort og kommenteres.

Målgruppe Tysklærere i grundskolen
Instruktør Formand for Undervisningsministeriets opgavekommission i tysk og tidligere fagkonsulent Georg Schjørring
Pris 485 kr.

Kursusnummer 09249,1
Tid 4. marts 2010 kl. 13 - 16
Sted Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus C

Kursusnummer 5588
Tid 18. marts 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Wie sagt man das?

Tyskfaget indeholder to mundtlige discipliner - redegørelse og samtale, som prøves til Afgangsprøven. Bevidstheden om disse to aspekter og deres karakteristika skal implementeres i tyskundervisningen, formidles til eleverne og målrettet integreres i de enkelte undervisningsforløb.

Målgruppe Tysklærere i grundskolen
Instruktør Lærer, lærebogsforfatter og cand. pæd. i tysk Tanja Jessing
Pris 800 kr.

Kursusnummer 09248,1
Tid 9. februar 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

FRANSK

A l'oral

Deltagerne får øget bevidsthed om sammenhængen mellem krav, målsætning, undervisning og evaluering af mundtlige udtryksfærdigheder i fransk, samt konkrete ideer til, hvordan man i undervisningen kan arbejde med at udvikle disse færdigheder.

Målgruppe Lærere der underviser i fransk i grundskolen og på ungdoms- og efterskoler
Instruktør Pæd. konsulent Danièle Eychenne, Hvidovre
Pris 1060 kr.

Kursusnummer 09250,1
Tid 23. februar 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer 5589
Tid 24. februar 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Den skriftlige dimension i franskundervisningen

Prøver - eller ej, den skriftlige dimension skal have sin vigtige plads i den daglige undervisning fra den allerførste franskundervisning. Via input og praktiske øvelser vil vi arbejde med skriftlighedens forskellige faser - fra start til FSA og FS10.

Målgruppe Fransklærere i grundskolen
Instruktør Sprogkonsulent Eva Kambskard
Pris 900 kr.

Kursusnummer 09239,1
Tid 30. september 2009 kl. 9 - 15
Sted Aarhus, Skt. Knuds Torv 3, Århus

HISTORIE • KRISTENDOMSKUNDSKAB • SAMFUNDSFAG

HISTORIE

Besættelsen 1940 - 1945

Ifølge Fælles Mål 2009 står både kronologi og historisk bevidsthed som centrale begreber, men hvordan kan man arbejde med kronologi og samtidig styrke elevernes historiebevidsthed?

Med udgangspunkt i et emne om Danmarks besættelse 1940 - 1945, vil kurset forsøge at give konkret bud herpå.

Målgruppe Lærere i historie og andre interesserede
Instruktører Pæd. konsulenter Henrik S. Larsen og Jens Rahr Schmidt, CFU
Pris 450 kr.

Kursusnummer 5638
Tid 12. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Historie Fælles Mål II og kanon

Kurset har fokus på:

- Hvilke ændringer medfører det nye formål og de nye trinmål?
- Begreberne kronologi og historiebrug
- Eksempler på hvordan kanonpunkterne kan inddrages i undervisningen
- Ideer til din årsplan

Målgruppe Lærere i historie
Instruktører Pæd. konsulenter Henrik S. Larsen og Jens Rahr Schmidt, CFU
Pris 450 kr.

Kursusnummer 5585
Tid 26. januar 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5694
Tid 28. januar 2010 kl. 13.30 - 16.30
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5695
Tid 4. februar 2010 kl. 13.30 - 16.30
Sted Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

KRISTENDOMSKUNDSKAB

Det flerreligiøse Danmark og de ikke-kristne religioner i undervisningen

Kursets fokus:

- Kursisterne får et overblik over ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser.
- Kursisterne får inspiration til inddragelse af ikke-kristne religioner på forskellige klassetrin.

Målgruppe Lærere i kristendomskundskab.
Instruktør Mette Hansen, Nykøbing Sj.
Pris 520 kr.

Kursusnummer 5536
Tid 15. september 2009 kl. 13.30 - 16.30
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Liv og religion på mellemtrinet

Liv og religion til mellemtrinet. Kurset giver inspiration til arbejdet med kristendomskundskab i forhold til Fælles Mål 2009.

Målgruppe Lærere i kristendomskundskab i 3. - 6. klassetrin
Instruktør Cand. pæd. John Rydahl, Fredensborg
Pris Kurset er gratis
Kurset arrangeres i samarbejde med Gyldendal Uddannelse

Kursusnummer 5620
Tid 26. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Livsfilosofi og etik i kristendomskundskab

Livsfilosofi og etik er det centrale omdrejningspunkt i skolens religionsundervisning. Kurset giver med udgangspunkt i to konkrete udgivelser introduktion til arbejdet med de to områder.

Målgruppe Lærere i kristendomskundskab i 7. - 9. (10.) klasse og andre interesserede
Instruktør Cand. pæd. John Rydahl, Fredensborg
Pris 670 kr.

Kursusnummer 5535
Tid 28. januar 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

SAMFUNDSFAG

Samfundsfag - nu med afgangsprøve

Kurset tager udgangspunkt i systemet Projekt Samfundsfag, men er relevant for alle lærere, der med projektarbejde ønsker at skabe et mere helhedsorienteret udgangspunkt for deres undervisning. Kurset henvender sig til både de lærere, der underviser efter Projekt Samfundsfag, og dem der ikke gør. På kurset får hver kursist en bog med hjem.

Målgruppe Samfundsfagslærere
Instruktør Lærer/medforfatter til Projekt Samfund, Ane Bonnesen, København
Pris Kurset er gratis
Kurset arrangeres i samarbejde med Gyldendal Uddannelse

Kursusnummer 5580
Tid 3. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

EU - i undervisningen - Kom godt i gang

EU - undervisning er sjovt! Prøv rollespillet der giver både en faglig indsigt i EU og skaber interesse ved at det præsenterer sider af EU, der har betydning for elevernes hverdag. EU-materialet kan lånes på CFU.

Målgruppe Samfundsfagslærere
Instruktører Daniel Kern og Laurits Rasmussen
Pris Kurset er gratis
Kurset arrangeres i samarbejde med Erhvervsskolernes forlag

Kursusnummer 5628
Tid 22. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Matematik



MATEMATIK

Ekspirer med Matematik

En eftermiddag, hvor der arbejdes praktisk med materialet "Ekspirer med Matematik", som frit kan downloades. I forskellige workshops fås ideer, som direkte kan bruges i undervisningen.

Målgruppe Lærere, som underviser i matematik og/eller natur/teknik på mellemtrinnet
Instruktør Pæd. konsulenter Søren Østergaard og Anny Overgaard, CFU
Pris 450 kr.

Kursusnummer 5601
Tid 28. januar 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Hoppende tal

Hvordan skaber vi glæden ved matematikken for hele klassen helt fra første time. "Jubii, matematik" kan være elevernes grundholdning, hvis deres læring kan bygge på egne erfaringer og afprøvninger, hvor hele kroppen er med.

Målgruppe Lærere der underviser i matematik 0. - 2 klasse samt børneklasseledere
Instruktør Lærer og spilleudvikler Volker Berthold
Pris 975 kr.

Kursusnummer 5653
Tid 30. september 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5652
Tid 7. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5654
Tid 8. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

IWB og matematik

På kurset bliver matematiklæreren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i matematikundervisningen. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver.

Målgruppe Alle undervisere i matematik
Forudsætninger IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus

Instruktør Programdatatekets Uddannergruppe
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer 5498
Tid 16. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5499
Tid 30. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kom videre med regneark

Regneark har haft svært ved at finde plads i skolen. Mulighederne for at arbejde eksperimenterende med matematikken og regneark er ellers til stede. Der vil blive taget udgangspunkt i programmet Excel.

Målgruppe Matematiklærere på mellemtrinnet og i overbygningen
Forudsætninger Elementært kendskab til regneark
Instruktør Lærer Gurli Dahl, Thisted
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5490
Tid 11. november 2009 kl. 13 - 16
Sted Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Kursusnummer 5489
Tid 16. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Matematik for sjov og alvor

Du får redskaber til at kunne planlægge og udføre en inspirerende og meningsfyldt matematikundervisning, der hjælper eleverne til at opbygge en god og solid paratviden. Faglig baggrundsviden er vigtig, men hvordan gør vi i praksis? Vi vil tage udgangspunkt i elevernes store lyst til at undersøge, lege og lære, og derigennem sætte fokus på teori samt tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen.

Målgruppe Børnehaveklasselærere og matematiklærere i 1. klasse
Instruktør Lærer og forfatter Lone Kathrine Petersen, Allerød
Pris 885 kr.

Kursusnummer 5668
Tid 1. februar 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5666
Tid 2. februar 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 09291,1
Tid 3. februar 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Matematik i børnehaveklassen

Mangler du idéer til, hvordan du kan lave varieret matematikundervisning i børnehaveklassen? På dette kursus vil vi tage udgangspunkt i forskellige praktiske eksempler, som kobles med grundlæggende indlæringsmæssige teorier. Der vil specielt blive fokuseret på sprogets betydning for matematikforståelsen. Vi vil også kort komme ind på, hvordan du kan se, om et barn har brug for ekstra støtte.

Målgruppe Børnehaveklasseledere og andre interesserede
Instruktør Lærer, PD Lis Hedelund Thomsen
Pris 600 kr.

Kursusnummer 09288,1
Tid 20. november 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Matematik i naturen

Kurset arbejder med, hvordan naturen kan bruges som ramme for matematikken. Vi fokuserer således mindre på sindrige matematiske formler, men lader os i højere grad inspirere af, hvordan man kan måle og regne på stort set alle naturens mærkværdigheder. Kurset spænder over muldvarpematematik, myrematematik og populationsdynamik.

Målgruppe Lærere i natur/teknik, matematiklærere
Instruktør Lærer Jens Frydendal
Pris 400 kr.

Kursusnummer 09292,1
Tid 30. september 2009 kl. 13 - 16
Sted Naturcenter Ørnereden, Ørneredevej 55, Højbjerg

Matematik og læringsstile

Hvordan kan man i fremtiden blive bedre til at tilgodese elevernes forskellige måder at lære på? Hvordan sikres, at der er sammenhæng mellem opstillede mål og praksis for eleverne? Kurset giver inspiration til materialer udarbejdet især ud fra Rita og Kenn Dunns teori om læringsstile. Deltagerne vil gennem aktiviteter, lære hvad smågruppeteknikker som vidensdeling, teamlæring og dramatisering indebærer i såvel teori som praksis.

Målgruppe Lærere i matematik
Instruktør Konsulent Ella Jensen, Hårlev
Pris 940 kr.

Kursusnummer 5665
Tid 20. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 09293,1
Tid 21. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Matematik - Hvad kan det nytte?

Årets matematikkonference tager udgangspunkt i nytteværdien af skolens undervisning i matematik. Hvad kan det nytte? Hvordan kan vi gøre det bedst muligt og kan vi med fordel ændre praksis? Undersøgelser viser, at en meget stor del af vores elevers læring ikke sker i skolen, men i form af uformel læring uden for skolen. Så hvad kan det nytte? Program og tilmelding på www.mateva.dk

Målgruppe Matematiklærere
Pris Ca. 1.000 kr.

Kursusnummer 09289,1
Tid 25. marts 2010 kl. 8.30 - 16
Sted Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus

Rette- og evalueringssmøde i matematik

Med udgangspunkt i folkeskolens afsluttende prøver i matematik for 9. og 10. klasse sættes der fokus på, hvilken matematik skal der prøves i på de afsluttende klassetrin.

Målgruppe Matematiklærere og kommunale beskikkede censorer i 7. - 10. klasse og lærere i ungdoms- og efterskoler
Instruktør Medlem af opgavekommissionen for matematik, Mikael Skånstrøm
Pris Medlemmer gratis.
Ikke-medlemmer 100 kr., som betales på kurset

Kurset arrangeres i samarbejde med Matematiklærerforeningen MidtVest

Kursusnummer 5649
Tid 25. maj 2010 kl. 14.30 - 16.30
Sted Sønderagerskolen, Tjalkofskisvej 1, Herning

Kursusnummer 5663
Tid 26. maj 2010 kl. 14.30 - 16.30
Sted Sct. Jørgens skole, Døesvej 54, Holstebro

Specialundervisning i matematik

Dette kursus sætter fokus på, hvad det vil sige ikke at lykkes i matematik. Der vil blive arbejdet med typer af matematikvanskeligheder som børn med særlige behov kan opleve og sætter fokus på relevant undervisningsindhold og tilpassede undervisningsmetoder.

Kort kan det siges, at en elev lærer matematik ved at gøre erfaringer og sætte ord på de erfaringer hun gør. Forløber denne proces ikke på en rimelig måde, får eleven vanskeligheder i matematik.

Målgruppe Matematiklærere
Instruktør Pædagogisk konsulent, cand.pæd.psyk. Michael Wahl Andersen
Pris 700 kr.

Kurset arrangeres i samarbejde med Alinea

Kursusnummer 09290,1
Tid 26. februar 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Spil dig klog

Med udgangspunkt i de svageste og de mest urolige elever i klassen, vil jeg give et bud på hvordan også de kan lære matematik, blot ved at komme væk fra skolebordet og ud på gulvet. Matematikbogens emner præsenteres som spil.

Målgruppe Matematiklærere 7. - 9. klasse
Instruktør Lærer Gitte Vedel, Ullerslev
Pris 455 kr.

Kursusnummer 5648
Tid 15. september 2009 kl. 13.30 - 16.30
Sted Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Kursusnummer 5646
Tid 22. september 2009 kl. 13.30 - 16.30
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5647
Tid 23. september 2009 kl. 13.30 - 16.30
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Naturfag



NATURFAG

Astronomi

Af og til dukker der fænomener op på himlen, som fanger vores opmærksomhed. Det kan være en lysende planet i tussmørket, en komet på nattehimmelen, stjernesked eller en solformørkelse.

Målgruppe Natur/teknik lærere og fysik/kemi lærere
Instruktør Lærer Bent Tvermose, Ikast
Pris 375 kr.

Kursusnummer 09283,1
Tid 26. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

Kursusnummer 5551
Tid 3. december 2009 kl. 13.30 - 16.30
Sted VIA Lærerruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5552
Tid 10. december 2009 kl. 13.30 - 16.30
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Faglig læsning - Temadag om faglig læsning i fagene

Du vil i løbet af dagen blive præsenteret for nyeste viden og forskning om komponenter i tekstforståelse. Fagbogsforfattere og redaktører kommer med oplæg om fagbogens vej fra idé til virkelighed. Faglig læsning er nu et obligatorisk felt i Fælles Mål 2009 for alle fag og ikke et område, som udelukkende er forbeholdt dansklæreren.

Se endeligt program og tilmelding på www.viacfu.dk/laesnu

Målgruppe Lærere i alle fag
Instruktører Lektor Martin Reng, Nationalt Videncenter for Læremidler, Odense, lektor cand pæd.psych., Michael Wahl Andersen, Videncenter for Specialpædagogik, København, fagbogsforfatter Peter Bejder, Århus, Iben Claces, fiktionsforfatter, forlagsredaktør Kari Thynebjerg Kristensen, Alinea, lærer Niels Olesen, Ishøj

Pris Oplyses senere

Kursusnummer 09281,1
Tid 12. november 2009 kl. 8.30 - 16
Sted Værket, Mariagervej 6, Randers

Fremtidens Naturfag 2009 - tre regionale temadage

For femte år i træk udbyder Centre for Undervisningsmidler i Danmark i samarbejde med DI Organisation for erhvervslivet tre konferencer. Nogle af de nyeste tendenser i naturfagene præsenteres af folk fra både ind- og udland. Deltag i en af de tre konferencer, mød andre ildsjæle til fremtidige netværk - og vær med til at sætte dagsordenen for fremtidens naturfag i den danske undervisningssektor. Se www.fremtidensnaturfag.dk

Målgruppe Konsulenter, undervisere
Instruktør Se www.fremtidensnaturfag.dk
Pris 1000 kr.

Kursusnummer 09275,1
Tid 15. september 2009 kl. 9 - 15
Sted Naturvidenskabernes Hus, Bjerringbro

Fremtidens natur, miljø og klima - praktiske tilgange

Centre for Undervisningsmidler i Danmark udbyder 8 regionale temadage rundt i landet i efterår 2009. De enkelte arrangementer arrangeres i et samarbejde med Klimakaravanen og Klimaundervisning.dk.

Fokus sættes på den aktuelle debat om den globale opvarmning og klimaændringer. Du får et overblik over læremidler, og der lægges op til at drage Klimatopmødet 2009 ind i undervisningen. Der fokuseres på praktiske tilgange til den daglige undervisning og ideer til undervisningsforløb.

Deltag i temadagen på dit Center for Undervisningsmidler og vær med til at sætte dagsordenen for fremtidens natur, miljø og klima.

Læs mere, se tider, steder og indhold - og tilmeld dig direkte på www.klimatopmoede.dk

Målgruppe Naturfagslærere og andre interesserede
Instruktør Se www.klimatopmoede.dk
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer 09282,1
Tid 7. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Forsker for en dag - Naturvidenskab og Jordbrug

Dagen vil vise forskellige indgangsvinkler til at arbejde med landbrug på tværs af naturfagene i 7. - 9. klasse. Forskellen på konventionel og økologisk landbrug, klimaforandringer og fremtidens landbrug, den automatiske kostald kunne være indgangsvinkler. Dagen vil veksle mellem oplæg, debat mv. Vi hører om den aktuelle forskning og kommer på rundvisning på Forsøgsstation Foulum. www.forskerforendag.dk

Målgruppe Lærere i fysik/kemi, biologi og geografi
Instruktører Centerleder Finn Bendixen og Anna Busch Nielsen
Pris 500 kr.

Kursusnummer 09286,1
Tid 15. april 2010 kl. 9 - 15
Sted Kommunikationscenter for Naturvidenskab & Jordbrug,
Niels Pedersens Allé 2, Tjele

Hvordan arbejde med klimaforandringer i folkeskolen?

Dagen indeholder:

- 1) Faglig gennemgang af det naturvidenskabelige og teknologiske indhold i Elmuseets klimaudstilling
- 2) Afrøring af elevaktiviteter og laboratorieforsøg i Energi- og Klimaværkstedet
- 3) Gennemgang af undervisningsforløb tilknyttet Klimaudstillingen og Energi- og Klimaværkstedet. Lærerne får undervisningsmateriale og eksempler på forløb med hjem.

Målgruppe Fysik/kemi, biologi, geografi og natur/teknik lærere
Instruktør Museumspædagog Erik Jørgensen, Elmuseet
Pris Kurset er gratis
Kurset arrangeres i samarbejde med Klimakaravanen

Kursusnummer 5595
Tid 17. september 2009 kl. 9 - 15
Sted Elmuseet, Bjerringbrovej 44, Bjerringbro

Inspiration til årsplanen i matematik og naturfag

Mangler du eller dit naturfagsteam inspiration og faglige materialer til årsplanen? I løbet af eftermiddagen vil du få korte oplæg om:

- Aktuelle nyheder inden for matematik og naturfag.
- Relevante materialer på nettet.
- Søgning og on-line booking af materialer.

De pædagogiske konsulenter inden for matematik og naturfag vil herefter stå til rådighed med råd og vejledning til informations- og materialesøgning inden for fagene.

Målgruppe Lærere i matematik og naturfag
Instruktører Pæd. konsulenter Ole Haubo Christensen og Kaare Øster, CFU
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer 09285,1
Tid 19. maj 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

IWB i natur/teknik

På kurset bliver deltageren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i natur/teknik. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver ved selve boardet.

Målgruppe Alle undervisere i natur/teknik
Forudsætninger IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus
Instruktører Programdatatekets Uddannergruppe
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 195 kr.

Kursusnummer 5510
Tid 17. marts 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kemi på Webben

Internettet bugner af websteder med naturvidenskabeligt indhold. Det kan næsten være en uoverkommelig opgave at finde naturvidenskabelige data og undervisningsmidler. Kom og prøv gode steder.

Målgruppe Fysik/kemi lærere
Instruktør Lærer Helge Blom Andersen, Kolding
Pris 970 kr.

Kursusnummer 5629
Tid 8. april 2010 kl. 10 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5630
Tid 15. april 2010 kl. 10 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Lav selv solceller med eleverne

Kunne du tænke dig at bygge fjernstyrede biler, både og andet drevet af solceller og på den måde give eleverne en meget grundig forståelse af serie- og parallelforbindelser, vedvarende energi og fremtidens transport? Kursisterne laver selv deres solcelle.

Målgruppe Natur/teknik-lærere og fysik/kemi-lærere
Instruktør Pæd. konsulent Janus Hendrichsen, Glostrup
Pris 1055 kr.

Kursusnummer 5658
Tid 3. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5657
Tid 4. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Naturfagernes juleshow

Kurset byder på nogle af de mange spændende og farverige forsøg, som naturfagene kan indeholde. Der lægges hovedvægt på fremvisning af forsøg, som kan anvendes til juleforsøg, når I kommer hjem i jeres faglokaler.

Målgruppe Natur/teknik-lærere og fysik/kemi-lærere
Instruktører Konsulent Lars Holm, Ålborg
Lærer Thorkild Christensen, Spentrup
Pris 810 kr.

Kursusnummer 5659
Tid 19. november 2009 kl. 16 - 19
Sted Ådalskolen, Dalgas Allé 22, Skive

Kursusnummer 5660
Tid 3. december 2009 kl. 16 - 19
Sted Hammerum Skole, Hovedgaden 1, Herning

Natur/teknik i indskolingen - Hvor lidt skal der til?

Hvor lidt skal der til, før man kan undervise? Nogle få planter, sten, træer, fugle. Det drejer sig om, at sætte det faglige ind i en kontekst mellem læring og leg.

Vi arbejder med få biologiske eksempler, som skal genereres over i læring, gennem leg og sjove historier. Vi ser på hvordan matematik, dansk og billedkunst kan arbejde sammen med natur/teknik.

Husk tøj efter vejret og en fyldt termokande.

Målgruppe Børnehaveklasseledere, natur/tekniklærere i indskolingen
Instruktør Naturvejleder Paw Hansen
Pris 700 kr.

Kursusnummer 09287,1
Tid 7. september 2009 kl. 9 - 15
Sted Kiosken ved Moesgaard Strand, Højbjerg

Regnbuen

Regnbueserien er et fuldstændigt system til natur/teknik fra 1. - 6. klasse. Kom og hør om de spændende emner som der arbejdes med.

Målgruppe Natur/tekniklærere
Instruktør Forfatter, lektor i natur/teknik Frank Jensen, Fredericia
Pris 430 kr.

Kursusnummer 5565
Tid 24. september 2009 kl. 13.30 - 16.30
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5566
Tid 29. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

STARLAB – klassens trinbræt til himlen

Med miniplanetariet STARLAB kan du give eleverne mulighed for at få en rigtig planetarieoplevelse. På kuplen ses stjernehimlen et givet sted og vilkårligt tidspunkt, og man kan i ro og mag gennemgå interessante stjernebilleder og enkeltobjekter. Kuplen er ca. 6. meter i diameter og 3,5 meter i højden. STARLAB kan efterfølgende hjemlånes til brug på din skole.

Målgruppe Undervisere i naturfag 7. - 10. klasse
Instruktør Lærer Torsten Olesen
Pris Kurset er gratis

Kursusnummer 09277,1
Tid 23. februar 2010 kl. 14 - 17
Sted Østervangsskolen, Hammelvej 9, Hadsten

SIDSTE FRIST !
for kursustilmelding er
fredag den 15. maj 2009

GEOGRAFI

Byg en motorvej

Der skal bygges en motorvej mellem Låsby og Funder, hvor skal motorvejen gå? Kursisterne skal undersøge forskellige muligheder med hjælp af faglige redskaber fra geografifaget. Dagen starter med et oplæg fra Vejdirektoratet, herefter styres spillet af to konsulenter.

Målgruppe Lærere i geografi og andre interesserede
Instruktør Morten Bendsen, Skanderborg, pæd. konsulenter Henrik S. Larsen og Søren Østergaard, CFU
Pris 855 kr.

Kursusnummer 5561
Tid 24. november 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Geografi - feltarbejde

Hvad er feltarbejde i geografi? Det kan fx være klima og plantebælter - jordbund og vand - landbrug - fiskeri. Øvelser med vejrobservationer. Jordbundsundersøgelser. Alle laver eller forbereder minimum en feltgeografisk øvelse, som vil kunne bruges på egen skole.

Målgruppe Lærere i geografi i 7., 8. og 9. klasse
Instruktør Lærer Erik Sjerslev Rasmussen, Silkeborg
Pris 460 kr.

Kursusnummer 5650
Tid 17. november 2009 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5651
Tid 24. november 2009 kl. 12 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Geografiens dag

Faget har pr. 1. august 2009 fået nyt Fælles Mål 2009 - ændringer gennemgås. Samtidig har vi den digitale prøve i faget ved udgangen af 9. klasse og nationale test i faget. Hvor bevæger faget sig hen? Oversigt og øvelser i geografiens hovedområder samt eksempler på, hvordan der kan arbejdes med feltgeografi.

Målgruppe Lærere i geografi i 7., 8. og 9. klasse
Instruktør Lærer Erik Sjerslev Rasmussen, Silkeborg
Pris 690 kr.

Kursusnummer 5656
Tid 9. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5655
Tid 16. marts 2010 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Pladetektonik, jordskælv og Danmarks ældste geologiske tilblivelse

Jordskælv, vulkanisme, dannelse af bjergkæder og mange andre væsentlige geologiske fænomener er spændende undervisningsstof i folkeskolen. Niels P. Balling fortæller om kontinenternes og oceanernes oprindelse og udvikling.

Målgruppe Lærere i geografi, natur & teknik og andre interesserede.
Instruktør Lektor Niels P. Balling, Århus
Pris 380 kr.

Kursusnummer 5569
Tid 22. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Praktiske musiske fag



BILLEDKUNST

Collage og fotomontage

På kurset lærer du "Paint Shop Pro"s brugerflade samt de vigtigste menuer og redskaber i programmet at kende. Vi tager udgangspunkt i den nyeste version af Paint Shop Pro version X2 på kursustidspunktet.

Målgruppe	Billedkunst-, håndarbejds- og dansklærere med interesse for kreativ udfoldelse og ønsket om at anvende computeren til billedbehandling generelt, collage & fotomontage
Forudsætninger	Fortrolig med Windows-baserede programmer
Instruktør	Barbara Lees, freelance projektunderviser
Pris	995 kr. Medlem af Programdatateket 670 kr.
Kursusnummer	5586
Tid	27. august 2009 kl. 9 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Collage, skrot og skrammel

En introduktion til collagen i kunsthistorien med udgangspunkt i Henry Herups skrammelskulpturer, John Olsens Undrekammer og Tal R's malerier. Deltagerne skal også selv i gang med at arbejde med collager.

Målgruppe	Billedkunstlærere og dansklærere, der ønsker at arbejde med collagen i undervisningen
Instruktør	Kunstformidler Peter Haarby Medievejleder Anna Støttrup, Herning
Pris	585 kr.
Kursusnummer	5613
Tid	22. oktober 2009 kl. 10 - 16
Sted	Holstebro Kunstmuseum, Museumsvej 2, Holstebro

Kunst, undersøgelse og glæde

En dag sammen med to udøvende billedkunstnere. Den ene overraskende ide vil afløse den anden. Der bliver stor mulighed for at afprøve en masse skæve indfaldsvinkler, teknikker, fortællinger til energi og inspiration i billedarbejdet med børn.

Målgruppe	Lærere i billedkunst og pædagoger i SFO
Instruktør	Anna Marie Holm, Viborg og Marianne Tingholm
Pris	935 kr.
Kursusnummer	09303,1
Tid	14. april 2010 kl. 10 - 16
Sted	Hotel Skanderborghus, Dyrehaven, Skanderborg
Kursusnummer	5546
Tid	3. maj 2010 kl. 10 - 16
Sted	Herning Billedskole, Knudsvej 12, Herning

IWB i billedkunst

På kurset bliver deltageren introduceret til værktøjer og eksempler på brug af IWB i billedkunst. Kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" opgaver, hvor deltagerne selv løser opgaver og udarbejder forslag til undervisningsforløb.

Målgruppe	Alle undervisere i billedkunst
Forudsætninger	IWB-færdigheder svarende til kurset IWB grundkursus
Instruktør	Programdatatekets Uddannergruppe
Pris	475 kr. Medlem af Programdatateket 195 kr.
Kursusnummer	5518
Tid	11. maj 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Pop Art

Eleverne skal gennem selvportrætter bearbejde billedet af dem selv, så det bliver til Pop Art. Instruktøren vil vise eksempler på billeder fra egne forløb, men kurset vil i høj grad bestå af "hands-on" ved maskinerne.

Målgruppe Billedkunstlærere og andre interesserede
Forudsætninger Elementært kendskab til billedbehandling
Instruktør Pæd. konsulent Kirsten-Marie Kjær, Herning
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5456
Tid 24. august 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5457
Tid 24. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer 5458
Tid 15. april 2010 kl. 13 - 16
Sted Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Styr på billedkunst

Giver billedkunst dig grå hår i hovedet? Denne kursus- og værkstedsdag er for dig, der ingen eller kun lidt erfaring har med undervisning i billedkunst. Ved dagens afslutning har du en hel mappe fuld af gode idéer, konkrete forløb, der er lige til at tage med hjem og bruge.

Målgruppe Billedkunstlærere i indskoling, børnehaveklasseledere
Instruktør Billedkunstner og billedkunstlærer Charlotte Keller Sloth
Pris 635 kr.

Kursusnummer 5537
Tid 24. august 2009 kl. 10 - 16
Sted Herning Billedskole, Knudsvej 12, Herning

Kursusnummer 09302,1
Tid 16. september 2009 kl. 10 - 16
Sted Hotel Skanderborghus, Dyrehaven, Skanderborg

Kursusnummer 5539
Tid 7. oktober 2009 kl. 10 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Temaer i billedkunst

Forberedelse, klargøring, elevernes arbejde, udstilling, afslutning, evaluering.

- Hvordan kan billeder bygges op?
 - Hvordan kan undervisningen tilrettelægges?
- Dagen veksler mellem oplæg og praktisk billedarbejde.

Målgruppe Lærere der underviser i billedkunst
Instruktør Leder Lisbet Hauge, Herning Billedskole
Pris 785 kr.

Kursusnummer 5582
Tid 26. oktober 2009 kl. 10 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5581
Tid 9. november 2009 kl. 10 - 16
Sted Herning Billedskole, Knudsvej 12, Herning

HJEMKUNDSKAB

Hjemkundskab og IT

Hvordan kan IT inddrages i den daglige undervisning i faget hjemkundskab og eksempler på evalueringsprojekter?

Målgruppe Hjemkundskabslærere i 6. - 7. klasse
Instruktør Lærer Anna Sofie Pedersen, Ringkøbing
Pris 565 kr.

Kursusnummer 5598
Tid 18. januar 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

HÅNDARBEJDE

Guld, glimmer og gummi

Med udgangspunkt i nogle af de smykker der er i bogen Til Pyntens Pris samt en videreudvikling og nye ideer, kaster vi os over at lave smykker i tekstile teknikker, primært i anderledes materialer.

Målgruppe Håndarbejds lærere
Instruktør Lisbeth Degn Jensen, Jyllinge
Pris 805 kr.

Kursusnummer 5560
Tid 7. april 2010 kl. 10 - 16
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Lille sjov teaterfigur

Lav din egen sjove lille teaterfigur. Her laves en lille sjov figur i filt med flere detaljer, som man kan bruge til at spille teater med.

Målgruppe Håndarbejds lærere
Instruktør Birgitte Krag Hansen, Holbæk
Pris 900 kr.

Kursusnummer 5544
Tid 21. april 2010 kl. 9 - 17
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Tryk på ...

Stoftryk er et oplagt emne til at introducere begreberne farvelære og komposition i håndarbejdsundervisningen, og det lægger samtidig smukt op til at arbejde med udtryk og personligt design.

Målgruppe Lærere i håndarbejde og lignende kreative fag i folkeskole, friskoler og efterskoler
Instruktør Håndværkslærer på Den frie Lærerskole, Ollerup Ulla Lindholm
Pris 1020 kr.

Kursusnummer 5548
Tid 31. august 2009 kl. 9 - 16
Sted Herning Billedskole, Knudsvej 12, Herning

Kursusnummer 5549
Tid 28. september 2009 kl. 9 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

IDRÆT

Badminton og bordtennis

KL. 9.00:	BADMINTON Kurset er tilpasset badminton i skoleregi og tager afsæt i hæftet "Badminton i skole og SFO" Kurset indeholder instruktion i tekniske og taktiske basissfærdigheder og giver inspiration til opvarmningslege og simple spiløvelser.
Kl. 11.30:	Frokost
Kl. 12.00:	BORDTENNIS Kurset vil indeholde instruktion i tekniske og taktiske basissfærdigheder, inspiration til opvarmningslege og simple spiløvelser samt gode råd om organisering af bordtennis i undervisningen. Størstedelen af kurset vil være praktisk orienteret.
Kl. 14.30:	Opsamling og tak for i dag!
Målgruppe	Klubpædagoger, idrætslærere, SFO-ledere
Instruktører	Mick Hulgaard, DGI, Østjylland og en af Dansk Bordtennis Unions dygtige instruktører
Pris	600 kr. Kurset er gratis for medlemmer af Dansk Skoleidræt, Østjylland
Kurset arrangeres i samarbejde med Dansk Skoleidræt, Østjylland	
Kursusnummer	09209,1
Tid	24. september 2009 kl. 9 - 14.45
Sted	Rønde Hallen, Skrejrupvej 9 B, Rønde

Idræt i indskolingen

Kom og få en masse idéer til din idrætsundervisning i form af praktiske øvelser/forløb til o-løbslege, yoga og afspænding og boldbasis til indskolingselever.

Målgruppe	Idrætslærere i indskolingen
Instruktører	Jakob Gade, Stoholm Jyll. Thilde Marie Sørensen, Herning Lærer Erik Pold, Viborg
Pris	555 kr.
Kurset arrangeres i samarbejde med Dansk Skoleidræt, Midt- og Vestjylland	
Kursusnummer	5637
Tid	15. september 2009 kl. 9 - 14.30
Sted	Tjelehallen, Tjelevej 9, Tjele

Idræt i overbygningen

Få nye ideer og inspiration til idræt i overbygningen gennem tre moduler med følgende overskrifter: badminton i skolen, ropeskipping og DJEEO-GPS orienteringsløb.

Målgruppe	Idrætslærere i overbygningen
Instruktører	Gymnastikinstruktør Tina Vinkel, Tim Idrætskoordinator Thomas Lundtoft Juhl Lærer Lars Ricken, Ringkøbing
Pris	780 kr.
Kurset arrangeres i samarbejde med Dansk Skoleidræt, Midt- og Vestjylland	
Kursusnummer	5614
Tid	25. august 2009 kl. 9 - 15
Sted	Vesterhavs Hallen, Kongevejen 52-54, Ringkøbing
Kursusnummer	5615
Tid	26. august 2009 kl. 9 - 15
Sted	Resen skole, Furvej 9, Skive



Idræt på mellemtrinnet

Kom og få idéer og inspiration til din idrætsundervisning indenfor følgende områder: Indeatletik, Ropeskipping (sjov sjjning) og til svømmeundervisningen.

Målgruppe	Idrætslærere på mellemtrinnet
Instruktører	Kirsten Bergmann, Herning Kirsti Riis Madsen, Ålborg Seminarie lærer Carsten Høy Larsen, Holstebro
Pris	650 kr.
Kurset arrangeres i samarbejde med Dansk Skoleidræt, Midt og Vestjylland	
Kursusnummer	5571
Tid	23. september 2009 kl. 9 - 15
Sted	Hyldgårdsskolen, Hyldgårdsalle 9, Ikast

Idrætsunderviserens dag

Dagen vil veksle mellem praktiske ideer og inspiration, der giver sved på panden i idrætsundervisningen samt et teoretisk indlæg om, hvordan man kan lave en sundhedsprofil på skolen.

Målgruppe	Idrætslærere
Instruktører	Lærer Lars Bo Andresen, Ikast Seminarielektor John Friis, Hjørring
Pris	665 kr.
Kursusnummer	5547
Tid	12. januar 2010 kl. 8.30 - 14.30
Sted	Lindhallerne, Kollundvej 33, Herning

Teenvolley

Teenvolley bygger videre på den succes vi har med Kidsvolley og vi har med det nye koncept fået et spil, så volleyball også lykkedes for de ældste elever i folkeskolen. I Teenvolley er der fire forskellige spil, som varierer på en lang række områder fra antallet af spillere på banen, sværhedsgraden og til banestørrelsen.

- Præsentation og introduktion til Teenvolley
- Spillene Teen 1 og Teen 2 prøves.
- Forskellige spilformer afprøves
- Øvelser til træning af volleyballs grundteknikker
- Spillene Teen 3 og Teen 4 prøves
- Teenvolleys muligheder i overbygningen diskuteres.

Målgruppe	Idrætslærere i de ældste klasser
Instruktør	Breddekonsulent Peter Morell, Dansk Volleyball Forbund
Pris	450 kr. Kurset er gratis for medlemmer af Dansk Skoleidræt, Østjylland
Kurset arrangeres i samarbejde med Dansk Skoleidræt, Østjylland	
Kursusnummer	09208,1
Tid	22. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted	Balleskolen, Balle Kirkevej 120, Silkeborg

MUSIK

Hør penslen danse og se musikkens farver

Hotte tips og tricks. Musik og billedkunst kombineres, og der arbejdes med oplæg og ideer til tematiske forløb. Vær forberedt på en kraftig vitaminindsprøjtning.

Målgruppe Lærere i musik og billedkunst i indskolingen
Instruktører Annemette Hübner, Storvorde
Helle Schütten Johansen, Nibe
Pris 1065 kr.

Kursusnummer 5570
Tid 12. april 2010 kl. 10 - 16
Sted Herning Billedskole, Knudsvej 12, Herning

Improvisation i musiklokalet

Kurset vil sætte fokus på forskellige tilgange til improvisation på forskellige alderstrin. Kurset vil være meget praktisk betonet. Få forskellige redskaber til at komme i gang med eleverne.

Målgruppe Lærere der underviser i musik
Instruktører Bettina Hansen, Vorbasse
Mette Christiansen, Haderslev
Pris 520 kr.

Kursusnummer 09304,1
Tid 2. september 2009 kl. 14 - 17
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer 5564
Tid 7. september 2009 kl. 14 - 17
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Musik i udvikling

Hvad er der af nyt inden for gratis IT-musikressourcer til musikundervisningen? Internettet som inspiration og ressource for musiklærerens arbejde med klassisk musik, symfoniorkestret og arbejdsopgaver til eleverne. Interessante materialer på dette område hos CFU i Herning og Skive. Aktuelle udfordringer inden for musikundervisningen.

Målgruppe Musiklærere
Instruktør Pæd. konsulent Niels Rebsdorf, Vejle
Pris 730 kr.

Kursusnummer 5626
Tid 2. september 2009 kl. 10 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5627
Tid 3. september 2009 kl. 10 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 09301,1
Tid 22. oktober 2009 kl. 10 - 16
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Musik på computeren

Band-in-a-Box er et automatisk akkompagnements- og kompositionsprogram. Du skriver bare akkorderne ind til en hvilken som helst sang med standard akkorder. Vælg derefter en stilart og tryk SPIL.

Målgruppe Musiklærere og andre interesserede
Forudsætninger Elementært kendskab til Windows og tekstbehandling
Instruktør Konsulent Hans Henrik Schjerbeck, Lystrup
Pris 1200 kr.
Medlem af Programdatateket 670 kr.

Kursusnummer 5478
Tid 23. september 2009 kl. 9 - 16
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

SLØJD

En dag med grøn sløjd - ude i naturen

Dette kursus er først og fremmest praktisk og oplevelsespræget. Vi skal opholde os et dejligt sted i skoven, og i løbet af dagen skal vi afprøve nogle af de mange spændende muligheder, der ligger i at arbejde med nyfældet træ. Vi arbejder udelukkende med håndværktøj, især kniv og økse. Vi er langt væk fra alle stikkontakter (til larmende maskiner) - og vil opleve, hvor dejligt det er at kunne snakke sammen, mens vi arbejder. Kurset afholdes i skovene tæt ved Silkeborg. Præcist mødested oplyses senere.

Målgruppe Friluftsliv, lærere i natur/teknik og andre interesserede
Instruktør Lærer Carsten Nielsen
Pris 700 kr.

Kursusnummer 09284,1
Tid 23. september 2009 kl. 9 - 16
Sted I skovene ved Silkeborg

SIDSTE FRIST !
for kursustilmelding er
fredag den 15. maj 2009

IT og medier



IT OG MEDIER

Google har svaret, men hvad var spørgsmålet?

Internettet er uden tvivl det sted, eleverne først forsøger at få svar på mange spørgsmål, men ofte drukner de i informationer, eller de finder slet ingen ting. På kurset vil der blive arbejdet med strategier og webstedet til bedre søgning.

Målgruppe	Alle interesserede
Forudsætninger	Elementært kendskab til internettet
Instruktør	Pæd. konsulent Susanne Andersen, Programdatateket
Pris	475 kr. Medlem af Programdatateket 50 kr.
Kursusnummer	5480
Tid	28. september 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

GPS i undervisningen

Kursisterne skal ud og indsamle oplysningerne i nærmiljøet. Kurset vil vise eksempler på brugen af GPS i tværfaglige sammenhænge, men specielt matematik og idræt vil komme i spil.

Målgruppe	Alle interesserede
Forudsætninger	Elementært kendskab til internet og tekstbehandling
Instruktør	Lærer Michael Malmkvist Jensen, Bjerringbro
Pris	475 kr. Medlem af Programdatateket 50 kr.
Kursusnummer	5451
Tid	26. august 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive
Kursusnummer	5452
Tid	2. september 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg
Kursusnummer	5453
Tid	5. maj 2010 kl. 13 - 16
Sted	Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted
Kursusnummer	5454
Tid	12. maj 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

IT- og medievejlederens dag

Formålet med kurset er at præsentere viden og produkter, der kan indgå i IT-/medievejlederens tilrettelæggelse af skolens medie- og IT-strategi. Kurset vil bestå af oplæg og "hands-on".

Målgruppe	IT- og medievejledere
Instruktør	Afd. leder Ebbe Raun, Programdatateket
Pris	995 kr. Medlem af Programdatateket 200 kr.
Kursusnummer	5459
Tid	26. januar 2010 kl. 9 - 16
Sted	VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive
Kursusnummer	5462
Tid	11. februar 2010 kl. 9 - 16
Sted	VIA CFU, A.I. Holms Vej 97, Herning
Kursusnummer	5460
Tid	3. marts 2010 kl. 9 - 16
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg
Kursusnummer	5461
Tid	14. april 2010 kl. 9 - 16
Sted	Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

IWB grundkursus

På dette kursus vil kursisten blive introduceret til de grundlæggende pædagogiske principper og ideer i anvendelse af IWB. Kursisten vil efter kurset være i stand til at opbygge egne præsentationer.

Målgruppe	Lærere, der anvender eller skal til at anvende IWB i undervisningen
Forudsætninger	Elementært kendskab til Windows og tekstbehandling
Instruktører	Lærer Anette Dalbram, Viborg Programdatatekets Uddannergruppe
Pris	975 kr. Medlem af Programdatateket 465 kr.
Kursusnummer	5514
Tid	12. og 19. august 2009 kl. 13 - 16
Sted	Overlund Skole, Skolevej 10, Viborg
Her anvendes udelukkende Activboard	
Kursusnummer	5512
Tid	18. august 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5513
Tid 25. august 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5515
Tid 27. august 2009 kl. 13.30 - 16.30
3. september 2009 kl. 13.30 - 16.30
Sted Sjørring Skole, Ebbesvej 3, Thisted

Her anvendes udelukkende Smartboard

Kom videre med præsentationer

Mange elever og lærere bruger præsentations-programmer til oplæg. Med udgangspunkt i programmet PowerPoint vil vi forsøge at komme lidt videre med mulighederne i sådanne programmer.

Målgruppe Lærere, bibliotekarer, medievejledere og andre interesserede
Forudsætninger Elementært kendskab til præsentationsprogrammer
Instruktør Konsulent Peter Søgaard, Ikast
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5482
Tid 26. august 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5481
Tid 10. november 2009 kl. 13 - 16
Sted Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Liv i dine billeder

Billeder har stor betydning i vores hverdag, og i skoleregi har billeder som udtryksmiddel altid været et fantastisk læringsinstrument. På kurset lærer du fx at lave billedfortællinger med Photo Story.

Målgruppe Alle interesserede lærere
Forudsætninger Elementært kendskab til Windows og tekstbehandling
Instruktør Konsulent Peter Søgaard, Ikast
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5464
Tid 22. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer 5463
Tid 12. november 2009 kl. 13 - 16
Sted Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Mobil med mobiltelefonen

På dette kursus vil instruktøren vise praktiske eksempler på, hvordan hun har brugt mobilen i fx dansk, engelsk, natur/teknik, idræt mm. Kursisterne vil også selv komme til at arbejde med mobilen. Så husk at tage mobil med.

Målgruppe Bibliotekarer, medievejledere, dansklærere, sprog-lærere og andre interesserede.
Forudsætninger Elementært kendskab til internet og egen mobiltelefon
Instruktør Lærer Hanne Voldborg Andersen, Hinnerup
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5434
Tid 19. januar 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5435
Tid 9. februar 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Opbyg din egen website med ressourcer til dine fag

På en website kan læreren give adgang til fagets linksamling, billeder, eksempler på elevernes egne produkter til inspiration for andre elever. Altid nem adgang til undervisningsforløb eller opgaver. Kurset tager udgangspunkt i Webbyggen på HVAL.DK

Målgruppe Alle interesserede dansk- og sprog-lærere
Forudsætninger Elementært kendskab til tekstbehandling og internet
Instruktør Lærer Rüne Richtendorff, Tjele
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5465
Tid 7. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer 5466
Tid 17. november 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5467
Tid 11. marts 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Pædagogisk it-vejleder - hvad så?

Kurset vil sigte på, at give vejlederen konkrete ideer til at udfylde rollen som it- og medievejleder, samt etablere et netværk kursisterne imellem, så deltageren fremover har kontinuerlig mulighed for erfaringsudveksling.

Målgruppe Nye og kommende it-vejledere
Forudsætninger Have alm. it-håndværksmæssige færdigheder samt interesse for anvendelse af it i et bredt udsnit af skolens fag
Instruktører Pæd. konsulenter Peter Bak-Jensen og Susanne Andersen, Programdatateket
Pris 995 kr.
Medlem af Programdatateket 200 kr.

Kursusnummer 5522
Tid 1. oktober 2009 kl. 9 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5523
Tid 19. november 2009 kl. 9 - 16
Sted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Scratch - et programmeringsværktøj til børn

Scratch er et programmeringsværktøj, der har til formål at give børn en forståelse af, hvordan man programmerer. Man sætter forskellige elementer sammen på samme måde, som man arbejder med lego-klodser.

Målgruppe It-vejledere og andre interesserede
Forudsætninger Elementært kendskab til Windows og tekstbehandling
Instruktør Afd. leder Ebbe Raun, Programdatateket
Pris 475 kr.
Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer 5447
Tid 29. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer 5448
Tid 8. marts 2010 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Tour de HVAL.DK

Der er mere på HVAL.DK end du tror.

- Bogbyggeren med tekst, billeder og egen oplæsning
- Scenebyggeren med en billedhistorie
- Chat
- Forløb med Spørgeskema/quiz
- Forløb med Logbog
- Præsentation af Elevplaner.

Målgruppe	Alle interesserede
Forudsætninger	Elementært kendskab til Windows og tekstbehandling
Instruktør	Lærer Rúne Richtendorff, Tjele
Pris	995 kr. Medlem af Programdatateket 200 kr.

Kursusnummer	5483
Tid	22. september 2009 kl. 9 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer	5485
Tid	30. september 2009 kl. 9 - 16
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer	5484
Tid	3. november 2009 kl. 9 - 16
Sted	Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Kursusnummer	5486
Tid	21. januar 2010 kl. 9 - 16
Sted	VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Udarbejd levende forklaringer

I mange situationer udarbejder læreren forklaringer til eleverne ved hjælp af manualer mm. På dette kursus vil vi både arbejde med at udarbejde bedre skriftlige tastevejledninger, men især små videoer.

Målgruppe	It-vejledere, skolebibliotekarer og andre interesserede
Forudsætninger	Elementært kendskab til tekstbehandling og billedbehandling
Instruktør	Pæd. konsulent Peter Bak-Jensen, Programdatateket
Pris	475 kr. Medlem af Programdatateket 50 kr.

Kursusnummer	5436
Tid	1. september 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive

Kursusnummer	5437
Tid	7. oktober 2009 kl. 13 - 16
Sted	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg

Kursusnummer	5438
Tid	7. december 2009 kl. 13 - 16
Sted	Østre Skole, Kronborgvej 26, Thisted

Kursusnummer	5439
Tid	24. februar 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Rekvirerede kurser på skolerne

Foruden de kurser fra Programdatateket, der er opslået her i bladet, tilbyder Programdatateket også rekvirerede kurser. Disse kurser kan rekvireres af både skoler og kommuner, og flere af kurserne kan afholdes enten på skolerne eller i forbindelse med Programdatatekets kursusfaciliteter i Skive, Viborg, Herning, Thisted, Skanderborg eller Århus.

Ofte vil det være muligt at tilrettelægge disse kurser ud fra jeres egne ønsker. Det samme gør sig gældende, såfremt I har nye ideer eller ønsker til et kursusforløb, som evt. kan afholdes på skolen eller i kommunen.

I det seneste halvår har det specielt være kurser i brugen af interaktive whiteboards (IWB) skoler har rekvireret hos Programdatateket.

- Specielt har "IWB Grundkursus" været det kursus, skolerne har ønsket. På dette kursus er lærerne kommet i gang med at bruge tavlen. Netop kurser på egen skole og med egne boards har vist sig at være meget vigtig, såfremt man vil have det optimale ud af investeringen i interaktive tavler.

Flere skoler har også rekvireret fagkurser i brugen af IWB. Her går man videre i den faglige integration af tavlen. Disse kurser forudsætter kompetencer svarende til grundkurset.

- Programdatateket har i mange år haft et godt samarbejde med UNI • C. Dette samarbejde er nu blevet udbygget, så vi herefter også udbyder UNI • C's kurser i fx SkoleIntra.

En række skoler har allerede haft Programdatateket til at forestå kurser i Lærintra og Elevintra.

- Vi vil også gøre opmærksom på muligheden for at rekvirere kurser i HVAL.DK. F. eks. vil kurset "HVAL i begynderundervisningen" med stort udbytte kunne rekvireres af flere mindre skoler i forening.



Kontakt Programdatateket
for at aftale nærmere og for yderligere oplysninger.

Pædagogiske temaer



SPECIALUNDERVISNING

At rumme børn med særlige behov

To eftermiddage om, hvordan vi tilrettelægger hverdagen i skolen for elever med særlige pædagogiske behov.

Målgruppe	Klasselærere, specialundervisningslærere og andre interesserede
Instruktør	Lærer Helle Overballe Mogensen
Pris	475 kr.
Kursusnummer	09205,1
Tid	10. februar 2010 kl. 13 - 16 14. april 2010 kl. 13 - 16
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

CD-Ord 6 og Staver

Formålet med kurset er at give deltagerne kendskab til og færdigheder i brugen af It-hjælpeprogrammer til elever med læse- og stavevanskeligheder. Tekniske muligheder og en pædagogisk indfaldsvinkel.

Målgruppe	Lærere, vejledere, konsulenter og andre faggrupper, der underviser elever i specialklasser, specialcentre eller elever med læse- og/eller stavevanskeligheder
Instruktører	Pæd. konsulent Anny Overgaard, CFU Speciallærer Carsten Boesgaard Nielsen, Herning
Pris	625 kr.
Kurset arrangeres i samarbejde med Center for Kommunikation	
Kursusnummer	5602
Tid	8. september 2009 kl. 12 - 16
Sted	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning
Kursusnummer	5603
Tid	23. september 2009 kl. 12 - 16
Sted	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Computeren som specialpædagogisk hjælper - modul 1

Hovedvægt på programmerne Skrivestøtte, CD-Ord5 og talesyntesen Carsten, som giver unikke muligheder for børn og voksne med massive læse- og staveproblemer.

Målgruppe	Lærere på mellemtrinnet, specialundervisningslærere
Instruktører	Skoleleder Henry Thomsen og lærer Linda Kolling
Pris	725 kr.
Kursusnummer	09202,1
Tid	30. september 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Computeren som specialpædagogisk hjælper - modul 2

Med anvendelse af gratis programmer og mindre kendte funktioner i de gængse Office-programmer åbnes der store muligheder for de læse- og stavesvage.

Målgruppe	Specialundervisningslærere, lærere på mellemtrinnet
Instruktører	Skoleleder Henry Thomsen og lærer Linda Kolling
Pris	725 kr.
Kursusnummer	09203,1
Tid	20. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Elever med NLD (Nonverbal Learning Disabilities)

Elever der er langsomme, uopmærksomme og forvirrede.

- Hvad er der i vejen med hjernens funktion, når et barn har NLD?
- Hvordan oplever elever med NLD virkeligheden og hvordan kompenserer man for deres vanskeligheder i hverdagen både med hensyn til indlæring og sociale færdigheder?

Målgruppe	Lærere i alle fag, talepædagoger, læsekonsulenter og andre interesserede
Instruktør	Neuropsykolog, cand.psyk. Susanne Freltofte
Pris	925 kr.
Kursusnummer	09167,1
Tid	15. september 2009 kl. 9 - 15.45
Sted	Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus

Elever med svære læse- skrivevanskeligheder

På kurset afgrænses og defineres forskellige former for læsevanskeligheder:

- dysleksi
- læsesvaghed
- læseretardering og
- funktionel analfabetisme

Der vil blive givet ideer til såvel læse- og skriveundervisning som løbende evaluering målrettet disse elevgrupper.

Målgruppe Specialundervisningslærere, specialklasselærere
Instruktør Pædagogisk konsulent Lis Pøhler
Pris 1100 kr.

Kursusnummer 09201,1
Tid 13. april 2010 kl. 10 - 15.30
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Skriveskabeloner - anvendelse og udformning

Skriveskabeloner kan anvendes i undervisningen, når elever skal tilegne sig en ny genre, en ny strategi eller et nyt tænkemønster. De formidler på en enkel og tydelig måde, hvad det er, der forventes af eleverne, når en bestemt opgavetype stilles. Skriveskabeloner er velegnet til specialundervisningen, men giver også en række muligheder til differentiering af normalundervisningen.

Målgruppe Undervisere af elever med læse- og skrivevanskeligheder
Instruktør Lærer Margit Gade
Pris 600 kr.

Kursusnummer 09200,1
Tid 9. september 2009 kl. 13 - 16
Sted VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

Skæve børn - underlige børn 1

Når man møder børn, der har indlæringsvanskeligheder eller adfærdsproblemer, kan det i nogle tilfælde være begrundet i, at dele af barnets hjerne er skadet eller sent udviklet.

Målgruppe Pædagoger og lærere, ansatte ved PPR
Instruktør Neuropsykolog cand. psyk Susanne Freltofte
Pris 925 kr.

Kursusnummer 5599
Tid 16. september 2009 kl. 9 - 15.45
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5685
Tid 17. september 2009 kl. 9 - 15.45
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 09206,1
Tid 26. januar 2010 kl. 9 - 15.45
Sted Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus

Skæve børn - underlige børn 2

Fortsætterkursus for de kursister, som tidligere har deltaget i kurset: "Skæve børn - underlige børn 1".

Målgruppe Pædagoger og lærere, ansatte ved PPR
Instruktør Neuropsykolog cand. psyk Susanne Freltofte, Kalundborg
Pris 925 kr.

Kursusnummer 5619
Tid 4. november 2009 kl. 9 - 15.45
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5686
Tid 5. november 2009 kl. 9 - 15.45
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 09207,1
Tid 20. april 2010 kl. 9 - 15.45
Sted Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus

Specialundervisningens dag

Kurset er under planlægning

Instruktør Oplyses senere
Pris Oplyses senere

Kursusnummer 5632
Tid 23. november 2009 kl. 9 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 5631
Tid 24. november 2009 kl. 9 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

SIDSTE FRIST !
for kursustilmelding er
fredag den 15. maj 2009

INNOVATION/IVÆRKSÆTTERI

10. klasse og iværksættervalg

Hvad indeholder det nye fag "Iværksætter" i 10. kl.?
Få ideer og en introduktion til et undervisningsforløb, som direkte kan bruges i faget.

Målgruppe Lærere, der underviser i "Iværksætter" på 10. klassetrin og alle andre med interesse i faget og iværksætteri generelt
Instruktør Instruktør fra Young Enterprise
Pris 545 kr.
For medlemmer af Young Enterprise er prisen dog kun 45 kr. til dækning af forplejning

Er din skole ikke medlem kontakt www.ye.dk.
Kurset arrangeres i samarbejde med Young Enterprise

Kursusnummer 5605
Tid 4. marts 2010 kl. 14 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 09296,1
Tid 11. marts 2010 kl. 14 - 16
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Entrepenørskab i undervisningen

Kurset vil kort gøre rede for teorien bag entreprenant undervisning samt give en masse ideer til undervisningsforløb - hvordan gør vi i praksis?

Målgruppe Lærere på mellemtrinnet og andre interesserede
Instruktør Lærer Hulda Ann-Sofia H. Askjær, Give
Pris 420 kr.

Kursusnummer 5636
Tid 12. november 2009 kl. 12 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 09298,1
Tid 19. november 2009 kl. 12 - 16
Sted Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Idéudvikling på "Den kreative platform"

På kurset vil du blive præsenteret for en måde at arbejde med idéudvikling, - en måde at udvikle kvaliteter som samarbejde, engagement og spontanitet. Du prøver at arbejde på "Den kreative Platform" med værktøjer, teknikker og processer, du bagefter kan undervise i.

Kurset omhandler to dele

- Opbygning af en kreativ platform for deltagerne
- Idéudvikling på den etablerede platform

Kurset afsluttes med teori og refleksion over de benyttede metoder.

Målgruppe Lærere på alle klassetrin
Instruktør Pæd. konsulent, Anny Overgaard, CFU
Pris 545 kr.
For medlemmer af Young Enterprise er prisen dog kun 45 kr. til dækning af forplejning.

Er din skole ikke medlem kontakt www.ye.dk.
Kurset arrangeres i samarbejde med Young Enterprise

Kursusnummer 09297,1
Tid 28. oktober 2010 kl. 10 - 16
Sted Hotel Skanderborghus, Dyrehaven, Skanderborg

Kursusnummer 5606
Tid 29. oktober 2009 kl. 10 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive



Green City - et computerspil

Green City er et underholdende og lærerigt computerspil om alternativ energi og entrepenørskab, som henvender sig til elever i 8., 9. og 10. klasse.

Målgruppe Lærere, der underviser i fysik/kemi, geografi og samfundsfag på 8. - 10. klasse
Instruktør Innovation-instruktør fra Young Enterprise
Pris Kurset er gratis

Er din skole ikke medlem kontakt www.ye.dk.
Kurset arrangeres i samarbejde med Young Enterprise

Kursusnummer 09295,1
Tid 10. november 2009 kl. 14 - 16
Sted VIA CFU, Nørre Allé 31, Århus

Vores lokalsamfund

Præsentation og gennemgang af VORES LOKALSAMFUND - et innovativt materiale til de yngste klassetrin. Med udgangspunkt i børns evne til at lære gennem leg og samspil med andre udfordres eleverne gennem fem lektioner på fantasi, samarbejdsevne og evne til at danne hypoteser og ræsonnementer.

Målgruppe Lærere, der underviser i dansk/matematik på 0. - 3. klassetrin
Instruktør Pæd. konsulent Marianne S. Pedersen, CFU
Pris 545 kr.
For medlemmer af Young Enterprise er prisen dog kun 45 kr. til dækning af forplejning.

Er din skole ikke medlem kontakt www.ye.dk.
Kurset arrangeres i samarbejde med Young Enterprise

Kursusnummer 5618
Tid 15. september 2009 kl. 14 - 16
Sted VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive

Kursusnummer 09299,1
Tid 22. september 2009 kl. 14 - 16
Sted Hotel Skanderborghus, Dyrehaven, Skanderborg

ANDET

Cooperative Learning - fremtidens undervisningsform

Cooperative learning er en undervisningsform, hvor kommunikation, fagligt og socialt arbejde organiseres i særlige samarbejdsformer. CL stimulerer sprogfærdigheder – ikke mindst til gavn for de tosprogede elever. Kurset er en introduktion til Cooperative Learning, hvor kursisterne vil få lejlighed til at afprøve nogle af strukturerne og få et blik ind i teorien bagved.

Målgruppe Lærere i alle fag
Instruktør Skoleleder og Kagan Cooperative Learning instruktør Søren Lohmann
Pris 1100 kr.

Kursusnummer 09210,1
Tid 19. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Det internationale klasseværelse

Få konkrete ideer med hjem til at inddrage i den internationale dimension i klassen, din afdeling eller skole.

Målgruppe Lærere i alle fag, skolebibliotekarer og it-vejledere
Instruktør International rådgiver Lone Kaplan
Pris 700 kr.

Kursusnummer 5645 og 09278,1
Tid 29. oktober 2009 kl. 13 - 17
Sted Hotel Skanderborghus, Dyrehaven 3, Skanderborg

Det virtuelle børne- og ungdomsliv

Hvad er Facebook eller Sekund Life?
Hvad sker der egentlig på Arto?
Hvorfor er mobiltelefonen altid inden for rækkevidde?
Hvorfor kan man sætte lighedstegn mellem unge og stress?
Kurset sætter særligt fokus på følgende tre områder:
▪ De virtuelle samværsformer
▪ Hvordan klarer læse- og skrivesvage børn og unge sig?
▪ Forestillingen om det perfekte og lykkelige liv?

Målgruppe Ledere, lærere primært på mellem- og ældste trin, skolebibliotekarer og andre interesserede
Instruktør Cand.mag Kirsten Dal Wellendorph
Pris 655 kr.

Kursusnummer 5558
Tid 21. oktober 2009 kl. 9 - 15
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Fuck dig din lede luder!

▪ Hvordan kan det være, at børn og unge i den grad har brug for at være på hele tiden?
▪ Hvordan kan lærere tackle børn, og unge og deres forældres stigende behov for at blive bekræftet?

Målgruppe Alle lærere
Instruktør John Madsen, Esbjerg
Pris 610 kr.

Kursusnummer 5543
Tid 11. marts 2010 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Klasselærerkursus - UEA - 4. klasse

Kurset giver inspiration til arbejdet med den obligatoriske UEA-undervisning.

- Generel orientering om faget
- Præsentation af materialer
- Inspiration til entreprenant undervisning
- Orientering om Young Enterprise
- Udarbejdelse af årsplan for 4. klasse (5. og 6. klasse)
- Erfaringsudveksling
- Evaluering.

Målgruppe Lærere i de kommende 4. klasser i Herning og Ikast/Brandekommune der betjenes af UU-Herning
Instruktør Bente Villadsen Sønderup
Lærer Hulda Ann-Sofia H. Askjær, Give
Pæd. konsulent, Anny Overgaard, CFU

Pris Kurset er gratis for lærere i Herning og Ikast/Brandekommune. Andre interesserede betaler 100 kr. i kursusgebyr.

Arrangeres i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning Herning

Kursusnummer 5678
Tid 27. maj 2010 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Kursusnummer 5679
Tid 10. juni 2010 kl. 12 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Nærvær, opmærksomhed, fordybelse og empati

Træningsprogram til udvikling af børns eksistentielle og spirituelle intelligens.

Hvordan kan der i børns hverdag i skole og institution arbejdes med at udvikle nærvær, opmærksomhed, empati, spontanitet, livsglæde samt evne til at finde den inde ro?

Der vil blive arbejdet med fem typer af enkle redskaber, der kan hjælpe børn til en dybere kontakt med sig selv og med hjertets intelligens.

Kurset foregår såvel inde som ude i naturen, og i en vekslen mellem oplæg, træning i opmærksomhed og nærvær, kropsvøvelser, relationsvøvelser og arbejde med drømme og kreativitet.

Målgruppe Alle interesserede
Instruktør Kropsterapeut Hannah Jacobsen, Idrætslærer, lærer på Kontoret for Eventyrlyst Bjørn Winther, Cand.psych. specialist og supervisor i psykoterapi Helle Jensen
Pris 3.000 kr.

Kursusnummer 09614,1
Tid 06. oktober 2009 kl. 10 til 7. oktober 2009 kl. 16
Sted Fuglsøcentret, Dragsmurvej 6, Knebel

Plads til forskellighed - at arbejde med kultur og konflikt i skolen

Visse former for fællesskaber synes at være mere konfliktfyldte end andre. En del skoler har oplevelsen af mange konflikter som følge af forskellige sociale og kulturelle baggrunde, manglende anerkendelse og negativ sprogbrug. Der gives konkrete eksempler på, hvordan man i skolen kan arbejde med konstruktiv konflikthåndtering i en flerkulturel kontekst til gavn for den enkelte elev.

Målgruppe Lærere inden for alle fag, skoleledere, AKT-lærere og andre interesserede
Instruktør Udviklingskonsulent og pæd. leder Alice Jacobsen
Pris 1130 kr.

Kursusnummer 09215,1
Tid 1. marts 2010 kl. 9.30 - 16.00
Sted VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg

Kursusnummer 5669
Tid 2. marts 2010 kl. 9.30 - 16
Sted VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Længerevarende kurser

Nedenstående liste indeholder titler på længerevarende kurser fra hhv. CFU Skanderborg og CFU Herning/Skive.

Kurserne har haft deadline den 20. marts 2009.
Der kan derfor være enkelte kurser, der er aflyste.

Du kan gå på vores hjemmeside for at se, hvilke kurser der gennemføres og om der er ledige pladser.
www.cfu-aarhus.dk
www.cfumidtvest.dk



VIA CFU • SKANDERBORG

KURSUSTITEL	KURSUSNR.	TID	STED
DANSK			
At læse for at lære og for at opleve	09402,1	Start 18. marts 2009	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Dansk midt imellem - sådan kommer vi videre	09406,1	Start 15. september 2009	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Dansk med de store	09411,1	Start 21. september 2009	Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus
De store læser	09310,1	Start 28. januar 2010	Best Western Golf Hotel Viborg , Randersvej 2, Viborg
Gør de ældste elever til gode læsere	09407,1	Start 31. august 2009	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Kanon som faglig udfordring	09408,1	Start 16. november 2009	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Læsevejlederen som vejleder og som procesvejleder	09233,1	Start 15. marts 2010	Hotel Skanderborghus, Dyrehaven, Skanderborg
To temadage - Mellemtrinnet læser - Viden om og erfaring med læsning - der virker!	09306,1	Start 11. november 2009	Best Western Golf Hotel Viborg , Randersvej 2, Viborg
Savner du overblik - Fra saga til Sonnergaard - 1000 år på 5 dage	09271,1	Start 9. december 2009	Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus
Tæt på prøverne - en håndsækning	09410,1	Start 28. september 2009	Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus C
Dansklærernes eftermiddage - i et højskoleunivers	09409,1	Start 16. september 2009	Aarhussalen, Skt. Knuds Torv 3, Århus

Længerevarende kurser

VIA CFU • SKANDERBORG

KURSUSTITEL	KURSUSNR.	TID	STED
INDSKOLING			
Læringsstile i børnehøjde - læs og stav med øjne, ører, hænder og krop	09228,1	Start 3. marts 2010	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Hjælp - vi skal have en 1. klasse	09307,1 09308,1 09309,1	Start 25. maj 2010 Start 1. juni 2010 Start 8. juni 2010	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Læsning I - Sådan kan børn lære sig at læse	09400,1	Start 21. september 2009	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Læsning II Læsning er mere end afkodning - læsning i begynderundervisningen	09235,1	Start 7. april 2010	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Temadage for børnehaveklasseledere	09229,1	Start 19. januar 2010	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
FREMMEDSPROG			
ENGELSK			
Creative Methodology in the English Classroom	09413,1	Start 14. september 2009	Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus C
Education, Language and Culture in Scotland	09901,1	Start 21. september 2009	Internat, Scotland
Head of English - Skab liv i dit fagteam	09414,1	Start 31. august 2009	Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus C
TYSK			
Aktuelle Landeskunde - kursus i Lübeck	09412,1	Start 26. oktober 2009	Internat, Lübeck
SAMFUNDSFAG			
Samfund og samfundsfag - under ombrydning Fire spændende dage	09280,1	Start 21. september 2009	Best Western Golf Hotel Viborg , Randersvej 2, Viborg
MATEMATIK			
Matematik i indskolingen	09418,1	Start 26. oktober 2009	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Matematik og specialundervisning	09417,1	Start 2. september 2009	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
NATURFAG			
Friluftsliv i den svenske natur	09294,1	Start 3. maj 2010	Sverige
Naturfag 1. - 6. klasse	09419,1	Start 14. september 2009	Molslaboratoriet, Strandkærvej 6-8, Femmøller, Ebeltoft
Island - Studietur til energiøen i Nordatlanten	09276,1	Start 4. oktober 2009	Island
SPECIALUNDERVISNING			
Elever med læse- skrivevanskeligheder	09415,1	Start 26. oktober 2009	VIA CFU, Vesterskovvej 4, Skanderborg
Specialunderviseren som vejleder og procesleder	09204,1	Start 12. april 2010	Hotel Skanderborghus, Dyrehaven, Skanderborg
Vi kan jo prøve ... at evaluere på anden vis	09416,1	Start 15. september 2009	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Længerevarende kurser

VIA CFU • HERNING/SKIVE

KURSUSTITEL	KURSUSNR.	TID	STED
DANSK			
Dansk med de store	5563 5719	Start 21. september 2009 Start 2. november 2009	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive
Levende litteraturundervisning på mellemtrinnet	5557	Start 23. september 2009	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning
Læseundervisning, som får alle med (Modul 1)	5697	Start 30. september 2009	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning
Læseundervisning af svage læsere (Modul 2)	5698	Start 18. november 2009	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg
Læseundervisning med udgangspunkt i læseagttagelser (Modul 3)	5699	Start 27. januar 2010	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive
To temadage - Mellemtrinnet læser - Viden om og erfaring med læsning - der virker!	5727	Start 11. november 2009	Best Western Golf Hotel Viborg, Randersvej 2, Viborg
INDSKOLING			
Det første år	5662	Start 31. maj 2010	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning
Temadage for børnehaveklasseledere	5527 5528	Start 5. oktober 2009 Start 17. november 2009	VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive
FREMMEDSPROG			
ENGELSK			
Creative Methodology in the English Classroom	5623	Start 14. september 2009	Helnan Marselis Hotel, Strandvejen 25, Århus C
Education, Language and Culture in Scotland	5550	Start 21. september 2009	Internat, Skotland
TYSK			
Aktuelle Landeskunde - Kursus i Lübeck	5573	Start 26. oktober 2009	Internat, Lübeck
KRISTENDOM			
Kursus i livsfilosofi og etik	5575	Start 7. september 2009	Hotel Skanderborghus, Dyrehaven 3, Skanderborg
NATURFAG			
2 dages kursus Feltbiologi: Hvordan arbejde med skoven som eksempel på et økosystem	5612	Start 18. maj 2010	Holstebro Naturskole, Nybo Bakke 10, Holstebro
2 dages kursus: Sundhed, kost og motion	5590 5591	Start 5. november 2009 Start 4. marts 2010	VIA Læreruddannelsen i Skive, Dalgas Allé 20, Skive Tvis skole, Skolevænget 1, Holstebro
2 dages kursus for idrætslærere	5559	Start 22. april 2010	Dejbjerglund Efterskole, Ugbjergvej 10, Skjern
IT OG MEDIER			
HVAL-vejledertræf	5446	Start 23. februar 2010	Pinenhus, Pinen 3, Roslev
Skole-IT	5468 5469 5470 5471	Start 24. august 2009 Start 25. august 2009 Start 20. august 2009 Start 17. august 2009	VIA Pædagoguddannelsen i Viborg, Reberbanen 13, Viborg Østre Skole, Thisted, Kronborgvej 26, Thisted VIA CFU, Kastanievænget 5, Skive VIA CFU, A. I. Holms Vej 97, Herning

Konsulenter



INDSKOLING

Marianne Pedersen
mspe@viauc.dk
87 55 27 16



DANSK SOM ANDETSPROG, IVÆRKSÆTTERI

Anny Overgaard
aov@viauc.dk
87 55 27 23



INDSKOLING, DANSK 1. - 6. KLASSE

Kirsten Glavind
kigl@viauc.dk
87 55 28 34



FREMMEDSPROG

Charlotte S. Pedersen
csp@viauc.dk
87 55 27 67



DANSK PÅ MELLETRINNET, IDRÆT

Helle Rahbek
hera@viauc.dk
87 55 27 17



FREMMEDSPROG

Lisbeth Wagener
lw@viauc.dk
87 55 27 21



DANSK

Finn Bangsgaard
fb@viauc.dk
87 55 27 64



FREMMEDSPROG, INTERNATIONALISERING

Ulla Sørensen
usor@viauc.dk
87 55 28 35



DANSK PÅ DE ÆLDSTE KLASSETRIN

Hanne Schriver
hasc@viauc.dk
87 55 28 25



GEOGRAFI, HISTORIE, KRISTENDOMSKUNDSKAB, SAMFUNDSFAG

Henrik S. Larsen
hsla@viauc.dk
87 55 27 65



DANSK PÅ DE ÆLDSTE KLASSETRIN, INTERNATIONALISERING

Kurt Thybo
kth@viauc.dk
87 55 27 18



NATUR/TEKNIK, BIOLOGI, HISTORIE, SAMFUNDSFAG

Jens Rahr Schmidt
jers@viauc.dk
87 55 27 19



DANSK SOM ANDETSPROG, TOSPROGEDE ELEVER

Joan Hellqvist
johe@viauc.dk
87 55 28 42



NATURFAG, HUM.FAG, INTERNATIONALISERING, KOORDINATOR

Kaare Øster
kaos@viauc.dk
87 55 28 28

Konsulenter



**MATEMATIK FYSIK/KEMI,
NATUR/TEKNIK**

Ole Haubo Christensen

oleh@viauc.dk
87 55 28 10



**IT OG MEDIER,
INTERNATIONALISERING**

Poul Tang

tang@viauc.dk
87 55 28 21



**MATEMATIK, SLØJD, NATUR/TEKNIK,
BIOLOGI, HISTORIE, SAMFUNDSFAG**

Ole Stærkjær

ols@viauc.dk
87 55 27 66



SPECIALPÆDAGOGIK

Linda Kolling Pedersen

lkpe@viauc.dk
87 55 28 33



MATEMATIK, FYSIK/KEMI, GEOGRAFI

Søren Østergaard

soe@viauc.dk
87 55 27 22



**PÆD. RÅDGIVNING OG VEJLEDNING,
KURSUSPLANLÆGNING,
SKOLEBYGGERI**

Carsten E. Jensen

caje@viauc.dk
87 55 28 29



**PRAKTISK MUSISKE FAG,
KULTURPROJEKTER**

Kirsten-Marie Kjær

kmk@viauc.dk
87 55 27 20



**PÆD. RÅDGIVNING OG VEJLEDNING,
ELEVPLANER**

Conny Hvidberg

cohv@viauc.dk
87 55 28 32



KULTURPROJEKTER, SKOLEKONCERTER

Ruth Elling

re@viauc.dk
87 55 27 63



**PÆD. RÅDGIVNING OG VEJLEDNING,
KOMMUNIKATION**

Lotte Svane Strange Petersen

losv@viauc.dk
87 55 28 37



IT OG MEDIER

Peter Bak-Jensen

pbak@viauc.dk
87 55 27 81



IT OG MEDIER

Susanne V. Andersen

suan@viauc.dk
87 55 27 84

VIA > K
CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER

Se træffetider på de enkelte
konsulenters hjemmesider

www.viacfu.dk

Praktiske oplysninger

TILMELDING

Tilmelding til kurser i VIA, CFU kan ske på flere måder:

Online:

viauc.dk/efteruddannelse/skoler – vælg Center for Undervisningsmidler.

Fra hver kursustitel bliver du viderestillet til den base, kurserne er placeret i. Her er der mulighed for at tilmelde dig kurset.

På cfumidtvest.dk/kurser kan man orientere sig om mulighederne for onlinetilmelding til kurserne i MidtVest (kommunerne i de gamle Ringkøbing og Viborg amter).

På cfu-aarhus.dk kan man orientere sig om muligheden for onlinetilmelding til kurserne i det tidligere Århus Amt.

Tilmeldingsblanket:

Benyt blanketten her i bladet, som kopieres, udfyldes og sendes til adressen, der er påført blanketten.

Tilmelding til CFU's kurser er bindende.

Vi gør opmærksom på, at det er op til den enkelte at sørge for skolelederens accept.

OPTAGELSE OG AFSLAG

Sidste frist for tilmelding til de korte kurser i dette hæfte af reflex er fredag den 15. maj 2009.

Denne dato er BINDEnde. Vi har dog erfaring for, at der kan gå ca. 14 dage, inden vi har alle tilmeldinger indlæst.

Endvidere er der ofte ledige pladser på de kurser, vi vælger at gennemføre. Så hold dig ikke tilbage, der er mulighed for at tilmelde sig efter sidste frist for tilmelding.

Der udsendes besked om optagelse og/eller afslag lige før sommerferien.

AFBUD

Da det er skolen, der har købt pladsen, kan denne overdrages til en kollega, i tilfælde af at du selv bliver forhindret.

Ring til vores kursusadministration for at melde afbud/oplyse hvem der kommer i stedet for.

De fleste kurser er pålagt et deltagergebyr. Dette gebyr opkræves under alle omstændigheder.

FORSLAG TIL NYE KURSER

Du er altid velkommen til at indsende ideer til nye kurser, samt rekvirere kurser direkte til skolen/kommunen. Benyt evt. katalogets kurser til at få ideerne.

Du kan indsende ideerne direkte til kursusadministrationen eller henvende dig til den faglige konsulent, der har med området at gøre.

Se konsulentoversigten side 74-75.

KURSUSSEKRETARIAT

HERNING	Sanne Lundby salu@viauc.dk 87 55 27 05
	Tina Agesen-Pagh tap@viauc.dk 87 55 27 04
SKANDERBORG	Else G. Jensen ejen@viauc.dk 87 55 28 08
	Jytte Rohde jyro@viauc.dk 87 55 28 12
SKIVE	Sandra Jensen saje@viauc.dk 87 55 27 61

SIDSTE FRIST !
for kursustilmelding er
fredag den 15. maj 2009

Online tilmelding til kurserne på www.viauc.dk/efteruddannelse/skoler



- eller udfyld blanketten og send den til

VIA Center for Undervisningsmidler
A.I. Holms Vej 97, 7400 Herning

Kursustilmelding

Navn |

CPRnr. |

Privat telefon |

Mail |

Adresse |

Arbejdsplads |

Adresse |

Telefon |

EAN-nummer |

Skolekode |

Jeg tilmelder mig følgende kurser

Kursusnummer |

Titel |

Kursusnummer |

Titel |

Kursusnummer |

Titel |



**A.I. Holms Vej 97
7400 Herning**

Att. Kursusafdelingen

Praktisk information

LEDELSE



Lennart Svensson
Centerchef

87 55 27 02
ls@viauc.dk



Poul Mortensen
Afdelingsleder

87 55 27 03
pmo@viauc.dk



Søren Grosen
Afdelingsleder

87 55 28 15
sg@viauc.dk



Ebbe Raun
Afdelingsleder

87 55 27 80
er@viauc.dk

FERIELUKNING 2009

VIA CFU holder ferielukket efter følgende plan:

Sommerferie Uge 28 - 29 - 30 - 31
6. - 31. juli

Efterårsferie Uge 42
12. - 16. oktober

Juleferie Uge 52 - 53
23. december - 3. januar

TELEFON

Omstilling

Herning87 55 27 00
Skanderborg 87 55 28 00
Skive87 55 27 55

Telefontid

Mandag - torsdag9.00 - 15.00
Fredag9.00 - 14.00

Når omstillingen er lukket:

Benyt venligst direkte numre (kan ses på centrets hjemmeside)

Telefax

Herning87 55 27 01
Skanderborg87 55 28 01
Skive87 55 27 56

INFORMATIONSSAMLINGERNE

Herning87 55 27 00
Skanderborg 87 55 28 55
Skive87 55 27 55

Åbningstid

Mandag - torsdag9.00 - 16.00
Fredag9.00 - 14.00

Fleksibel åbningstid

Grupper kan i Informationssamlingen aftale besøg, der går ud over almindelig åbningstid. Kontakt afdelingen eller konsulenten for fagområdet for en aftale.

UDLÅNSSAMLINGERNE

Herning87 55 27 00
Skanderborg 87 55 28 44
Skive87 55 27 55

Åbningstid

Mandag - torsdag9.00 - 15.00
Fredag9.00 - 14.00

ADRESSER

VIA Center for Undervisningsmidler • Herning
A.I. Holms Vej 97, 7400 Herning
E-mail: cfu.herning@viauc.dk

VIA Center for Undervisningsmidler • Skanderborg
Vesterskovvej 4, 8600 Skanderborg
E-mail: cfuskanderborg@viauc.dk

VIA Center for Undervisningsmidler • Skive
Kastanievænget 5, 7800 Skive
E-mail: cfu.skive@viauc.dk

www.viacfu.dk

Det kan du ^{også} glæde dig til...

Fremtidens naturfag

Mandag d. 14. september i Naturvidenskabernes Hus, Bjerringbro

Faglig læsning

– temadag om faglig læsning i fagene

Torsdag d. 12. november på Værket i Randers

Matematik – hvad kan det nytte?

Torsdag d. 25. marts på Helnan Marselis Hotel, Århus

Ungdomsliv - kommer det os ved?

Onsdag d. 20.1.2010 på Helnan Hotel Marselis, Århus

De store læser

Torsdag d. 28.1 - fredag d. 29.1.2010 på Golf Hotel Viborg

Klimatopmødet - klimadage

Tange: 17. september · Skanderborg: 7. oktober 2009